

COMMISSIE SUI GENERIS 22 SEPTEMBER 2016

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Goedenavond, dames en heren. Bij dezen open ik de commissie sui generis van 22 september.

Als ik mag vragen aan de mensen van de pers om achteraan in de zaal plaats te nemen, zodat wij de werkzaamheden op een rustige manier kunnen aanvatten? Dank u wel daarvoor.

Collega's, ik kijk eerst of er verontschuldigingen zijn voor vandaag. Ik heb zelf geen verontschuldigingen binnengekregen. Neen? Niemand? Mevrouw?

Mevrouw Caroline Van Peteghem. Collega Dirk Holemans laat zich verontschuldigen. Blijkbaar is Sara Matthieu een beetje later.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ja, dank u wel.

De heer Bruno Matthys. Collega Anne Schiettekatte laat zich verontschuldigen, en ik vervang haar.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ja, dank u wel.

Punt 1

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dan kunnen wij starten met punt 1, Goedkeuring van het verslag. Wij hebben nog drie verslagen goed te keuren: het beknopte verslag van de vorige zitting van 5 september, maar ook dan de twee woordelijke verslagen van de zittingen van 29 augustus en 5 september. Zijn daar opmerkingen op een van die verslagen, of kunnen we dat bij dezen goedkeuren? Dan zijn de verslagen bij dezen ook goedgekeurd.

Punt 2

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, ik mocht, en ik veronderstel dat het ook is overgemaakt aan de leden van de commissie, een schrijven ontvangen van de heer De Hulsters die, aansluitend op zijn getuigenis en dan ook verwijzend naar de vorige zitting van 5 september, een aantal zaken heeft doorgegeven.

De heer De Hulsters heeft gevraagd om de brief in deze commissie voor te lezen aan de leden van de commissie. Ik veronderstel dat iedereen die brief heeft gekregen, maar voor de goede orde en voor de opname van de band, stel ik voor dat ik toch even de brief luidop voorlees. Hij is gedateerd op 17 september 2016.

"Geachte Heer Voorzitter,

Via artikelen in de geschreven pers, verneem ik dat raadslid Siegfried Bracke op de zitting van uw commissie van 5 september laatstleden terug is gekomen op de getuigenis die ik voor uw commissie in haar zitting van 29 augustus 2016 heb afgelegd.

Steeds volgens diezelfde pers zou het raadslid dan hebben voorgehouden dat mijn getuigenis onvolledig was, nu ik, althans volgens hem, bewust mijn bemiddeling gedurende het tweede semester 2009 in het Arteveldestadionproject niet zou hebben vermeld.

Raadslid Bracke zou daarbij aangegeven hebben, te beschikken over mijn nota in verband met het dossier Artevelde-voetbalstadion Gent van 18 november 2009, door mezelf als strikt vertrouwelijk aangemerkt, en waarin een voorstel met 12 punten is opgenomen, teneinde de onderhandelingen in verband met het bouwen van een multifunctioneel voetbalstadion opnieuw vlot te trekken.

Anders dan naar verluidt raadslid Bracke voorhoudt, is op de eerste zitting van uw commissie deze door hem toen genoemde bevragingronde bij mijn getuigenis wel degelijk aan bod gekomen, met name ook ter gelegenheid van de vraagstelling van het raadslid zelf, in zoverre zelfs, dat bij mij de indruk ontstond dat het raadslid toen al over mijn nota beschikte.

Wat de nota zelf betreft, wil ik zeggen dat deze mijns inziens te beschouwen valt als een werkdocument, niets meer en niets minder, zoals er in de periode 2009-2010 wellicht verschillende zijn geweest, alle gericht op het vinden van een doorstart in dit toendertijd compleet vastgelopen dossier.

De nota bestond uit een feitelijke analyse, voornamelijk financieel, en uit een aantal punten die ik als aanbevelingen heb geformuleerd. Sommige punten uit mijn voorstel werden uiteindelijk gevolgd, andere niet.

Zo mag ik aanstippen dat, op het einde van de echte onderhandelingen, waarbij ik niet betrokken was, in de kaderovereenkomst van 21 december 2010 - dit is meer dan één jaar later - de NV Optima Financial Planners al geen contractpartij meer was, nu de positie van deze vennootschap separaat werd afgehandeld met de NV International Real Estate Construction, thans de NV Ghelamco Invest.

Dat geadviseerd werd aandelen in de cvba Arteveldestadion aan nominale waarde over te nemen, was en is eigen gebleven aan het dossier, waarbij alle betrokkenen er bleven van uitgaan dat het project uiteindelijk break-even diende te zijn.

Het betrof hier bovendien nog een loutere kwestie tussen private vennootschappen, waaraan de Stad vreemd bleef, en dus noch voordeel noch nadeel had.

Ter gelegenheid van de voorstelling van mijn nota aan het college van burgemeester en schepenen, ten slotte, heb ik toendertijd zelf mijn toen nog mogelijke overgang van de NV Ethias Bank naar een Optima-vennootschap gemeld.

Wat de status van mijn nota aangaat, lijkt dat deze, zelfs al zou het een bestuursdocument betreffen, bij toepassing van het Vlaams openbaarheidsdecreet, niet vatbaar is voor openbaarmaking zonder

mijn toestemming. Ik vrees echter dat dit inmiddels na de tussenkomst van raadslid Bracke op de zitting van 5 september laatstleden, mosterd na de maaltijd is geworden.

Mag ik u als voorzitter vragen, de commissie van deze brief in te lichten door de voorlezing ervan in openbare zitting, zoals dat voor mijn getuigenis het geval was? Ik dank u bij voorbaat.

Met voorname hoogachting,

Getekend, Philip De Hulsters"

Bij dezen heb ik de brief voorgelezen zoals gevraagd. Zijn er mensen die daar wensen op te reageren? De heer Bracke.

De heer Siegfried Bracke. Voorzitter, vanwege een persoonlijk feit, nietwaar?

Wij nemen vanzelfsprekend akte van het schrijven van de heer De Hulsters. Ik blijf bij mijn stelling dat het document waaruit ik eerder heb geciteerd, zeker niet onbelangrijk is, en dit is een understatement, bij wat er uiteindelijk uit de bus is gekomen.

Daar, en daar voor de eerste keer, zijn de grondslagen gelegd voor de constructie die het nadien is geworden. Inclusief het "opstappen", maar plak mij niet vast op dat woord, van de heer Piqueur en van Optima. De basis van de constructie is daar gelegd.

Ten tweede, de heer De Hulsters zegt: "In mijn getuigenis heb ik erover gesproken." Wel inderdaad, ik heb hem daarnaar gevraagd. Ik had op dat moment niet het document, maar ik wist van het bestaan ervan. Zo gaat dat in het leven: soms weet je dat er iets is, maar wat het precies is, dat weet je niet. Dat gebeurt. Vandaar de vragen, die ik pas in een volgende zitting concreet heb kunnen maken, omdat ik op dat moment over dat stuk beschikte. Ik kan niet vragen naar iets wat ik niet ken.

Laatste punt. Ik bevind mij in dezen in onverdacht gezelschap. Op de zitting - straks zullen we daar ook nog op terugkomen trouwens - waar de heer De Hulsters naar verwijst, is uitgerekend door meester Devers - die hier fungeert als advocaat van de burgemeester, maar natuurlijk, en geen kwaad woord daarover, een rol heeft gespeeld in het hele dossier - uitdrukkelijk bevestigd dat De Hulsters daar inderdaad over deze nota had moeten spreken. Dat is wat meester Devers zelf heeft gezegd.

Ik voel mij dus, ook al nemen we akte van dit schrijven, van geen kanten gevat. Ik bedoel: *het is wat het is*, zou ik bijna zeggen in een wat bezwaard zinnetje. De heer De Hulsters heeft een rol gespeeld. Ik heb hem daarnaar gevraagd. Hij heeft daar spontaan niets over gezegd. Hij heeft in de plaats een loftuiting gehouden van. Hij heeft daar iets over gezegd, maar onvoldoende.

Juist, meester Devers, dank voor de correctie. Dat is ook zo. Maar voor de rest natuurlijk, is dit een sluitstuk in iets wat ons voor de rest van de avond waarschijnlijk ook nog zal bezighouden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel.

Mijnheer Bracke, ik kan daar alleen aan toevoegen, zoals u ook de vorige zitting heeft gevraagd, als voorzitter heb ik het stuk opgevraagd bij de heer De Hulsters. Hij verwijst zelf in zijn schrijven dat het zonder zijn toestemming niet kan worden openbaar gemaakt. Ik heb dan ook een schrijven gericht met de vraag om het stuk over te maken aan de commissie. Ik wacht nog op een antwoord. We zullen zien of het stuk wordt overgemaakt of niet. Dank u wel. Geen verdere reactie?

Punt 3

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, dan kunnen wij vanavond starten met de werkzaamheden, met het horen van een aantal

mensen. We hadden daarvoor vanavond een zestal personen gevraagd naar de commissie te komen.

De heer Van den Bossche en de heer Vermeulen hebben te kennen gegeven in een schrijven, niet aanwezig te zullen zijn op deze zitting. Het is ook uiteraard hun volste recht. Zij kunnen zelf die keuze maken.

Zijn wel aanwezig vanavond en zullen worden gehoord: de heer Piqueur, de heer Bontinck - die iets later zal aanwezig zijn -, de heer Dubois en de heer Gheysens.

Ik stel voor dat wij, voor de goede regeling van de werkzaamheden, zo dadelijk starten met het horen van de heer Piqueur, en dat wij op eenzelfde manier kunnen werken zoals de vorige keren, dat eerst de heer Piqueur zelf kort het woord kan nemen indien gewenst, en er dan vragen kunnen worden gesteld.

Mijnheer Piqueur, als ik u mag vragen om vooraan plaats te nemen? Ik wil ook eerst graag het woord geven aan meester Devers. Meester Devers heeft mij gevraagd of hij, alvorens te kunnen starten met het horen van de betrokken personen vanavond, heel kort het woord mocht krijgen. Alstublieft, meester Devers.

Meester Devers. Dank u, voorzitter.

Voorzitter, de burgemeester heeft mij gevraagd om een korte status questionis op te maken van de werkzaamheden die naar zijn gevoel tot nu toe plaats hebben gevonden.

Het is al voordien gebeurd, maar ik zou graag beginnen met even te herhalen wat de opdracht van de commissie eigenlijk is. Ik citeer graag het volgende: "De commissie voert een onderzoek naar aanleiding van meldingen of klachten inzake mogelijke inbreuken op de deontologische code door mandatarissen van de Stad Gent in hun contacten met de Optima Group in het kader van hun mandaten bij of namens de Stad Gent."

In die opdrachtsomschrijving zijn er twee componenten. Het gaat over mandatarissen van de stad Gent in hun contacten met de Optima Group enerzijds, en anderzijds worden de feitelijkheden die aan bod kunnen komen, afgezet tegenover de bepalingen van de deontologische code. Dat is wat in die opdrachtsbepaling staat.

Ik denk dus, voorzitter, dat het er voor de commissie opaan komt om tot een juiste feitenvinding over te gaan, en die feitenvinding dan te proberen vertalen, 1. zoals raadslid Bracke het overigens gezegd heeft op de eerste zitting, in een aanbeveling, een aanbeveling die betrekking kan hebben op de deontologische code en eventueel aanpassingen van die deontologische code, met andere woorden, een soort van voorgeborchte naar een nieuw gemeenteraadsbesluit.

Voorzitter, ik herinner mij, zowel uit uw woorden als uit woorden van verschillende tussenkomende commissieleden op de eerste zitting, dat het, als guideline in de manier van werken, zou gaan over vijf grote elementen.

Het eerste element is de openbaarheid, met zijn begrenzing door het Vlaams decreet Openbaarheid, en zijn begrenzing door de discretieplicht van de commissieleden ten aanzien van stukken.

Het tweede is de transparantie, het modewoord bij uitstek op dit ogenblik, het derde de tegensprekelijkheid die toegezegd is aan mijn cliënt in zijn hoedanigheid van meldende partij.

Het vierde, en uitdrukkelijk gezegd door bijna iedereen, denk ik, dat dit geen forum was om politieke spelletjes te spelen, en het vijfde, dat er hier eigenlijk geen proces zou gevoerd worden.

Het is in die omstandigheden, voorzitter, u zult zich dat herinneren, en na een niet onaangenaam debat daarover, dat Daniël Termont bevestigd heeft dat hij zijn volle medewerking aan deze commissie wil blijven verlenen, en dat hij ook en vooral ook gezegd heeft dat hij gedurende de werkzaamheden van die commissie zich niet

tot de pers zou richten. Dat zijn twee statements die op dat ogenblik ten aanzien van die verschillende elementen die ik opgesomd heb, gedaan zijn.

Voorzitter, ik zou twee aspectjes daarvan even willen onder ogen nemen.

Het eerste is "dit is geen proces".

Voorzitter, het is tijd misschien om te kijken naar de duck test. U kent hem allemaal: de duck test bestaat erin om te zeggen van: "*It looks like a duck, it swims like a duck, it quacks like a duck. This is probably a duck.*" Dat geldt eigenlijk ook voor de werkzaamheden die tot nu toe, denk ik, voor uw commissie gevoerd zijn, in die zin dat we op de rand zitten, maar werkelijk heel op de rand zitten van een proces, waarbij *ad hominem* geschoten wordt op één persoon, welke de getuigen ook zijn, welke de onderwerpen van uw zitting ook zijn, maar geschoten wordt op één persoon, zijnde de burgemeester van de stad, in omstandigheden waarbij toch al diverse keren buiten de scope, om het zo even te zeggen, van deze commissie is gegaan.

Bij het lezen van de agenda's van de commissie komt dat eigenlijk al naar buiten. Men spreekt telkenmale van "verhoren", men "verhoort" hier. Voorzitter, men verhoort hier helemaal niet. Men hoort getuigen. Wanneer men van verhoren spreekt, dan lijkt er al zo een vleem van enigszins een vooringenomenheid te zijn van "hier moet toch iets niet juist zijn."

Tot daar aan toe, voorzitter, het raakt ons weinig. Iedere vogel zingt zoals hij gebekt is, en zoals bekend, voorzitter, *the duck*, de eend, die zingt wel heel slecht.

Tweede elementje dat ik zou willen aanraken, is de permanente lekken in de pers, en de permanente lekken met betrekking tot stukken.

Voorzitter, het gebeurt, hoe onwaarschijnlijk ook, dat stukken die nog niet in het debat geweest zijn in dit halfroond, stukken zelfs

die nog niet bekend zijn aan de commissieleden, bekend komen via de pers.

Voorzitter, het spijt mij, maar ik moet vaststellen dat dat ook zelfs door uw toedoen het geval is. Het is niet de eerste maal dat u toelichtingen aan de pers geeft, maar ter gelegenheid van het schrijven van Luc Van den Bossche is daar een TV-optreden geweest, met het tonen van de brief, en vooral met het geven van commentaar, negatieve commentaar op die brief. Dit alles vooraleer die brief hier zelfs maar kon besproken worden.

Voorzitter, het is een pijnpunt. Het is een pijnpunt ten aanzien van wat wij zo graag zouden hebben, zijnde de objectiviteit en de onafhankelijkheid van het voorzitterschap. Het is een opmerking zoals een andere, ik wil ze niet overdrijven, maar ik zou durven aandringen dat in het vervolg dergelijk soort van (*zucht*), dergelijk soort van perscontacten, althans inhoudelijk, wat u betreft, achterwege zouden blijven.

Het tweede element met betrekking tot de manier waarop gewerkt wordt, voorzitter, is de *potentialis* die regelmatig gehanteerd wordt door een vooraanstaand lid van uw commissie. Ik wil daar iets over zeggen.

We zitten in de "zou kunnen" sfeer, en dat is een pure Latijnse *potentialis*. Hij is, bij manier van spreken, voorzitter, zou oud als Cicero (*met "c" als "s" uitgesproken*), of Cicero (*met "c" als "k" uitgesproken*), gelijk u wil.

De meester in het hanteren van de *potentialis* was ongetwijfeld... de grootmeester was ongetwijfeld Cicero, die zelf de techniek geleerd had van zijn eigen Griekse meester, waarvan ik de naam niet meer weet, (*Philo?*) en deze namiddag niet meer gevonden heb.

Laat ons even het verhaal van Cicero heel kort nemen. De kennis, de techniek, de verbetering waarmee Cicero zijn *potentialis* hanteerde, heeft geleid tot de dood van Catalina. Sommigen zeggen de *moord* op

Catalina. Het heeft, toegegeven, gedurende een kleine poos ook nog eens de republiek gered.

Diezelfde verbeterheid, voorzitter, heeft ervoor gezorgd dat Cicero zelf een decennium later vermoord werd, precies ten gevolge van het hanteren, met een zekere verbeterheid, van de *potentialis*.

Ik wil maar zeggen, voorzitter, de *potentialis* is een gevaarlijk ding. Hij is niet gevaarlijk wanneer hij op een juiste manier begrepen wordt. De juiste manier zou wel eens kunnen zijn in de zin van "het zou kunnen dat iets is, maar het zou evengoed kunnen dat iets niet is", met de bijkomende moeilijkheid dat, wanneer iets niet is, daarvan het bewijs eigenlijk niet kan geleverd worden.

Ik kom even op de Optima-factuur, de fameuze Optima-factuur waar ik verder nog zal over spreken. Die Optima-factuur van 27 oktober 2005, elf jaar geleden - die gaat over 23.750 euro om exact te zijn, want de rest is BTW -, daarvan hebben wij gezegd, op de inleidende zitting, de eerste zitting van deze commissie, dat *vermoedelijk* die factuur ook kon betrekking hebben op een vlucht Antwerpen-Cannes en terug.

We hebben geen gebruik gemaakt van een truc of een *potentialis*-gedachte. We hebben gewoon in alle openheid gezegd van "we weten het niet, vermoedelijk is het zo". We hebben nooit meer gezegd daarover. We hebben dus eigenlijk de Ciceroiaanse bocht niet genomen.

Het wordt natuurlijk een gans ander verhaal wanneer de *potentialis* een *irrealis* wordt, en het wordt helemaal anders wanneer die *irrealis* geuit wordt met een zekere bravoure, neem ik aan, in de pers, en dan heb ik het niet over het geacht raadslid waar ik het zojuist over had, mijnheer Bracke, maar wanneer in de pers met betrekking tot die factuur verklaringen aan bod komen, waarbij *eigenlijk* gezegd wordt: "ja, dat zijn kosten, of wat ook, maar die in zijn totaliteit te maken hebben met Daniël Termont". Dan is dat een *irrealis*, een *irrealis* in de zin van "iets waarvan men

eigenlijk, met even na te denken, met zekerheid weet dat het niet juist is".

Dat, voorzitter, kan, denk ik, niet meer in deze commissie getolereerd worden. Dat men het hier zegt, dat men zegt dat personen (onverstaanbaar) aanwezig zijn, oplichters zijn, tot daar aan toe, het is aan u om in te grijpen in de debatten of niet. Dat men het bovendien dan nog in de pers zegt, is beledigend en waarschijnlijk heel dicht bij een strafrechtelijke inbreuk.

Het is in die omstandigheden, in het geheel genomen, voorzitter, dat cliënt, wanneer hij gezegd heeft zijn volle medewerking aan uw commissie te verlenen, en dat ook te blijven doen, het ook op vandaag zal blijven doen. Daarover gaat het niet.

Waarover het wel gaat, is, dat er omstandigheden zijn, en ik wil dat in de commissie ook in alle openheid aankondigen, dat Daniël Termont zich in een situatie kan bevinden in de komende weken, of na deze commissie van vanavond, dat hij niet anders meer kan dan zelf ook naar de pers toe gaan.

Dat wil hij niet als het niet nodig is, en dat wil hij niet omdat hij de degelijkheid van de werking van die commissie wil vrijwaren. Dat was ook de initiële bedoeling. Maar wanneer het leven hem onmogelijk wordt gemaakt door verklaringen van de ene of van de andere, die werkelijk een totale *irrealis* zijn, dan zal hij niet anders kunnen dan daartoe overgaan.

Voorzitter, ik ben bijna aan het einde, niet van mijn Latijn, maar van wat ik u op dit ogenblik te vertellen heb. Ik zou het nog even willen hebben over de factuur van 27 oktober 2005, nogmaals, waarvan wij zeggen "het zou kunnen, vermoedelijk". Opzoeken zijn ondertussen gedaan, en ik kan u verzekeren, als daar resultaten van zijn, welke die resultaten ook zijn, zullen ze in uw commissie komen.

Die opzoeken hebben tot nu toe twee bijkomende elementen naar voor gebracht.

1. Ik heb het nu over een boekhouding, laat ons wel wezen, van een heel beginnende vennootschap, die grotendeels gecontroleerd werd door één aandeelhouder, waarin de stad niet vertegenwoordigd was.

Die boekhouding is ter gelegenheid van de overgang van Optima Financial Planners naar Ghelamco, na die overgang, ter hand gesteld geworden aan Arteveldestadion zelf, want de boekhouding werd gedaan door Optima in 2011, en die is en vrac overgedragen. Zonder inventaris. Er was op dat ogenblik, denk ik, niemand die dat nodig achtte.

In opzoeken kijkt men dan eerst, en de specialisten inzake zullen dat weten, naar een grootboek, want daar zitten alle verrichtingen in.

Het grootboek is op dit ogenblik voorradig bij Arteveldestadion met ingang van 1 juli 2006. Dus die factuur... Spijtig, maar echt, het is gewoon zo, het is een feitelijkheid.

Wat ik wel gevonden heb, zijn twee kapitaalsverhogingen die gebeurd zijn in 2005 ten belope van 209.000 euro en 100.000 euro in speciën, en in 2006 ten belope van 551.000 euro, waarbij Optima Financial Planners haar rekening-courant op de twee tijdstippen quasi grotendeels heeft omgezet in aandelen.

Ergo zijn daarvoor revisorale verslagen gemaakt, en die revisorale verslagen heb ik gevonden, uiteraard, ik heb de aktes gevonden. Die stukken zullen automatisch worden toegevoegd aan de stukken waarover uw commissie kan beschikken.

Verdere opzoeken. Ik probeer, voorzitter, en ik probeer die op een heel korte termijn nog te krijgen, en daaraan een nota te verbinden ter voorlichting van de commissie. Vanaf het ogenblik dat dit klaar is, zal het ook aan uw commissie verschaft worden.

Voorzitter, ik denk dat ik stilaan aan de relativiteit der dingen toe kom. Het is soms goed niet alleen in het eigen hart te kijken, maar het is ook soms goed om af en toe eens een reglement te lezen. Ik heb ze alle twee, de deontologische codes, de ene die van toepassing is tot 2006, en de andere die nu nog altijd van toepassing is.

Daar gaat het inderdaad over wat mandatarissen van de Stad Gent in hun contacten met het bedrijfsleven al dan niet kunnen doen, of onder voorwaarden kunnen doen. De desbetreffende verbodsbepaling die ons nu bezighoudt, staat in artikel 31, 3°. Ik lees voor:

"Het is lokale mandatarissen in het kader van hun mandaat verboden deel te nemen aan door bedrijven gefinancierde reizen of verblijven, welke ook de doelstellingen of oogmerken van de reis of van het verblijf in kwestie zijn."

De zin staat in de beide versies van de deontologische code. De volgende zin staat ook in de beide versies:

"De bepalingen van artikel 31, met uitzondering van de nummers 2 en 5," - hetgeen ik u voorgelezen heb is 3 - "zijn niet van toepassing op reizen en bedrijfsbezoeken die lokale mandatarissen doen uit hoofde van hun ambt met het oog op economische, sociale en culturele promotie van de stad."

Voorzitter, wanneer we een debat willen voeren over het feit of MIPIM en de reizen van mijn cliënt in 2004 en 2005 mede ter bevordering van het Arteveldestadion [waren], het debat kan gevoerd worden of men van artikel 32 gebruik kan maken. Het lijkt mij een hopeloos debat te zijn, maar goed, het zou kunnen gevoerd worden.

Mij lijkt het evident dat het zo is, en als het zo is, wat zitten wij allemaal samen te zaniken over facturen? Want dan is het gewoon toegelaten, en dan is eigenlijk het debat - voor wat dat betreft, en

ik weet dat het debat wel wat breder is dan dat, maar voor wat dat betreft - eigenlijk gedaan.

Dat is, voorzitter, wat ik voorafgaandelijk aan de getuigenissen aan uw commissie wilde meedelen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Meester Devers, misschien... Dank u voor de punten die u gemaakt heeft. Misschien toch kort een aantal zaken als reactie.

U stelt van "het is hier geen proces dat wordt gemaakt". Dit wordt inderdaad gedeeld, ook door de collega's. Het is trouwens in de eerste zitting ook heel duidelijk zo aangehaald, dat we niemand zijn proces wensen te maken.

Uiteraard, uw cliënt, de heer Termont, die hier in de spotlights komt te staan, heeft ook te maken met het feit dat u zelf gevraagd heeft om op elke zitting aanwezig te kunnen zijn, wat natuurlijk ook maakt dat er spontaan ook vragen kunnen komen. Maar voor alle duidelijkheid, wij gaan hier niemand zijn proces maken.

Wat de lekken in de pers betreft. Ik betreur dat ook, samen met u, dat er bepaalde documenten in de pers verschijnen. U verwijst naar de brief van Luc Van den Bossche, en u insinueert dat die door mijn toedoen in de pers zou zijn geraakt. Ik moet u in eer en geweten zeggen, meester Devers, dat de pers mij belde, nog voor ik die brief gezien had.

Die brief zat bij de pers, en...

Meester Devers. Voorzitter, de verklaring wordt de uwe.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Uiteraard. Maar die brief zat bij de pers, en als natuurlijk de pers mij confronteert met het feit van, als bepaalde mensen niet naar de commissie wensen te komen, dat men die commissie niet ernstig neemt, dan is het mijn taak als voorzitter om deze commissie wel te verdedigen en daar

reactie op te geven, maar ik kan u in eer en geweten stellen dat die brief noch andere documenten door mij aan de pers zijn overgemaakt.

De journalist zal waarschijnlijk in de zaal zitten, die mij toen heeft gebeld, en ik kon alleen maar vaststellen dat er een brief op komst was. Ik heb die pas vrijdagavond laat te zien gekregen. Meer kan ik daar niet over zeggen.

Meester Devers. Voorzitter, de woorden "een tekort aan respect" zijn uw woorden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ja. Als men de commissie in twijfel trekt, dan is het ook mijn taak om daarop te reageren...

Meester Devers. Neen, neen, neen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. ... maar u insinueert, meester, dat ik die brief zou hebben gelekt. Ik kan alleen maar zeggen dat dit niet...

Meester Devers. (onverstaanbaar) elementen van ieder van uw woorden. Ik doe het niet. Maar dit was nu werkelijk het ergste.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. 3. Meester Devers, wat betreft inderdaad uw verwijzing naar de deontologische code, waar u verwijst naar de reizen in het buitenland. Ik denk dat de conclusies daaromtrent zullen moeten meegenomen worden en getrokken worden in het rapport dat wij in de gemeenteraad zullen voorleggen, en dat dat dan ten gepaste tijde ook wel ter sprake zal komen.

Dank u wel. Zijn er nog reacties? De heer Deckmyn, dan de heer Bracke en dan de heer Yüksel.

De heer Johan Deckmyn. Ja. Toch kort, omdat we uiteindelijk hier zijn, nu, om de heer Piqueur te horen, meester Devers. Ik wou toch wel zeggen, het is een feit dat het hier geen rechtbank is. Maar ik moet zeggen dat de verdediging van meester Devers mij eigenlijk

onmiddellijk al in een rechtbanksfeer deed belanden. Ik hoop trouwens dat meester Devers met de verwijzing naar Cicero, met zijn meesterlijke manier van de *potentialis*-gedachte, niet suggereert dat de tong van collega Siegfried Bracke in gevaar is.

Meester Devers, u heeft eigenlijk zelf ook wel gebruik gemaakt van die *potentialis*-gedachte toen u bijvoorbeeld verwees naar die factuur van 23.000 + BTW zoals u zei. Uw redenering was toch ook wel "die factuur zou kunnen, of..." U gebruikt daar volgens mij duidelijk ook een *potentialis*. U verwijt dus hetgeen u zelf voor een stuk ook doet.

Ten slotte wil ik verwijzen naar hetgeen u op het einde verteld heeft, meester Devers, de verwijzing naar de deontologische code met betrekking tot de reizen. Ik wil hier gewoon stellen dat er ook toch wel een groot verschil is tussen bijvoorbeeld naar MIPIM reizen op kosten van de Stad, een vlucht of een trein die betaald is door de Stad, of dat die vlucht natuurlijk betaald is door een bedrijf waarmee je dan achteraf nog contracten afsluit.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. De heer Bracke.

De heer Siegfried Bracke. Ik zal ook proberen beknopt zijn, want inderdaad, we hebben gasten uitgenodigd om te horen, meester Devers, niet te verhoren, te horen. We luisteren, met grote bereidwilligheid. Maar ik zou u toch een en ander willen melden, omdat u zo vrij is geweest, daar zelf over te beginnen.

Ik denk echt niet dat wij op de rand zitten van een proces, zoals u dat zegt. Ik geloof daar niets van. Ik denk dat deze commissie bij haar oorspronkelijke doelstelling is gebleven, dat wil zeggen: vragen stellen over wat is geweest, en daaruit aanbevelingen proberen te deduceren. Het is volstrekt niet de bedoeling om processen te maken.

Trouwens, meester Devers, de uitslag van het proces, ik moet u geruststellen, staat op voorhand vast. Dit is een commissie met een

meerderheid en een minderheid. Die meerderheid zal stemmen zoals ze verondersteld wordt te stemmen. Het zou buitengewoon uitzonderlijk zijn, mocht ze het anders doen.

Het zou vanuit de oppositie, eerlijk gezegd, een soort van luchtkastelennajagerij zijn - excuseert u mij voor het neologisme - als we zouden denken van "in deze commissie zal hij dan uiteindelijk veroordeeld worden". Dat is het punt niet.

Ik kan dat maar herhalen: de bedoeling is om transparantie... Meester Devers, "transparantie" is geen modewoord. Transparantie is een doelstelling die eigen is aan de 21ste eeuw, waarbij het waarschijnlijk effectief zo geweest is, dat op een bepaald moment in de 20ste eeuw die transparantie zoek was, en het waarschijnlijk in de eeuw daarvoor er nooit geweest is. Maar nu kan het niet anders. Een proces: ik denk het niet.

2. Wat de rol van de pers betreft. We zijn mekaar nog tegengekomen toen u andere cliënten verdedigde. Dat gaat zo in een democratie, meester Devers. Dat is de vierde macht, en die speelt haar rol.

Ik zal u een voorbeeld geven van vandaag.

Vandaag staat in een krant dat, als de oppositie vragen stelt over de burgemeester - die overigens, mag ik eraan herinneren, zelf heeft gezegd dat hij waarschijnlijk in de fout gegaan is, dat komt niet van de gemeenteraad, het komt van hem zelf, en wie is beter geplaatst om het te weten dan hij zelf, natuurlijk? Dat de pers daar een rol in speelt, dat is normaal.

Vandaag staat in een krant, als een oppositie vragen stelt over wat er is gebeurd, dat dat ten nadele is van Gent en de Gentenaars. Ik moet eerlijk zeggen dat mijn reactie is: "begrijpe wie kan". Maar ze mogen dat schrijven.

Ik kan hooguit hier, en ik doe dat ook, en politiek gesproken is dat niet verstandig, dat weet u, u mag nooit ruzie maken met een

journalist, maar u moet uw gedacht zeggen: *il faut avoir le courage des idées*, ja? De moed der overtuiging.

Ik vind dit nonsens. De makkelijke vereenzelviging tussen de burgemeester, de stad en zijn inwoners: sorry om dat te zeggen, maar dat is gewoon onnozel. Ik wik mijn woorden. Onnozel.

U zegt: "er komen stukken in de pers die nog niet bekend zijn". Dat is teken dat die pers haar job doet, natuurlijk. Dat is altijd zo geweest. Ik heb jarenlang op een bepaald moment stukken in de openbaarheid gebracht, die niet bekend waren. Zo gaat dat. Ik vrees dat u daar zult moeten mee leren...

Als bijgevolg uw reactie is, dat, als dat blijft voortduren, ook uw cliënt naar de pers zal moeten gaan. Maar ga naar de pers. Wat houdt er u tegen?

Ik moet u wel iets anders zeggen. Ik wil het echt niet lang rekken, en ik verontschuldig mij bij de heer Piqueur en de andere mensen die hier komen om gehoord en beluisterd te worden. Weet u, die *potentialis*, dat klopt niet. We stellen gewoon vragen.

U verwijst bijvoorbeeld op een bepaald moment, als ik het goed heb gehoord, naar artikel 31 van de deontologische code, waar inderdaad in staat "buitenlandse reizen zijn verboden, maar in het belang van de stad mag het wel". Daar staat ook, meester Devers, dat voor elk van die reizen er een goedkeuring nodig is van het college.

We hebben al die reizen naar Cannes, die zijn er geweest, en vanuit het bestuur, met name, vanuit de burgemeester, zijn er stukken aangeleverd, die een soort van geschiedenis moeten maken. Bon, die geschiedenis is gemaakt, nietwaar?

Ik vond eerlijk gezegd, dat dat weinig was, het aantal stukken dat is geleverd. Wat heb ik gedaan? Dat is gewoon uw werk doen als verkozene, gewoon gevraagd aan de diensten: "wil u mij eens die toestemmingen geven?"

Ik moet eerlijk zeggen, dat zijn er dus veel. Welnu, we hebben die allemaal met enige grondigheid gelezen. Straks zullen we op één van die stukken terugkomen, omdat daar dingen in staan die, laat ons zeggen - ik wik mijn woorden -, op gespannen voet staan met eerdere verklaringen.

We zullen daar vragen over stellen, van "tiens, wat is dat? leg dat een keer uit". Nog altijd, meester Devers, met de bedoeling om via lering uit het verleden, aanbevelingen voor de toekomst te maken.

Laatste punt. Wij maken het leven van uw cliënt niet onmogelijk. Wat is er zo verschrikkelijk gemeld, waardoor - ik citeer u - het leven van uw cliënt onmogelijk wordt gemaakt? Bon, ik kan mij echt niet voorstellen dat uw cliënt hypersensitief zou zijn, en overgevoelig voor wat sommigen schrijven.

Tussen haakjes, er zijn een aantal dingen die geschreven worden, waar niemand van de leden van deze commissie ooit nog maar enige referentie naar gemaakt heeft, laat dat duidelijk zijn. Als je er echt over wil gaan, je kan dat doen. Dat is hier niet gebeurd. Dat staat zo... Eigenlijk, dat wringt met wat u meent te moeten suggereren. Er zijn hier dingen die gewoon gepasseerd zijn, als kwalijke roddel en vuige praat. Dat doen we niet.

Wat die factuur betreft. Klein detail: het is niet 28.000 maar 23.000, want de rest is BTW. BTW is niet voor niets, dat moet ook betaald worden. Dit geheel terzijde.

Het siert u dat u dat zocht, maar natuurlijk, u zelf heeft op een bepaald moment uw cliënt het zinnetje ingefluisterd "het is wat het is", en hij heeft dat herhaald. Wat moeten we nu meer weten over die factuur? Het is wat het is. Maar dan moet u toch wel toestaan dat er vragen over worden gesteld. Meer is het niet. Er worden hier vragen gesteld, en de media, de pers, speelt zijn rol, of we daar nu gelukkig mee zijn of niet, het is ook dat is wat het is.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Bracke.
De heer Yüksel.

De heer Veli Yüksel. Dank u, voorzitter.

Een paar bedenkingen. Meester Devers, het is uw cliënt geweest, burgemeester Termont, die in juni gezegd heeft "ik heb deontologische fouten gemaakt, en ik wil dat die zaken worden uitgeklaard in die deontologische commissie". Collega's, lees de krantenberichten. Lees... (onverstaanbare repliek) ...zijn interviews in journaals. Dat is één.

2. U hebt van bij de aanvang van deze commissie met een schrijven uw reserves geuit ten aanzien van deze commissie. Vandaag maakt u dat opnieuw. U zegt "als dit zo blijft doorgaan, dan zullen wij praten met de pers". Het is uw recht om te praten met de pers. Ik denk dat de burgemeester het beste voorbeeld is van een politicus die op een meesterlijke wijze tot op heden gebruik gemaakt heeft van die opportuniteit en van die kans.

3. Een proces? Neen, we zitten hier niet in de rechtbank. Maar we hebben vragen, over een heleboel zaken. Het is uw cliënt die op een bepaald ogenblik met die facturen op de proppen is gekomen. Wij hebben die facturen niet uitgevonden.

Uw cliënt, burgemeester Termont, is met facturen op de proppen gekomen, en - ik heb het verslag hier bij mij - het zijn de woorden van meester Devers: "Ik ga ervan uit, wanneer Piqueur doorrekent wat hij als kosten gedragen heeft aan Arteveldestadion, dat daar alle kosten in zitten die op MIPIM betrekking hebben, niet meer en niet minder, that's it. Dat is het vermoedelijk van de factuur van 2005."

Maar u verwacht nu dat wij daar genoeg mee moeten nemen. Dat verwacht u van ons. U zegt: "Ik heb dat gezegd, wij hebben dat gezegd, en basta."

Maar zo werkt het niet, meester Devers. Wij willen over die zaken klaarheid. Wij hebben die facturen niet uitgevonden. Als men hier facturen voorlegt, dan moeten die facturen wel overeenstemmen met voor wat ze gediend hebben. We zullen dat straks ook vragen aan de heer Piqueur wat daarvan aan is. Wij willen klaarheid, duidelijkheid, over de oorsprong van facturen, waarvoor ze gediend hebben, niet meer en niet minder.

U zegt: "wij gaan met de pers praten". Graag, want wij krijgen hier geen duidelijkheid. Graag dus, we vragen niet liever dan dat u met de pers praat, want dan krijgen we misschien duidelijkheid.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Yüksel. Mevrouw De Bruycker.

Mevrouw Astrid De Bruycker. Mijnheer de voorzitter, ik wil kort reageren op de suggestie dat de uitkomst van deze commissie al zou vaststaan, en dat dit per definitie een commissie is die oppositie tegenover meerderheid zal handelen.

Ik wil graag iedereen in herinnering brengen dat deze commissie unaniem is opgericht, door alle fracties, dat wij vanuit onze fractie, en ik hoop dat dat geldt voor iedereen hier, nog altijd streven naar nuttige aanbevelingen voor de toekomst. Wij gaan er ook van uit dat we erin zullen slagen om dat, oppositie en meerderheid, goed te keuren.

Ik verwacht van u, voorzitter, dat u de leden aanspoort tot integriteit, want dat zal wel heel belangrijk zijn om dat doel te kunnen bereiken, en dat u daar dan ook het voorbeeld in geeft.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mevrouw De Bruycker, voor deze wijze tussenkomst. Ik denk dat het incident is gesloten.

Meester Devers.

Meester Devers. Ik heb nog twee dingen te zeggen, echt niet veel, maar gewoon twee rechtzettingen die het verdienen.

Daniël Termont heeft niet een fout of fouten toegegeven. Daniël Termont heeft onvoorzichtigheden toegegeven, mogelijke onvoorzichtigheden. Fouten zijn inbreuken op de deontologische code. Die zijn niet toegegeven, zijn niet aangediend, daar gaat het dus niet over. 1.

2. Ver van mij om de pers op een of andere manier te beknotten in zijn vrijheid, wel integendeel. Waar het ons over gaat, is de werking van deze commissie te vrijwaren. Wanneer anticipatief al stukken aan het licht komen vooraleer die stukken in het debat hier geweest zijn, dan is dat een moeilijkheid voor die commissie en een belemmering in haar werking. Of men dat nu wil of niet, het is zo, dat weet u ook.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's - dank u wel, meester Devers -, dan stel ik voor dat wij starten met het horen van de heer Piqueur.

Mijnheer Piqueur, welkom in deze commissie. Voordat we starten, wil ik u toch even kort schetsen waarom u hier zit. Eerst en vooral, en het sluit aan ook bij hetgeen daarnet is gezegd, deze commissie voert voor alle duidelijkheid geen onderzoek naar uw persoon. Ik wil dat toch duidelijk onderstrepen. Deze commissie voert inderdaad een onderzoek of er vanuit de gemeenteraad politieke mandatarissen mogelijks inbreuken zouden hebben gepleegd tegen de deontologische code in hun contacten met Optima.

2. U weet dat u niet onder ede wordt gehoord in deze zitting, maar dat het gesprek wel op band wordt opgenomen, en u zal ook achteraf ter ondertekening het uitgetikt verslag van hetgeen u hebt verteld, worden voorgelegd.

3. Artikel 28 van het Gemeentedecreet is hier van toepassing, wat betekent dat zittingen in se openbaar zijn, tenzij het de

persoonlijke levenssfeer betreft, dat de voorzitter kan beslissen om in gesloten zitting verder te gaan.

4. U is ook meegedeeld, u bent hier eigenlijk uit vrije wil. In de brief stond dat u niet verplicht was langs te komen, maar u bent bereid gevonden om toch de commissie te woord te staan.

Ik wil u eerst kort het woord geven. Misschien wil u toch een aantal zaken aan de commissie meegeven. Vervolgens kunnen de leden indien gewenst daar nog bijkomend vragen over stellen, of op reageren. Mijnheer Piqueur, het woord is aan u.

De heer Jeroen Piqueur. Goedenavond, allemaal. Ik moet zeggen, het niveau van de gesprekken is goed. Ik vind het interessant om hier te zijn, ineens. *(lichte hilariteit)*

Ik zou, om te beginnen, de heer Yüksel terecht willen wijzen, omdat u mij in de eerste zitting als een louche, onbetrouwbare figuur heeft afgeschilderd, waar het onverstandig was van de burgemeester om mee om te gaan.

Ik vind dit een zware belediging, en ik zal mij dan ook onthouden op een van uw vragen te antwoorden. Dat moge duidelijk zijn. Ik ben 62 jaar, en ik beschik over een blanco strafregister, en ik hoop dat dat zo zal blijven tot aan mijn pensioen.

Verder ben ik in de eerste plaats naar hier gekomen uit respect voor de burgemeester en de schepenen, met wie ik jaren bijzonder goed heb samengewerkt.

Misschien om de zaak wat te illustreren. Wij hebben, los van onze andere activiteiten, financiële planning en bancaire activiteiten in een later stadium, voornamelijk heel wat projecten mogen realiseren in Gent.

Stuk voor stuk, zou ik zeggen, ben ik fier als Gentenaar, geboren en getogen op 100 meter hier vandaan, als ik door de stad loop, en ben

ik fier over de projecten die wij in Gent gerealiseerd hebben. Ik ga mij niet bezighouden met alle projecten uit te leggen, want dan zou de zitting wel heel lang kunnen duren - maar dat zou ook interessant kunnen zijn. Maar toch enkele voorbeelden.

Ik zou willen beginnen met een streefdoel. Ik denk dat het ook in de laatste bestuursakkoorden, en zelfs de vorige bestuursakkoorden, nog met de vorige burgemeester Beke, een doelstelling was om meer betaalbare woningen beschikbaar te maken in de stad.

Ten tweede denk ik dat het voor een stuk de bedoeling was om verouderde industriële sites, die er nogal wat zijn in het oude Gent, en ik zal misschien een paar voorbeelden geven.

De site 'Het Volk', de vroegere drukkerij dagblad *Het Volk*, was een zwaar vervuilde site, waar we vandaag sociale woningen hebben, betaalbare woningen, Ferdinand Lousbergskaaai, Forelstraat, Karperstraat.

Als we het hebben over de Sint-Michielsparking en de gebouwen daarboven. Dat is een quasi identiek verhaal.

Als we het hebben over de oude fabrieken Daskalidès aan Einde Were. Oude, vervuilde sites, die vandaag mooie woonprojecten zijn.

We kunnen naar de Garage Gantois, voor de Gentenaars hier, Kortrijksesteenweg, de oude Citroënsite. Zwaar vervuilde site. Is vandaag drie woonblokken, Kortrijksesteenweg, binnenhof, en in de Smidsestraat, denk ik, een gebouw gerealiseerd.

Misschien last but not least, maar eigenlijk was ik van plan - maar de vraag is of dat mag, meester Devers - van de burgemeester en de schepenen eerstdaags uit te nodigen in de Noordstraat, het project Alsberghe-Van Oost, omdat ik dit qua site, die dus ook een zwaar vervuilde site was, de oude ververijen van UCO, Alsberghe-Van Oost, dat we daar, met respect voor de cultuur, het behoud van de Manchestergebouwen, sociale woningen, huizen en tuintjes, kantoren,

noem het allemaal maar op, 450 units, denk ik, dan is dat iets waar we in Gent fier op mogen zijn, dat we dat hebben kunnen realiseren.

Geloof mij vrij, ik neem nu maar een staal uit misschien de meest opvallende projecten die mij zo door het hoofd schieten, maar stuk voor stuk projecten die we hebben kunnen realiseren. Ik moet u eerlijk zeggen, en we hebben meer projecten in Brussel gerealiseerd dan in Gent, soms met pijn in het hart, en de burgemeester weet dat, maar Gent is geen gemakkelijke stad om aan een bouwvergunning te geraken.

Ik kijk nu een beetje naar mevrouw Temmerman. We hebben veel met elkaar moeten samenwerken, met uw medewerkster, mevrouw **De Vits (???)**. We hadden de intentie om vooraf projecten met de diensten van Stedenbouw te bespreken, om dan nadien de projecten ook daadwerkelijk te realiseren in overleg met de Stad.

Ikzelf kan mij niet herinneren - en als hier iemand het bewijs daarvan zou kunnen leveren, dan moet hij zich straks maar rechtstellen - dat ik op één project in de stad Gent een gunstig voordeel zou gekregen hebben, met tussenkomst van welke schepen, en zeker niet van de burgemeester, die ik trouwens daar, naar mijn weten, nooit over geconsulteerd heb, over bouwprojecten.

Dat, om te beginnen. We hebben goed samengewerkt, en in de beste verstandhouding met de mensen van het bestuur, weze het - en dat is een gebrek van mij, dan - dat mijn kennis voornamelijk teruggaat naar de vorige legislatuur, en dat ik de mensen van Groen minder ken dan de mensen van het vorige bestuur.

Een tweede belangrijke stap, en daar is heel hard aan gewerkt - ik denk voor mezelf, meer dan tien jaar, soms ook al eens in een moeilijke periode privé - hebben we gewerkt aan het project Artevelde. Ik noem het nog altijd Artevelde, al past de naam Ghelamco beter vandaag, vind ik, maar ik noem het nog altijd een beetje Artevelde, zo zit het in mijn hoofd.

Ik weet nog goed, maar dat was waarschijnlijk een gevolg van het voorgaande, dat we nogal wat projecten gerealiseerd hadden in Gent, dat zowel de voorzitter van AA Gent als de toenmalige schepen van Economie, denk ik, mijnheer Termont, mij geconsulteerd hebben met het idee Groothandelsmarkt.

Leek snel een leuk idee, en we hebben eigenlijk vrij snel gekozen voor een concept van een multifunctioneel project. Ik moet eerlijk zeggen, dit heeft bloed, zweet en tranen gekost, en ik heb vernomen via de pers, heel snel... Trouwens, ter zake, mijn mededeling aan uw medewerkster gisteren, stond ook deze morgen al in de krant.

Ik heb moeten proberen om die site, en het gaat hier voornamelijk over vier terreinen: de vroegere Groothandelsmarkt groenten en fruit, het bedrijvencentrum, de gronden aan de overzijde, Trans Vanheede, het containerpark, en dan Amcor Flexibles, magazijnen of zo, opslagruimte.

Wij moesten erin slagen, en we zijn erin geslaagd, in 2003, denk ik, al voor een eerste keer, na moeilijke onderhandelingen, om de gronden te verwerven van de familie Vanheede aan de overzijde, om en bij de 5 hectare, wat eigenlijk een absolute, minimale must was om binnen te halen, samen met de Groothandelsmarkt, zijnde 8 hectare.

Dit heeft ontzettend veel moeite gekost, niet alleen om die gronden te verwerven, maar bij de meeste van die gevallen moest er ook een herlocalisatie gebeuren van die groenten- en fruithandelaars, of containers of magazijnen, of een bedrijvencentrum. Die moesten allemaal geherlocaliseerd worden. Dat heeft ontzettend veel tijd gevraagd.

Dan moest - toen [heette] dat - het BPA gewijzigd worden, moesten Milieueffectrapporten daarvoor aangevraagd worden. Het was van cruciaal belang om akkoorden te bekomen met de universiteit, en het was van cruciaal belang, en misschien heeft het Arteveldestadion daar wel een versnelling in gebracht, om eindelijk eens de werken en

de ontsluiting van de R4 te voltooien, en de rotondes aan de op- en afritten van de autostrade, enzovoort.

Het is een werk geweest van tien jaar, tot aan bijna alle vergunningen, ik zeg wel *bijna* alle vergunningen. Dan hebben we de zaak overgegeven aan IRS, het bedrijf van de heer Gheysens, waar ik een ongelooflijk respect voor heb, op de termijn die hij dan heeft weten dat project te financieren en te bouwen. Ik had alle weddenschappen verloren dat het niet op tijd zou klaar zijn, maar het was wel op tijd klaar. Dat is magnifiek geweest.

In die tien jaar, en ik weet niet hoeveel keren dat we per week vergaderd hebben, mijnheer de burgemeester, maar soms drie keren in de week, zeker, soms vier keren, dan twee maanden niet, weet ik veel. Soms eens met de groothandelaars, herinner ik mij nog goed, 's morgens vroeg om 6 uur moesten we op de groentenmarkt zijn. We hebben nog vergaderd 's morgens om 8 uur met mevrouw Crevits, toen minister van Openbare Werken, om de ontsluiting rond te krijgen, en dergelijke meer.

We hebben heel intens samengewerkt om dat project te realiseren.

Een van de zaken die natuurlijk van kapitaal belang zijn, als je zo'n project wenst te realiseren, dan moet je proberen zo veel mogelijk te stelen - ik bedoel dan stelen naar intelligentie - en anderzijds moet je iets proberen te promoten.

Wat hebben wij daarvoor gedaan? Daarvoor zijn wij naar diverse beurzen geweest, ikzelf met sommige van mijn medewerkers ben tot in Zuid-Afrika geweest, na de grote voetbalbeurs voorafgaand aan de wereldbeker voetbal die daar zou plaatsvinden.

Wij zijn samen, denk ik, mijnheer de burgemeester, naar Londen geweest met de mensen van het bestuur van AA Gent, naar het Emirates Stadium - zeg ik het juist? We hebben daar heel veel geleerd, en ik zie dat er vandaag in het stadion veel elementen gebruikt zijn, die we daar voor het eerst gezien hebben in Londen op die beurs. Ikzelf

ben er niet naartoe geweest. Er zijn ook nog andere beurzen geweest, ik denk in Berlijn. Daar is mijn zoon naartoe geweest, denk ik, samen met schepen Peeters, en noem zo maar op.

Zelf ben ik inderdaad een paar keer, en ik vermoed drie keren, zo heb ik dat geantwoord in mijn brief aan u, mijnheer Van Laecke gisteren, naar MIPIM geweest, ik denk 2005, 2006 en 2007. Het kan ook 2005, 2006 en 2008 zijn, ik ga er geen weddenschap op doen. Zo lang hou ik mijn agenda's nu ook niet bij. Ik heb dat inderdaad gedaan.

Voor diegenen, de kwatongen die zouden graag beweren dat dit plezierreisjes zijn, die moet ik eigenlijk ontgoochelen: als ik onder mannen op stap zou gaan, zou ik een andere stad kiezen dan Cannes, want Cannes is echt niet zo leuk. Om op stap te gaan toch niet.

Wat is wel belangrijk? Dat je naar die beurzen gaat, waarbij alle steden, van Frankfurt tot Parijs, tot Sint-Petersburg, Gent, Antwerpen, Brussel, noem maar op, aanwezig zijn met als doel hun stad te promoten.

Waarom doe je dat in Cannes? Omdat dat nu eenmaal voor Europa de grootste vastgoedbeurs is, waar alle investeerders aanwezig zijn, waar alle gebruikers, de Leroy Merlins, de Metros, noem ze maar op, eenieder die op zoek is naar investeringen of naar plekken om te gebruiken, die gaat naar een beurs zoals de beurs in Cannes er een is.

Er is ook één andere beurs, in München. Daar ben ik trouwens een keer samen mee naartoe geweest, samen met Paul, Mapic, denk ik. Dat is een beurs in München. Daar zijn we ook een keer naartoe geweest, dit allemaal met als doel investeerders aan te spreken, en zo veel mogelijk de kans te krijgen aan een internationaal ruim publiek om uw project voor te stellen.

Dit is allemaal gedaan met het doel een project te realiseren, iets positiefs te realiseren. Ik ben blij en fier dat ik daar in grote mate heb mogen aan meewerken. Ik denk dat de prestatie die de burgemeester daar als voortrekker van dat project geleverd heeft, *du jamais vu* is, zeggen ze in het Frans. Ik vind dat we daar iets fantastisch gerealiseerd hebben. Ik heb nergens spijt van, en ik zou het morgen op de identieke manier opnieuw doen, als dat zou leiden tot dezelfde realisatie die we hebben mogen meemaken. Dank u.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Piqueur. Zijn er vragen? Eventjes kijken. De heer Deckmyn, dan de heer Bracke, de heer Souguir... Excuseer, de heer Deckmyn, de heer Souguir, de heer Bracke, de heer Yüksel... Mevrouw Temmerman komt... even kijken... De heer Deckmyn, en dan mevrouw Temmerman. De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Piqueur, vooreerst wil ik u toch bedanken voor uw aanwezigheid hier, alhoewel u deze commissie in het verleden toch een klucht hebt genoemd die beter opgevoerd zou worden in de Minardschouwburg, maar het feit alleen al dat u hier vandaag aanwezig bent, bewijst dat u wellicht dit niet meer als dusdanig beschouwt. U bent dus gelukkig wel komen opdagen. Bedankt dus, dat we u kunnen horen en enkele vragen stellen.

Ik zou willen beginnen met alle zaken naar aanleiding van de vragen die u reeds ontving met betrekking tot de vluchten van 2004, 2005 en 2006 met de privéjet of privaat vliegtuig of gecharterd vliegtuig, het maakt mij niet uit hoe men het noemt.

U blijkt niet te beschikken over passagierslijsten voor deze periode, maar ik hoop dat uw geheugen u niet in de steek laat, want er is eigenlijk geen beter moment dan vandaag om te bevestigen wat de heer Termont in het verleden inschattingsfouten heeft genoemd. Vandaar de vraag of de heer Termont meegevlogen is, met eventueel

andere leden van het Gentse college met door u geregelde vluchten richting Cannes.

Ik kan eigenlijk dezelfde vraagstelling herhalen. U heeft daar voor een stuk al naar verwezen voor de vlucht in 2006 naar Londen, waarbij de heer Termont stelt dat hij met een door u geregeld vliegtuig naar de Stadium Revenue Summit vloog samen met schepenen Peeters.

Ik moet wel vaststellen dat blijkbaar bepaalde schepenen indertijd, zoals de heer Termont en de heer Versnick, eigenlijk vriendelijker zijn behandeld dan andere schepenen of zelfs toenmalig burgemeester Beke, die niet van het voorrecht konden genieten om met een door u geregeld privévlucht af te reizen naar Cannes in 2004, in 2005.

Dat brengt bij mij natuurlijk onmiddellijk de vraag op: waarom mochten sommige schepenen wel, sommige schepenen of de burgemeester niet meegaan met die vluchten? Ik neem aan dat het was omdat ze goede vrienden waren of misschien dat het een andere reden had.

Wat deze vluchten betreft, heeft u in uw antwoord naar deze commissie toe gesteld dat u de vraagstelling blijkbaar totaal irrelevant vindt. Ik ben zo vrij van van mening te verschillen. Ik kan mij vergissen, maar ik denk dat een burgemeester of schepenen die geschenken ontvangt van privépersonen of bedrijven waar een bestuur contracten mee afsluit, op het randje van het strafbare is. Het aanbieden van een meer luxueuze privévlucht naar Cannes lijkt mij dan toch wel onder de categorie "geschenken" te vallen.

Niet alleen over vliegtuigen is er al heel wat te doen geweest, ook over boten, luxejachten, en de aanwezigheid uiteraard van bepaalde politici op bepaalde boten. Over welke boten, daar is soms heel wat onduidelijkheid geweest, maar kan u ons vertellen of u ooit leden, want dat is ook ter sprake gekomen, van het Gentse stadsbestuur heeft ontvangen op uw privéjacht, en zo ja, welke leden dat waren, en onder welke omstandigheden dat was?

Waar er in vorige commissie ook heel wat vragen bij werden gesteld, is de factuur van 2005, waarbij Optima Financial Planners 28.737 euro, BTW inbegrepen, doorrekenden voor de hele beurs aan de cvba Arteveldestadion. Er staan daar geen details vermeld.

Over deze factuur heeft meester Devers een vorige vergadering het volgende verklaard, en ik citeer: "De facturen waar u het over heeft, hebben betrekking op een doorrekening van kosten die de heer Piqueur, en u zal hem ondervragen, zegt gemaakt te hebben van Optima als zodanig, die betrekking hebben, naar zijn zeggen, op het Arteveldestadion-project. Op dat ogenblik is de heer Piqueur eigenlijk als gedelegeerd bestuurder de alleenheerser over Arteveldestadion. Hij factureert dus door." Einde citaat.

De belangrijke vraag hier is natuurlijk: weet u waarom Optima deze 28.000 euro heeft doorgerekend? Welke diensten werden daar doorgefactureerd? Ik neem aan dat u niet over alle facturen natuurlijk zomaar uit het hoofd kan zeggen wat dit inhoudt, maar u heeft de afgelopen week en dagen toch ook wel via de pers vernomen dat er heel wat te doen geweest is rond die factuur van 28.000 euro. Ik - in uw plaats, maar wie ben ik natuurlijk? - zou onmiddellijk eens laten nagaan waar deze factuur eigenlijk over ging.

Mijnheer Piqueur, er is ook in deze commissie al vaak verwezen naar het ontstaan van het project rond het nieuwe voetbalstadion voor AA Gent en de rol van Optima hierin. U gaf daarnet hieromtrent reeds al wat toelichting. In een vorige commissie heeft onder meer Johan Beerlandt van Besix gesteld dat uw interesse op dat ogenblik vooral de ontwikkeling was van de site errond. Uw intenties waren volgens hem vooral financieel gericht, ook buiten het stadion.

U zegt dat u op een zeker moment het project overdroeg. Dat heeft u daarnet gezegd, dat u het project op een zeker moment, in de laatste fase waar u in betrokken bent, hebt overgedragen naar een andere partij. Mij leek dit een beetje een eufemisme, want ik dacht dat er op dat moment toch wel sprake was van een conflict, of heb ik het

verkeerd door? Wat is er volgens u fout gelopen? Of is er niets fout gelopen? Daar had ik graag wat toelichting rond gekregen.

Er is vaak ook verwezen naar de vele contacten die u had met leden van het college, naar aanleiding van diverse projecten die u binnen de stad wou realiseren. Er is zelfs sprake van een uitnodiging voor het ganse schepencollege op Optima in het kader van een bepaald dossier. Herinnert u zich dit? Kan u daar eventueel meer uitleg over geven?

U stelde trouwens daarnet dat u nog nooit de heer Termont consulteerde met betrekking tot een bouwproject. Ik vind dat een beetje vreemd, want ik was onder de indruk dat dat wel het geval was. Of ging dat dan over financiële projecten van Optima? Dat kan natuurlijk ook het geval zijn.

Maar ik wil bij dezen ook een onderscheid maken tussen verschillende contacten die u met leden van het schepencollege heeft vooraleer een contract binnenkomt, en de contacten die u met leden van het schepencollege heeft nadat een contract binnen is en afgehandeld is, want u verwees natuurlijk naar de site [Alsberghe-Van Oost] waar u hoopte ook de burgemeester te zien als dit nog mocht.

Ik denk dat het vooral gaat over contacten die u met leden van het schepencollege heeft gehad op het moment dat contracten nog binnengehaald moesten worden. Ik denk dat daar eigenlijk in deze commissie toch naar gepeild wordt.

U heeft daarnet ook gesteld dat u ook al heel wat projecten heeft kunnen realiseren in de stad, en u daar ook fier op bent. Dat kan best zijn, en ik geloof u daar wel in, en sommige projecten mogen er wel zijn, natuurlijk, maar een van de projecten die toch heel wat stof heeft doen opwaaien, is het project rond de Queen Towers, u weet het, die twee luxewoontorens die Optima Global Estate, de vastgoeddochter van Optima, samen met Eurostation mocht bouwen aan het station Gent-Sint-Pieters.

Ondanks zwaar protest van buurtcomité BuitenSporig, die vrezen voor de leefbaarheid van de buurt en stellen dat de hoge woontorens in strijd zijn met het Ruimtelijk Uitvoeringsplan, heeft de Stad Gent toch op 15 maart 2013 een bouwvergunning afgeleverd. Als BuitenSporig, de vereniging BuitenSporig, dan in beroep gaat bij de provinciale deputatie, krijgen ze daar nul op het rekest.

De vraag die velen zich natuurlijk stellen, volgens sommigen terecht en volgens sommigen niet terecht: is het toeval dat Optima goede banden onderhoudt met het stadsbestuur, en dat Geert Versnick, lid van de provinciale deputatie die over de vergunning moet oordelen, tegelijk op de loonlijst staat van Optima? Dat zijn vragen die gesteld worden. Dat is dus een soort van wisselwerking tussen mensen van het schepencollege en Optima, waar toch vragen over [worden] gesteld.

In dat geval is het een feit, eerdere afspraken met de buurt werden eenzijdig opzijgeschoven, regels werden gewijzigd in het voordeel van Eurostation. Dat beweert toch BuitenSporig.

De Stad maakt in augustus 2014 mogelijk dat er nog meer zal worden gebouwd dan de buurt aanvankelijk was voorgehouden. Ook ziet de Stad geen graten in het overtreden van een andere, nog veel eenvoudigere regel in het RUP, met name dat er in de A-zone maximaal twee zogenaamde "slanke" torens mogen worden gebouwd.

Graag had ik hieromtrent uw visie gehoord, aangezien in dit dossier toch heel wat vragen rijzen, en u nu natuurlijk de kans krijgt om daar wel wat tegengas in te geven. Ik zou hierbij voorlopig willen afronden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Deckmyn. Mijnheer Piqueur, als u wenst te reageren...

De heer Jeroen Piqueur. Dat zijn veel vragen, niet? Ik zal proberen zeer kort te antwoorden.

Project Queen Towers aan de stad [sic]. Ten gevolge van het ontstaan van een zeer gedreven buurtcomité, vrees ik dat dit een project is dat mogelijks op de lange baan gaat. Ik heb geen zin om aan projecten te gaan participeren, behalve dan projecten van voetbalstadions, dat duurt ook tien jaar, maar naar het schijnt is dat niet lang voor een voetbalstadion. Maar ik heb geen zin om een dergelijk project van dergelijke omvang in portefeuille te houden, waarbij je waarschijnlijk het eerste jaar niet weet of het er komt of het er niet komt, en in welke vorm het er zal komen. Wat dat betreft, heb ik dan de voorkeur eraan gegeven om dat project door te verkopen aan een andere partij.

Ik heb inderdaad ooit eens op een middag de burgemeester en het schepencollege bij mij op het kantoor ontvangen. Dat was eigenlijk niet om een bepaald project te bespreken, dat heeft u fout voor. Dat was gewoon uit beleefdheid.

Wij waren er toen in geslaagd om de laatste restauratie af te werken van het stadspaleis Lousbergs-de Hemptinne, zoals u weet het enige monument wat Gent als palazzo rijk is. Die renovatie was toen gedaan, en ik dacht dat het toen het moment was om burgemeester en schepenen uit te nodigen.

Ik vind het ook belangrijk, maar, daarom, ik heb dat ook al in andere pers... voor zover dat wat de pers schrijft, juist overgenomen wordt, maar ik heb dat ook al met andere steden en gemeentebesturen gedaan, dat je de mensen uitnodigt, of dat je elkaar samen ziet, ergens, en dat je van de gelegenheid gebruik maakt om te zeggen "voilà, kijk, dat zijn wij, dat is ons project, dat is het soort investeringen waar wij naar op zoek gaan".

Dan wordt er van gedachten gewisseld tussen een privéinitiatief en een lokale overheid. Ik zou dat betreuren, ik kan er alleen maar dat bij zeggen, indien dat niet meer zou mogen. Ik weet niet hoe we dan nog met elkaar gaan omgaan, en of we daar samen beter van gaan worden.

Ik denk, een van die reizen naar MIPIM heb ik mijn vakantie daaraan gekoppeld, en toen lag mijn boot inderdaad in Port Canto, een haven niet zo ver van de haven, van daar waar het zich afspeelt. Ik kan mij niet herinneren dat daar burgemeester of schepenen op mijn boot zouden zijn geweest.

De hilarische toestanden, "van wie is de boot?" en "hoe [heet] de boot?" Daar hebben jullie al veel om kunnen lachen. Ik vraag mij zelfs af of dat wel boten zijn. Naar ik mij goed heb laten informeren, ligt daar zelfs geen motor in, en zijn dat eigenlijk feestpaleizen die aan het beursgebouw hangen in de haven. Daar is een keuken aan, en daar is een grote vergaderaccommodatie ter beschikking.

Ik meen mij te herinneren, mevrouw Temmerman, dat u daar ooit gesproken heeft tegen een menigte van honderd mensen. Ik meen mij te herinneren dat Mathias De Clercq daar ooit gesproken heeft. Ik meen mij te herinneren dat u daar gesproken heeft, mijnheer de burgemeester. Dat was de boot, dat is het wilde bootverhaal, alsof dat het decadente feestpaleis zou zijn.

Ik heb het niet gezien, in ieder geval, zeker de decadentie niet. Ik heb gezien dat de mensen daar werkten, dat was een meeting point. Mensen kwamen elkaar daar tegen, je kon daar afspreken, je kon daar samen een glas drinken, en 's morgens werden daar meestal seminaries gehouden met diverse sprekers, meestal met diverse sprekers. *So far* het verhaal van de boot of boten, als ik het zo mag zeggen.

Het vliegtuig. Ik moet u echt schuldig blijven wat de precieze data is, van welke vlucht, maar misschien, ik ga het niet doen, ik heb wat andere dingen te regelen voor het ogenblik, als iemand geïnteresseerd is, volgens mij kan je passagierslijsten van vliegtuigen opvragen via de Dienst Regie der Luchtwegen.

Mijnheer Bracke, dat is niet zo ver... Dat is geen vraag van u. (onverstaanbaar) Ik denk dat u die lijsten daar kan opvragen van de passagiers die zijn meegevlogen. Ik zou het natuurlijk appreciëren

dat u respect houdt voor mijn privacy, van wie er met mij allemaal meegevlogen is.

Is dat kwaad opzet? Neen. Waarom de ene persoon wel, en de andere persoon niet? Omdat je met de ene persoon nu toevallig in die periode veel intenser samenwerkt dan met een andere persoon. Mijnheer Coddens, ik heb niets tegen u, maar moest ik in die periode intens met u samenwerken aan een project, dan zou ik u misschien uitnodigen.

Dat is gewoon een gevolg van "met wie ben je op dat moment intens aan het samenwerken?" Heb je dan een *free seat*, dan geef je iemand een lift. Als er straks iemand naar Latem komt, geen schepen moet, het is "geen schepen mag niet met mij meerijden", maar ik heb nog een vrije stoel. Als dat niet verboden is, tenminste, om u een lift te geven, straks.

Ik heb dat gewoon gedaan uit vriendelijkheid, hoffelijkheid, noem het zoals u wil. Meer hoeft u daar echt niet achter te zoeken. Het is een comfort, want, voor de mensen die er geweest zijn, op de MIPIM: er is één gigantisch probleem in Cannes en de MIPIM, dat is het transport.

Om van de luchthaven van Nice naar Cannes te geraken, moet men soms helse toeren uithalen. Om aan een taxi te geraken of aan een ander transport te geraken, dat is verdomd moeilijk in Cannes. Eigenlijk is Cannes niet gestructureerd, naar mijn mening, voor een beurs van de omvang zoals de MIPIM er een is. Dan is privé vliegen - ik heb het twee keer gedaan, denk ik - naar - hoe heet de luchthaven? ik denk aan (*onverstaanbaar*) of zoiets - (*Mandelieu?*) een voordeel. De luchthaven van Cannes ligt, denk ik, op anderhalve kilometer van het Palais du Congrès.

Wat uw factuur betreft. Onbeleefd zou het zijn om te zeggen: dit gaat over een initiatief tussen twee private ondernemingen, waar de overheid geen deel van uitmaakte, en waar ik denk dat de bestuurders

van die vennootschappen in eer en geweten die facturen ontvangen hebben en betaald hebben, en waarschijnlijk ook verantwoord hebben.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Er was ook nog een vraag, dacht ik, over de rol van de heer Versnick in de deputatie, en het feit dat hij ook actief was binnen Optima. Kan u daar misschien iets over zeggen?

De heer Jeroen Piqueur. De heer Versnick zit of zat in de raad van bestuur, ja.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké, dank u wel. Mijnheer Deckmyn, mag ik vragen om wel kort te reageren? Er zijn nog een aantal sprekers die graag het woord wensen te nemen. Kort, alstublieft.

De heer Johan Deckmyn. Ik ga heel kort zijn, maar een paar zaken moeten mij hier toch van het hart.

U stoot het project af van de Queen...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. We hebben telkenmale eerst een korte reactie gegeven aan de sprekers.

De heer Johan Deckmyn. We hebben altijd een korte reactie gegeven. Toch wel. We hebben altijd een reactie gegeven.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ik stel voor dat er heel kort wordt gereageerd, mijnheer Deckmyn.

De heer Johan Deckmyn. Ik ga heel kort reageren.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dan kan ik onmiddellijk het woord aan mevrouw Temmerman geven.

De heer Johan Deckmyn. Het project van de Queen Towers wordt afgestoten, aan iemand anders verkocht. Dat is al een eerste vaststelling.

Wat de samenkomst met het ganse schepencollege betreft, dat was blijkbaar een beleefdheidsbezoek. Ik vraag mij af welke andere projecten of bedrijven in deze stad het bezoek krijgen van een voltallig schepencollege. Het is een open vraag, niet aan de heer Piqueur gericht, maar ik vind het toch wel een vreemde zaak.

Ik neem ook akte van het feit dat boten daar niet altijd boten zijn, maar feestpaleizen.

Ik stoorde mij vooral aan het feit dat u zegt "de passagierslijsten van die vluchten, die moet u maar opvragen bij de Regie". Ik dacht dat u wel zou weten voor wie u deze vlucht regelt. Vooral omdat u juist gezegd heeft dat dat personen waren met wie u intens samenwerkte.

Als u intens met een persoon samenwerkt, en die mensen met wie u intens samenwerkt, op het vliegtuig mogen, dan zou u zich toch op zijn minst herinneren wie daar op die privéjet geweest is, en ik neem aan dat het een lift is. Ik heb jammer genoeg nog niet het genoegen gehad om zo'n lift te krijgen.

Maar tenslotte, en dat is wel een belangrijk statement dat ik wil maken, mensen met wie u intens samenwerkt aan een project, eigenlijk een project dat u nog moet binnenhalen, de gelegenheid geven om mee te vliegen op een vlucht, ik heb dat daarnet gezegd, dat is een soort van geschenk, vooral omdat ze de mogelijkheid hadden, en zelfs al betaald hadden voor een andere vlucht. In die zin vind ik dat dit toch wel op zeer gespannen voet staat met de rechtspraak.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Deckmyn. Mevrouw Temmerman, u hebt het woord.

Mevrouw Karin Temmerman. Mijnheer de voorzitter, ik zou toch eerst een opmerking willen maken. Ik denk dat we de vorige keren niet op die manier hebben gewerkt, maar u verandert dit. Ik heb daar geen probleem mee, maar ik begrijp niet goed waarom we nu anders werken. Bedankt dat u mij het woord geeft.

Mijnheer Piqueur, goedenavond op mijn beurt. Ik heb eigenlijk maar twee vragen, en het is naar aanleiding van eerdere getuigenissen die we hier al gehad hebben.

U weet wat de scope is van deze commissie, namelijk nagaan op welke manier bestuurders en private partners zich tot elkaar verhouden, en of daar onvoorzichtigheden geweest zijn in het verleden, en op welke manier we daar in de toekomst naar moeten kijken en of we eventueel zaken daarin moeten remediëren.

Een zaak die ook al af en toe eens in de pers is verschenen, is de rol van de burgemeester naar aanleiding van de overname van Ethias Bank naar Optima Bank. Eigenlijk komt dat ook voor in de brief van de heer Van den Bossche, maar de heer De Hulsters heeft heel duidelijk gezegd dat de heer Termont daar geen enkele tussenkomst in heeft gedaan, daar ook eigenlijk niets mee te maken had. U hebt zelf ook in de kranten dit al een paar keer ook zo gezegd. Ik wou u gewoon vragen of u dit hier vanavond ook zou kunnen bevestigen. Dit is mijn eerste vraag.

Mijn tweede vraag, mijnheer Piqueur, betreft ook getuigenissen die we hier al gehad hebben naar aanleiding van de onderhandelingen over het stadion. U hebt het zelf gezegd, ze waren niet gemakkelijk, zeer intens en niet gemakkelijk. Er zijn heel veel bijeenkomsten geweest.

Uit de getuigenis van de heer De Witte hebben we ook kunnen opmaken dat er af en toe wel - ik ga niet zeggen conflicten waren, maar - spanningen waren tussen verschillende partners. De heer De Witte heeft toen gezegd van "ik heb de rol van de burgemeester toen altijd ervaren als zijnde bemiddelend, bemiddelend om te zoeken naar een oplossing, maar als die oplossing niet mogelijk was," - dit zijn de

woorden, niet de exacte woorden, maar de teneur van de woorden van de heer De Witte - "en als het conflict te groot was, dan heeft de heer Termont altijd de kaart getrokken én van de Gentenaar én van de voetbalclub in het bijzonder, de Gentenaar, Gent in het algemeen en de voetbalclub in het bijzonder."

Ik wou u ook vragen of u dit kan bevestigen, deze getuigenis van de heer De Witte, dat dit tijdens die - zo gaat dat nu eenmaal - soms moeilijke onderhandelingen, inderdaad de rol geweest is van de burgemeester.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mevrouw Temmerman. De heer Piqueur.

De heer Jeroen Piqueur. Ik zal ook hierop kort zijn. Ik kan enkel twee keren bevestigen, en inderdaad, trouwens ik denk dat er ooit een gesprek is geweest in Cannes waarbij u aanwezig was.

Is dat altijd gemakkelijk? Neen, laat ons daar ook eerlijk in zijn. Ik ben nu ook betrokken bij sommige zaken die zich afspelen in Brussel. Er zijn veel partijen, en alle partijen hebben hun belang, natuurlijk: de aannemer, de architecten, de projectontwikkelaars, de voetbalclub, enzovoort. Iedereen probeert zowat het beste eruit te halen uit een project voor zichzelf. Dat leidt tot discussies, zoals dat in de zakenwereld nogal eens gebeurt, maar dat heeft zeker niet geleid, zo heb ik het toch niet ervaren, tot enig gevolg van onherstelbare schade. Dat is niet geweest.

Dat de rol van de burgemeester altijd bemiddelend is geweest. Ja, dat kan ik alleen maar bevestigen. Wanneer dan de discussie was, Besix, Ghelamco, enzovoort, dan denk ik ook dat u daarin tussengekomen bent om de plooiën glad te strijken en het project te laten vooruitgaan via het bedrijf van de heer Gheysens. Dat is een correcte stelling.

De eerste vraag... Maar goed, ik lees vandaag vele verhalen in de media waar ik dikwijls eens van in mijn eigen wangen moet knijpen.

Ik zie niet in waarom, waarvoor en hoe burgemeester Termont zou zijn tussengekomen in de overname van Ethias.

Ik heb die onderhandelingen gevoerd met de heer Thiry, die recentelijk ook de media gehaald heeft, en de heer Hans Verstraete, ikzelf en de heer De Hulsters. Wij hebben met die vier mensen en de respectievelijke toezichthouders, maar daar ga ik het vandaag niet over hebben, daar is een andere commissie voor, waar ik uitleg ga geven. Dus neen, de heer burgemeester is hier onder geen enkele voorwaarde in tussengekomen. Ik zou ook niet weten hoe of wat.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mevrouw Temmerman, wenst u nog te reageren?

Even meegeven, ter informatie, ik heb daarnet het verslag nagegaan van de vorige zittingen. Toen hebben we ook gemerkt dat de vraagsteller ook kort kon reageren. Gewoon dit voor het verslag. Geen enkel probleem. Dan is het woord aan de heer Bracke.

De heer Siegfried Bracke. Excuus, mijnheer de voorzitter. De heer Souguir is inderdaad voor mij.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Excuseer, mijnheer Souguir, u hebt het woord.

De heer Sami Souguir. Dank u, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Piqueur, vooreerst een woord van dank voor uw aanwezigheid en bereidwilligheid om op de verschillende vragen te willen antwoorden. Mijn fractie had u ook opgegeven, Open VLD, om logischerwijze, u bent natuurlijk een sleutelpersoon om juist het welslagen van de opzet van deze commissie te kunnen bewerkstelligen. Vandaar toch eerst een woord van dank.

Zonder in herhaling te willen vallen na een aantal collega's, zou ik toch een drietal specifieke vragen willen stellen.

Kan u, kort weliswaar, wat meer duiding geven over de structuur en werking van de Optima Group? Dan heb ik het over de onderdelen, of de entiteiten binnen de Optima Group, met het oog specifiek dan, welke activiteit van de groep is er al dan niet een link met de Stad Gent als lokale overheid?

Dan heb ik het in het bijzonder over het luik 'Projecten opstarten en vergunningen aanvragen', en dergelijke meer. Eventjes, om zicht te hebben van "hoe zit de structuur in elkaar, en welke component van die structuur heeft daadwerkelijk een link voor activiteiten in het Gentse?"

Verder had ik ook nog wel een... U had daarjuist ook al duiding gegeven over de preliminaire fase van het Ghelamcostadion, maar kan u wat meer toelichting geven over de aanvankelijke samenwerking, de initiële fase, die erin bestond, of de samenwerking die bestond rond de bouw van het nieuwe voetbalstadion, vooraleer de bouwheer, Ghelamco, aan boord is gekomen?

Ik zou heel graag willen weten hoe destijds, ook al is het weliswaar privaat hoofdzakelijk, die contacten en de samenwerking zijn verlopen, de netwerking in de private sfeer, de aanduiding van een architect, hoe is op een bepaald ogenblik de keuze gemaakt geweest van "wie gaat met wie samenwerken om dat gegeven met betrekking tot de bouw van het stadion te initiëren?"

Daar aansluitend, want dat zijn ook wel beweringen die ik toch al gelezen heb, van, "is die deal of overeenkomst", laat het mij zo zeggen, "überhaupt inderdaad afgeklopt geweest", om het zo uit te drukken, "met MIPIM, ja of neen?" Dat is mij een beetje een mysterie. Zo ja, waarom ginds?

Ik had ten slotte nog een laatste vraag. Want er is vooral heel wat beweerd geweest in de media de afgelopen maanden. Feiten en bewijzen blijven weliswaar uit, maar ik heb toch wel één feit kunnen vernemen, dat is dat u hier in deze gemeenteraad toch kennissen tot

goede vrienden hebt. Ik vind dat dan ook wel belangrijk om die specifieke vraag te stellen.

U heeft daarjuist ook gezegd van "ik ben nooit bevoordeligd geweest", en dergelijke meer. Maar heeft u tijdens de periode dat u onderhandelde omtrent de realisatie van de Ghelamco Arena enige indicatie gehad, en ik vraag het u ook als getuige, dat Gentse mandatarissen zich persoonlijk voordeel zouden hebben gedaan bij de totstandkoming van dit stadion, of er al dan niet dossiers zouden bespoedigd of bevoordeligd zijn geweest? Dat is een heel concrete vraag naar u als getuige toe. Ik dank u voor uw antwoord.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Souguir. De heer Piqueur.

De heer Jeroen Piqueur. Aan de structuur van de vennootschap, er is eigenlijk één onderdeel, het zou mij te ver leiden in de geschiedenis van de oorsprong van de onderneming, maar bij het verwerven van de bank was het belangrijk dat de vastgoedactiviteiten afgestoten werden naar een afzonderlijk bedrijf, omdat er geen enkele link mocht zijn, en geen enkele vorm van financiering mocht zijn tussen de bank en de vastgoedprojecten.

De samenwerking met de Stad, ik heb het hier soms een beetje moeilijk, maar misschien kan meester Devers mij daarin helpen straks, over de contractuele engagementen met de Stad Gent. Voor zover ik weet, heb ik geen gronden gekocht van jullie, of...

Echt zaken met elkaar doen wij niet echt, niet? Wij gaan gewoon bij u, komen met onze projecten aankloppen, en wij vragen een toelating om iets te mogen bouwen. In hoeverre dat moet gelijkgeschakeld worden met het drijven van handel, zijn hier andere geleerden die daarvoor een betere woordkeuze zouden kunnen vinden dan ikzelf. Maar ik zie daar geen probleem in.

Wat was eigenlijk uw andere vraag?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Het betreft de keuze wie met wie gaat samenwerken, en of het op MIPIM wordt beslist, was uw tweede vraag, als ik mij niet vergis, niet?

De heer Jeroen Piqueur. Ik kan u daar zelf niet op antwoorden. Ikzelf ben altijd... Ik ben geweest twee of drie keer, mijn zoon waarschijnlijk een keer meer. Verder, van de rest kon ik alleen maar vaststellen dat daar meerdere schepenen aanwezig waren, en meerdere burgemeesters van het land aanwezig waren, en sommige ministers aanwezig waren.

Waarom die mensen daar zijn? Iedereen zal dat wel voor zichzelf uitmaken, zeker? Maar ik kan niet oordelen welke schepen nu is meegeweest naar welke beurs, en waarom hij en niet iemand anders? Ik weet dat niet.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Souguir, wenst u nog te reageren?

De heer Sami Souguir. Heel specifiek was mijn vraag: hoe is de samenwerking in de preliminaire fase ontstaan? De keuze van de partners, wie met wie samenzit, om de eerste fase van het Arteveldestadion an sich te willen gaan bouwen? Dat was de vraag.

De heer Jeroen Piqueur. Op het moment dat het Arteveldestadion begonnen is, en op het moment dat de schepenen en de voorzitter bij mij gekomen zijn, dan hadden we wel al een paar projectjes gerealiseerd in het Gentse. Ik zal u desnoods de lijst eens bezorgen, hoeveel projecten we precies in Gent, en hoeveel honderden, duizenden woningen we gerealiseerd hebben in Gent.

De relatie is ontstaan met de Stad Gent, als ik bijvoorbeeld zeg, de relatie met de Stad en met de schepenen, via het bouwen van projecten en het vragen van toelatingen rond bouwprojecten. Soms een evenwicht vinden was een specifiek element waar dikwijls moest naar gezocht worden, was de voorschriften van toen omtrent sociale verplichtingen.

Als er over een zaak dikwijls met de Stad voorbesprekingen waren aan een bouwvergunning, dan was het wel: waar komt het gedeelte sociale woningen? waar komt het (onverstaanbaar) deel? waar komen de appartementen? enzovoort. Gewoon, een relatie komt tot stand doordat je projecten realiseert en met elkaar overleg pleegt.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Wie wenst er nog...?

De heer Sami Souguir. Nog een antwoord op mijn derde vraag, die vrij expliciet was, of u indicaties hebt of heeft in het verleden van mandatarissen die zich persoonlijk voordeel hebben gedaan naar aanleiding van het dossier van het Arteveldestadion.

De heer Jeroen Piqueur. Ik heb daar in ieder geval geen weet van, neen. Ik denk, de mensen die hier al een paar keer naar de zitting gekomen zijn, als u er weet van heeft, of bewijzen van heeft, dan zouden we ze al gehoord hebben, maar ik ben mij daar in ieder geval niet van bewust.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Het woord is aan de heer Bracke.

De heer Siegfried Bracke. Mijnheer de voorzitter, en ook mijnheer Piqueur, ik heb een beetje met u te doen, in de zin dat u doet en laat wat u wil, maar ik zou u willen vragen of u geen stukje papier heeft, waarmee u de vragen tenminste kan noteren, want ik begrijp heel goed dat u in stukken en in brokken moet antwoorden op de vragen van collega Souguir.

Het zou niet slecht zijn als u daar systematisch zou op antwoorden, want ik begrijp dat er anders enige onvrede zou kunnen ontstaan, en die onduidelijkheid moet er niet zijn. Maar goed, u doet... Maar ik begrijp dat u niet al die vragen kunt memoriseren om dan te antwoorden.

Mijnheer Piqueur, ik was een beetje gegeneerd zoals ze dat zeggen, omdat wij u zo lang hebben laten wachten, maar ja, het is meester Devers die begonnen is, nietwaar? Maar het heeft mij tegelijk bij nader toezien blij gemaakt, omdat u - dat was het eerste wat u gezegd heeft - heel verheugd was over het niveau van onze gesprekken, en bij *potentialis, irrealis*, ik kan mij dat voorstellen.

Desondanks, mijnheer Piqueur, heeft u verschillende keren, niet één keer dus - de kans dat u verkeerd geciteerd is, is behoorlijk gering, denk ik -, gezegd "deze commissie is een farce". Ik zou u gewoon willen vragen, legt u eens uit waarom u verschillende keren gezegd heeft: "deze commissie is een farce". Dat intrigeert mij. Bon, ik ben blij dat u intussen van gedacht veranderd is, door hier te zijn, maar het zou toch goed zijn dat u dat een beetje zou kunnen duiden.

U heeft - ik moet dat ook wel opmerken, en ik ben nog preliminair bezig - gezegd over collega..., maar dat doet er eigenlijk niet toe, een vraag van de collega's - meervoud - van CD&V over die passagiers, heeft u geschreven dat dat een irrelevante vraag is. Ik denk, als u onze werkzaamheden zou hebben gevolgd, en een en ander laat mij geloven dat u dat heeft gedaan, dan zou u weten dat dit niet irrelevant is.

Dat u de vraag niet kan beantwoorden, dat is een ander paar mouwen. Maar dat er gevraagd wordt naar wie met u meereist, wie op uw boot zit of niet, u moet dat in het kader van de werkzaamheden van deze commissie toch ten volle kunnen begrijpen. Wat wij doen is kijken naar de relaties tussen bedrijfsleven en politiek, en het is toch absoluut begrijpelijk dat, wanneer iemand, laat ons maar zeggen, een voordeel wordt toegekend. Ik heb het vanzelfsprekend niet met gaan eten. Ik bedoel...

Het is inderdaad waar, daar heeft u absoluut gelijk in, ik hoop ook dat er nog in de toekomst contacten mogelijk zullen zijn tussen bedrijfsleven en overheid en dus politiek, maar natuurlijk, u moet

wel begrijpen dat daar een limiet op zit. Die limiet, laat ons dat onder ogen zien, is gevoelig aan interpretatie en aan verschuiving. Ik zou dan toch willen dat u zich ook uitspreekt over de relevantie van die vraag.

U moet toch begrijpen dat, afhankelijk van wie u meeneemt, het vermoeden zou kunnen ontstaan, en dat is inderdaad een *potentialis*, meester Devers, van afhankelijkheid, dat begrijpt u toch? De bedoeling moet zijn dat er een eerlijk speelveld is tussen verschillende bedrijven, en dat er geen voordelen... Natuurlijk, die voordelen, dat creëert afhankelijkheid.

U heeft overigens ook gezegd in een van uw vele interviews, dat een bedrijf zoals het uwe de politiek nodig heeft om bepaalde projecten te realiseren. Ik zou willen weten wat u daar precies mee bedoelt.

Ik heb hier geconstateerd - en wat ik nu zeg, daarin zit geen zweem van ironie - dat u bepaalde projecten heeft gerealiseerd binnen deze stad, projecten waar u fier op bent. Ja, maar u heeft daar ook uw brood mee verdiend, nietwaar? En daar is niets fout mee, we moeten dat dus niet echt zien als een soort van mecenaat wat u heeft georganiseerd. Het is gewoon business. Als dit land misschien één probleem heeft, dan is het misschien te *weinig* mensen die businessen. Maar, dat moet vanzelfsprekend op een transparante, eerlijke manier gebeuren.

Mijnheer Piqueur, laatste preliminaire vraag. Er zijn natuurlijk van die dingen die tegenstrijdig zijn, en die misschien geen enkel belang hebben, maar ja, het is wat het is. Je constateert een verschil.

U heeft het gehad, daarstraks ook al, over contacten met de burgemeester. Ook in een recent verleden is ons gemeld dat u in geen jaren nog contacten hebt gehad, behalve op 16 juni - als ik mij goed... ja, 16 juni - van dit jaar, waarbij u naar de heer Termont heeft gebeld, nietwaar? Of was het de heer Termont die naar u heeft gebeld? Niet dat dat er veel toe doet, maar ik constateer dat, dat

is iets anders. *C'est le ton qui fait la musique*, nietwaar? Ik zou daar gewoon een eenvoudige verduidelijking over willen hebben, en dan is dat bij dezen geklasseerd.

Inderdaad, de heer Souguir heeft al vragen gesteld in die richting: het stadion.

Ik zal, voor alle duidelijkheid, nog maar eens herhalen dat ik bijzonder blij ben dat dat stadion er staat, dat wij dat hebben. Ja, mijnheer Balthazar, absoluut. U had dat waarschijnlijk niet gedacht, maar een mens kan altijd in deze commissie iets bijleren. Ik ben blij dat we dat hebben, en ik heb dat in een vorige zitting ook al gezegd.

Maar de heer Souguir heeft er ook naar gepeild: hoe begint dat? Hoe raakt u bij dat dossier? Ik weet ook wel, ik moet niet weten "dat was op de 4de januari 2000 weet ik hoeveel", dat interesseert mij niet, maar hoe begint het?

U heeft het zelf aangegeven: u begint met gronden te kopen. Maar u moet toch weten waar u welke gronden moet kopen. Hoe weet u dat? Is daar overigens... Want misschien zijn er nog die die gronden willen kopen. Hoe is dat gelopen? Verre van mij, en ik zal dus de *potentialis* nu de nek omwringen, meester Devers, ik spreek hier niet over voorkennis. Ik vraag gewoon van "hoe weet je dat, waar je welke grond...?"

Dat is toch een gigantisch risico. Daar is daar... Ik heb dat uit uw mond vernomen, als je alles samentelt, denk ik, 13 hectare gronden die moeten worden gekocht, met heel veel onzekerheden. Dat is een gigantisch risico dat u neemt.

U moet bijvoorbeeld ook wel maken dat u op termijn aan die vergunningen geraakt. Hoe kan u dat uitleggen? Van wie kwam het idee, met andere woorden, om uitgerekend daar, op de plaats van de voormalige groothandelsmarkt, dat te beginnen, zodanig dat u wist van... Hoe gaat dat?

De heer Souguir heeft trouwens ook de vraag gesteld naar de keuze van de architect, waar u niet op heeft geantwoord. Heeft u die aangewezen, of hoe zat dat? U zegt dat in een interview. In *Knack* zegt u: "Ik heb gezorgd voor de grond, de bouwvergunning..."

U begrijpt toch, mijnheer Piqueur, als u heel nauwe contacten heeft met het bestuur - want uiteindelijk, het bestuur is wat uw vergunning levert -, dat dat een delicate, *par nature même* oefening is.

U moet ook een bestemmingswijziging rond krijgen. Dat is een gigantisch risico.

Daar mogen we ook niet te licht over stappen, nog eens, elke zweem van ironie is mij vreemd, maar u is daar niet uit gestapt, u heeft dat gewoon niet rond gekregen. U had een financieringsprobleem. U kreeg dat niet rond.

Men wist dat. De nota van de heer De Hulsters, die hier eerder via zijn brief uit de mond van de voorzitter is gekomen, dat blijkt daar ook uit, natuurlijk. Men zet op dat moment een constructie op om u eruit te laten gaan en iemand anders binnen te pakken, die uiteindelijk het project zelf konden realiseren.

Mag ik u vragen...? Natuurlijk, dat is uw zaak, maar de indruk ontstaat dat dat de constructie was, die u eigenlijk een vrije doortocht bezorgde: dat betekent, die ervoor zorgde dat u daar bij wijze van spreken geen euro aan verloor, misschien zelfs integendeel.

U had dat risico genomen, u kreeg het niet rond. Normaal volgt daar een soort van marktsanctie op: je zet een project op, en het mislukt, en je draagt daar de gevolgen van. Ik heb niet het gevoel dat u die marktsanctie, als ik dat woord mag gebruiken, heeft opge...

U heeft gewoon een prijs onderhandeld met een zeer merkwaardige constructie, die we via de heer De Hulsters... Die natuurlijk ook in een dubbele rol zat, nietwaar? De heer De Hulsters die iemand was die zich daar opstelde als bemiddelaar, maar toen zat hij nog bij Ethias, en dan, anderhalve maand later zat hij bij u. U moet toch begrijpen, mijnheer Piqueur, dat dat heel raar is allemaal, dat iemand dus vanuit een bepaalde rol eigenlijk verschuift van rol.

Over die reizen. Natuurlijk, wij zijn geen zakenmensen, althans de meesten die hier zijn. U moet dat eens uitleggen hoe dat gaat in Cannes. U gaat daar naartoe, en dan... Met de documenten waarover wij thans beschikken, lijkt het erop dat u daar vooral andere Gentenaars ziet, of, laat ons zeggen, ook andere Vlamingen, annex een klein beetje Franstalige Belgen. Heel klein beetje.

Dan zegt u: "je moet daar zijn om die deal te realiseren". De heer Souguir heeft u gevraagd van "is dat daar in Cannes dat de deal gerealiseerd is over het Arteveldestadion?" U zegt "neen", tenminste zo heb ik u begrepen, maar corrigeer mij als ik mij vergis. Ik kan het op dit moment, ik beken dat, niet direct terugvinden, maar volgens mij hebt u dat zelf gezegd in een interview, dat de deal daar gemaakt is.

Die botenhistorie. Er is niemand op uw boot geweest, van de Stad. Ik moet u zeggen, dat is vreemd, want volgens mij hebt u dat zelf gezegd in een interview. Ik bedoel, *so far, so good*, ik constateer maar wat u zegt.

Maar u zegt: "Ja," - ik weet al niet meer, ik denk in een interview in *De Morgen* - "ik denk dat ik daar één keer mensen op geïnviteerd heb. Ze zullen mij daar maandag" - ik lees gewoon verder - "(overmorgen) gegarandeerd ook naar vragen op het stadhuis, in dat kluchtenkabinet van een commissie." Dat zijn wij. "Ik heb mij echt al zot zitten peinen" - ik citeer - "of Karin Temmerman, Christophe Peeters, Daniël" - die dat ondertussen heeft ontkend, voor alle duidelijkheid, meester Devers - "of Geert daar toen een glas zijn

komen drinken op het achterdek." Dan staat tussen haakjes "(denkt lang na)". "Of misschien waren er toch wel meerdere avonden."

Ik verzin hier niets. Ik heb ook de *Knack* niet in handen om... Dat zijn uw woorden. Het zou goed zijn, mocht u daar klaarheid in kunnen scheppen, want u ziet wat ons bezighoudt. Dankzij de interventie bij het begin heeft u kunnen begrijpen waar het over gaat, namelijk transparantie: in welke mate creëer je een vorm van afhankelijkheid? Het zou uitzonderlijk goed zijn als u dat zou kunnen verklaren.

Die MIPIM-beurs, nog eens, u moet dat uitleggen. Hoe gaat dat...? U spreekt bijvoorbeeld over Europese investeerders, die daar en masse aanwezig zijn. Ja. Goed, daar maakt u dus het Arteveldestadion. Oké.

Maar als ik zie... Ik zie aan geen kanten waar de Europeanen vandaan komen. Als je die constructie ziet, dat is misschien nog een voordeel, voor alle duidelijkheid: het is gebeurd met Gents geld. Tenzij u mij anders toelicht. Dit is hier geen verhoor, dit is hier gewoon vragen stellen in de hoop interessante antwoorden te krijgen, die we misschien later in onze aanbevelingen kunnen gebruiken.

Ik weet dat ik nu al veel vragen heb, en ik weet dat dat een hele boterham is om op te antwoorden, maar u moet mij ook eens proberen uitleggen hoever u daar voor uzelf gaat. Nog eens, het gaat niet over iets eten. Waar liggen er voor u grenzen? En vindt u zelf dat er sprake is geweest in al die projecten, van een *level playing field*, van een gelijke, faire mogelijkheid tot concurrentie, of ligt dat anders?

Voorzitter, ik zal mij daartoe in eerste instantie beperken.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Bracke. Mijnheer Piqueur, u hebt het woord.

De heer Siegfried Bracke. Ik heb het u gezegd.

De heer Jeroen Piqueur. Enfin, voor zolang we nog een vrije mening hebben, dat ik dit soort comités niet hoog in mijn hart draag, dat is zo, ja. Zeker als dat dan in begin de aanhef heeft van een boot en een glas drinken en een trouwfeest, enzovoort. Dan heb je zoiets van "Mensen god, moeten wij ons daarmee bezig houden? Hebben we geen andere zorgen dan ons daarmee bezig te houden?" Maar dat is een persoonlijke mening, mijnheer Bracke, en u hoeft die met mij niet te delen. Politiek zou ik op een ander niveau beter plaatsvinden.

Heeft men de politiek nodig? Ja, men heeft politiek nodig. U verbaast mij in veel van uw vragen, dat u ze stelt. Ik zou niet weten, als er geen overleg is met de politiek, hoe men een gewestplan gaat wijzigen, hoe men een structuurplan gaat wijzigen, hoe men tot een akkoord gaat komen om ontsluitingswerken uit te voeren binnen beperkte budgetten waar alle ministeries mee te kampen hebben. Ik heb inderdaad in een interview gezegd, terecht, en we hebben dat ook gedaan, tot de minister-president gezien. We hebben dat ook gedaan, om ons project gerealiseerd te krijgen.

Heb je de politiek nodig? Ja, je hebt de politiek nodig. Ik kan niet beslissen welke budgetten de minister gaat uittrekken voor welke wegeniswerken, weze het in Gent en Antwerpen of in Kortrijk. Daarvoor heb ik de minister nodig. Ik neem aan dat dat zo is, en dat dat waarschijnlijk ook zo zal blijven.

Ik denk zelfs dat ik verwezen heb in een of ander interview, voor zover ik juist geciteerd word, wat niet altijd het geval is, naar Bart Verhaeghe, denk ik, met zijn project Uplace. Dan denk ik dat de heer Verhaeghe waarschijnlijk heel veel politieke contacten zal hebben, en nodig zal hebben om zijn project te realiseren. Maar ook daar zie ik persoonlijk geen enkele fout.

Heb ik naar de burgemeester gebeld? Ja, ik heb naar de burgemeester gebeld. De burgemeester was toen in Sint-Petersburg, en is zo beleefd geweest om mij terug te bellen. Mijn telefoontje was gebaseerd op telefoons en persartikelen, een storm die toen letterlijk en figuurlijk over mij heen kwam, met de meest

waaninnige verhalen, alsof ik een bank geplunderd had om van alles en nog wat mee te kopen. Erger nog, sommige journalisten maakten gewag dat ik de heer Termont een appartement cadeau gedaan zou hebben.

Sommigen (onverstaanbaar) "Maar heeft hij er dan een gekocht bij u?" Ik zeg: "Voor zover ik weet, heeft hij geen appartement bij mij gekocht, en voor zover ik mij herinner, heb ik nog geen appartementen uitgedeeld." De dag dat ik dat van plan zou zijn, zal ik het u laten weten. Dat is de reden van mijn telefoontje geweest naar de burgemeester.

Hoe is het begonnen, het stadion? U bent van Gent, niet, mijnheer Bracke? Ja? Op een bepaald moment - maar goed, af en toe lijkt het de mensen wat vreemd - was die Groothandelsmarkt enkel nog bezienswaardig, omdat dat binnen Europa een van de grootste overspanningen was. Maar daarmee was ook alles gezegd, bij wijze van spreken.

Er was daar nog één bloeiende activiteit, ik heb daar zelf eens aan meegedaan. Dat was op zondagmiddag. Dan kon je daar proberen een auto die je aan de straatstenen niet verkocht kreeg, onder die hallen te verkopen. Auto's die dan meestal direct verdwenen naar Afrikaanse landen, denk ik.

Waar is het begin? Het begin zit hem bij een idee van een kabinetsmedewerker, denk ik, van de burgemeester, die toevallig ook Termont [heet], denk ik, David Termont, die eigenlijk met het idee kwam. Die Groothandelsmarkt is 8 hectare. Dat heeft geen enkele zin meer. Die markt bestaat niet meer, en dat blijkt ook vandaag zo te zijn, dat ook die sector gedigitaliseerd wordt, en dat de ochtendmarkten en de vroegmarkten waarschijnlijk stilaan tot ons cultureel erfgoed gaan beginnen behoren.

Daar ligt het begin. AA Gent wil weg, en we zitten daar met een overspanning van 8 hectare. Zou dat geen oplossing zijn voor het voetbalstadion? Zo is het begonnen.

Met dan verder daarover na te denken, en dat zal ook blijken, voor diegenen die geïnteresseerd zijn om de stukken te lezen van de diverse seminaries. Een voetbalstadion op zich, en enkel om te voetballen, dat is een beetje een moeilijke oefening. Om 20 keren te voetballen is dat toch wel een zware investering. Je moet dat project dus proberen zo groot mogelijk te maken, en dan probeer je als zakenman, denk ik, als dat geen negatieve connotatie heeft voor u, de aanpalende gronden te verwerven.

Een daarvan was het stuk daar recht tegenover. Een containerpark, dat kon best ergens anders gehuisvest worden, en ik denk dat dat ondertussen in de haven gehuisvest is, maar ik weet dat eigenlijk niet juist, Trans Vanheede...

De heer Daniël Termont, burgemeester. Dat is naar de haven verhuisd.

De heer Jeroen Piqueur. ...dat is naar de haven verhuisd. Die mensen zijn naar de haven verhuisd. Dan zat je daar achteraan met vervuilde grond van de UCO... Zo probeer je die gronden bij elkaar te krijgen om je project te realiseren.

MIPIM, ik ga daar niet blijven over pleiten, mijnheer Bracke, ik heb dat nu al drie keer gedaan. Misschien moet u gewoon eens gaan, en u vergewissen over het nut van een dergelijke beurs, en over het nut van de promotie die een stad daar maakt. Maar dat laat ik aan u om u daar eens...

De heer Siegfried Bracke. *(onverstaanbare repliek)*

De heer Jeroen Piqueur. Maar ik heb het u al tien keren uitgelegd, maar u verstaat het niet. Ik heb u gezegd, het is een beurs waar de investeerders, waar de grote ketens op aanwezig zijn, en waar de steden zich promoten. Ik heb dat nu al meer dan een keer uitgelegd...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Bracke, ...

De heer Jeroen Piqueur. ...en dat is mijn invulling. Als u dat niet voor waar aanneemt, of dat u daar een andere dimensie aan wil geven, dan zeg ik u, ga naar Cannes, en vergewis u.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw Temmerman.

Mevrouw Karin Temmerman. Dank u dat ik het woord krijg. Er was daarnet even onduidelijkheid, en wegens een persoonlijk feit, omdat ik genoemd ben in een van de artikelen. Ja, ja, u hebt gewoon geciteerd, ik zeg niet... Maar ik wil hier duidelijk zeggen dat ik niet op de boot van de heer Piqueur aanwezig geweest ben.

Een tweede zaak zou ik toch ook willen toevoegen. De zoektocht naar een nieuw stadion. Wij zaten met een groot probleem. De burgemeester heeft dat hier in de hoorzitting al uitgelegd, men zat met een groot probleem, ook de vorige burgemeester, met het stadion waar het toen nog was, in Gentbrugge, middenin een volkswijk.

Men is koortsachtig op zoek gegaan naar plekken om een groter stadion te bouwen. Dat moest aan een hele reeks van zaken voldoen: onder andere politie, enzovoort. Er waren er uiteindelijk, denk ik, twee die daarvoor in aanmerking kwamen. We waren toen ook bezig met het Ruimtelijk Structuurplan. Dat paste dus goed in elkaar.

De andere was waar nu The Loop is. Dat was ook een mogelijkheid. Maar de politie heeft zich daartegen verzet, omdat ze zegden van "er zijn daar, als we een risicomatch hebben, te veel wegen die we zouden moeten bewaken". Daaruit, uit het voorstel, en uit de vele contacten die we dan met veiligheidsdiensten hadden, zo is men eigenlijk op de Groothandelsmarkt terechtgekomen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mevrouw Temmerman. Mijnheer Bracke, wenst u nog te reageren? Maar kort, alstublieft.

De heer Siegfried Bracke. Ik kan alleen mijn ongenoegen uiten, mijnheer Piqueur. Ik vraag u gewoon hoe zo'n handelsbeurs werkt. U spreekt over internationale contacten. U zegt zelf dat daar het stadion, de deal is gemaakt. Ik zie geen internationale investeerders.

De heer Jeroen Piqueur. Mijnheer Bracke, ik heb dat niet gezegd. Ik heb niet gezegd dat de deal daar is gemaakt. U legt mij woorden in de mond.

De heer Siegfried Bracke. Ik zal ze opzoeken, mijnheer Piqueur.

2. De kern van de vraag is, en ik neem akte van wat mevrouw Temmerman zegt. Men komt tot de conclusie: "het is Groothandelsmarkt", oké? Dat is daar...

Mevrouw Karin Temmerman. De mogelijkheid.

De heer Siegfried Bracke. ...de mogelijke plaats. Hoe komen ze dan bij u? Waarom? Wie zijn uw concurrenten, die ook gronden willen kopen? Dat is de vraag. De vraag naar het gelijke speelveld. Dat is de vraag. Is dat een sfeer van "wij zijn al jaren bevriend, en ik kom bij u", en dat is dan het verhaal van mensen die, laat ons zeggen, elkaar ontmoeten?

Ik vraag u gewoon om de uitleg te doen. Leg dat uit, zodanig dat we kunnen leren voor de toekomst.

Ik zal u eens iets meer zeggen. De heer Watteeuw is ook eens naar Cannes geweest. Die heeft daar nadien van getuigd. Als ik het niet begrijp, welnu, ik kan u zeggen, de heer Watteeuw, die is geweest, en die verstond het nog niet. Die heeft dat trouwens in een interview gezegd, dat dat heel vreemd was, wat daar gebeurde, dat hij dat ook niet verstond. Ik geef toe, dat kan van alles over de heer Watteeuw zeggen, maar in elk geval ben ik het niet alleen die het niet verstaat. Ik ben dus niet alleen.

Wij vragen u gewoon, leg dat uit, want u kent dat door en door. Ik heb het gevoel, en ik zie dat ook aan de lijsten, dat daar mensen elkaar zien, die elkaar even zo goed in Gent of Kortrijk kunnen zien. Maar neen, het is allemaal in Cannes. Tegen een niet geringe prijs. Ook voor u, want u participeert in een systeem waarbij je inderdaad zo'n boot huurt. Dat kost u geld.

Waarom doet u dat? Leg dat gewoon toch eens uit. Niet meer, niet minder vanzelfsprekend ook, maar niet meer dan dat. Ik vraag u dat gewoon. Het is niet... De vraag van "als u het niet verstaat, ga zelf een keer..." Allez. U heeft zelf gezegd dat we een bepaald niveau hebben gehaald, laat het ons houden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Termont, u wenst te reageren? En dan de heer Piqueur.

De heer Daniël Termont, burgemeester. Ja, ik zal bijzonder kort zijn.

Ik denk dat de heer Piqueur heel correct heeft geantwoord wat de telefoons betreft. Ik herinner het mij zeer goed, want ik was nog bij de zaak niet betrokken.

De heer Piqueur belde mij 16 juni, kort na half acht 's avonds. Ik was op mijn kamer, en ik moest dringend mijn behoefte doen, dames en heren, niets menselijk is mij vreemd, en ik heb gezegd "sorry, ik zal u terugbellen, want ik kan u nu niet te woord staan". Ik heb de telefoon dichtgelegd, ik ben naar het toilet geweest, en ik heb daarna teruggebeld.

Daar heeft de heer Piqueur mij gezegd "wat mij hier allemaal overkomt, het is ongelooflijk wat hier over mijn nek komt in de pers". Ik heb hem de raad gegeven "was ik van u, ik zou dan reageren in de pers, en duidelijk stellen dat die zaken niet juist zijn". Dat is trouwens het laatste contact dat ik persoonlijk met de heer Piqueur gehad heb. Nadien hebben wij geen contacten meer met elkaar gehad.

Het is ook pas nadien dat ik [opgebeld ben] door die journalist, waarschijnlijk dezelfde journalist die u gehad hebt, want ik vertel mijn verhaal omgekeerd. Men heeft mij eerst gevraagd of de champagne gesmaakt heeft op uw boot. Misschien herinnert u het zich niet meer, maar ik herinner het mij zeer... Ik heb uw boot nooit gezien, laat staan erop gegaan. Ik heb een keer een foto in de krant gezien. Of het de uwe was, dat weet ik niet, maar ik ben nooit op uw boot geweest.

De heer Jeroen Piqueur. *(onverstaanbare repliek)*

De heer Daniël Termont, burgemeester. Men heeft mij dan daarna - ik heb dat verhaal al gedaan, ik ga niet de tijd stelen van de commissie, maar - gevraagd of ik met u persoonlijke transacties heb gedaan. Ik heb "neen" gezegd. Dan hebben ze mij gevraagd of ik van u een appartement heb gekocht. Ik heb "neen" gezegd. Dan heeft men mij gevraagd of ik van u een appartement gekregen heb. Ik heb ook "neen" gezegd. Enzovoort.

Dat was het laatste contact.

Wat die gronden betreft, denk ik dat we heel duidelijk kunnen zijn. Het is hier heel duidelijk ook door de heer De Witte uiteengezet. Het verhaal is dat ik De Witte gebeld heb op het ogenblik dat mijn kabinetsmedewerker...

Wij waren op zoek, we hadden al verschillende... We hadden Flanders Expo aangeduid, we hadden nog andere stukken gronden aangeduid in de stad, en niets lukte. Het was te duur, of het ging organisatorisch niet. Wij waren op zoek naar een oplossing voor die Groothandelsmarkt.

Het was inderdaad een van mijn medewerkers, David Termont, die op een ochtend vroeg om acht uur bij mij komt, en zegt: "Ik heb een idee: zouden we daar dat stadion niet kunnen inplanten?" Ik zeg tegen hem: "David, dat zal niet lukken, dat is volgens mij te klein,

want zo'n stadion zal meer ruimte nodig hebben." Tien minuten nadien stond hij hier terug met een plannetje in schaal, waar hij zegt "kijk, dat kan daar perfect in". Ik zeg "dat is een formidabel idee".

Ik heb dan naar De Witte gebeld. De Witte is direct gekomen, dezelfde dag. We hebben met De Witte gezegd "dit is de oplossing, laat ons daarvoor gaan". De Witte heeft het hier dan allemaal uitgelegd, met Bontinck contact opgenomen - bureau Bontinck werkte al lang met Optima -, en Bontinck heeft dan gezegd "we moeten een financier zoeken". Bontinck heeft dan gezegd "goed, wij zullen als private initiatiefnemer contact opnemen met Optima".

Op dat ogenblik zijn er dan gesprekken geweest. Op dat ogenblik was de cvba Artevelde[stadion] duidelijk een privaat bedrijf, door die partijen - u gaat mij verbeteren als ik mij...

Meester Devers. Zelfs nog niet opgericht.

De heer Daniël Termont, burgemeester. Zelfs nog niet opgericht. We waren gewoon aan het praten en aan het brainstormen op dat ogenblik.

Op het ogenblik dat de cvba opgericht was, en de oefening moest gebeuren vanuit het stadsbestuur - dat was nog het bedrijf Markten en Foren, dat nog afzonderlijk was en niet een stadsdienst was, maar een afzonderlijk stadsbedrijfje -, hebben wij dan een schatting laten maken, en een 8 miljoen werd er geschat op de waarde van die gronden.

Ik ben gaan negotiëren met De Witte en de heer Piqueur en de heer Bontinck die daar een kleine participatie in had, en wij zijn erin geslaagd om die gronden in te brengen voor 12,3 miljoen. Niet slecht genegotieerd, denk ik, namens de Stad. Dan zaten wij als Stad structureel in dat verhaal. Dat is eigenlijk heel kort samengevat dat verhaal.

Mijnheer Bracke, ik zou voorstellen. Kijk, we hebben vorige week hier op de commissie Economie, want ik ben gekomen, ik ben niet kunnen blijven, ik heb het spijtig genoeg zelf niet gehoord, een uiteenzetting gehad over MAPIC, dat een onderdeel is van MIPIM...

Ja, ik weet het wel. Maar daarom zou ik durven voorstellen dat we alstublieft een keer een werkvergadering [houden] in de commissie Economie. Collega De Clercq is daarvoor verantwoordelijk. Dat de heer De Clercq en de heer De Mulder een keer gevraagd worden om MIPIM uiteen te zetten. Ze hebben daar filmpjes gemaakt, enzovoort. Dat kunnen ze alvast een keer tonen.

Ik pleit er trouwens voor, ik zal dat ook doen in het college, mijnheer Bracke, om inderdaad een paar leden van de oppositie een keer mee te nemen bij de volgende editie. Ik kan nu spijtig genoeg volgend jaar niet gaan, in 2017, maar ik zou ervoor pleiten dat een aantal leden van de oppositie een keer meegaan naar die beurs, echt waar. Dat u het dagprogramma een keer meemaakt - ik zal er zelf niet zijn, maar met een schepen, bijvoorbeeld - en al die gesprekken een keer bijwoont, daar een keer rondgaat op die duizenden vierkante meter, waar het vol staat met standen van steden, landen, en dergelijke meer, om daar een keer een impressie te hebben van wat het is. Ik zou daar echt voor pleiten. Daar geeft u dat het beste idee.

Maar ik zou u echt de raad geven, en ik zal het aanbevelen aan collega De Clercq om een keer in zijn commissie volledig uiteen te zetten hoe MIPIM in elkaar zit, wat daar gebeurt, welke standen daar staan, hoe dat daar georganiseerd wordt, en dergelijke meer.

Ik denk dat deze commissie te veel tijd zou nemen om dat hier allemaal te doen, maar de heer De Mulder zou misschien inderdaad ook kunnen komen, en samen met de heer De Clercq een keer toelichten wat ze daar allemaal doen, en wat daar gebeurt.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Termont. Aanvullend, de heer De Mulder is ook uitgenodigd naar deze

commissie op 4 oktober. Er is hem gevraagd om daaromtrent ook hier uitleg te komen geven. Dit aanvullend nog op uw tussenkomst. Mijnheer Piqueur, wenst u nog te antwoorden op de vraag van de heer Bracke?

De heer Jeroen Piqueur. Ik zit te denken aan de contacten die je daar hebt, maar misschien komt straks de heer Gheysens. Die gaat dat waarschijnlijk nog beter kunnen dan ikzelf.

Wie kom je daar bijvoorbeeld tegen? Dat zijn de Carrefours, de mensen van Carrefour die locaties zoeken. Daar kom je de mensen tegen - kan ik mij herinneren, mee gesproken - van Leroy Merlin die locaties zoeken, commerciële ruimtes zoeken. Daar kom je de mensen van McDonald's tegen, daar kom je de mensen tegen van Starbucks café, of noem maar op. Daar kom je mensen tegen van Jones Lang Wootton, en al die grote huizen met wereldspelers. Die zijn daar allemaal aanwezig, en die zijn op zoek voor investeerders, naar investeringsproducten, of naar kantoren, en dergelijke meer.

De heer Siegfried Bracke. Nog één vraagje, mijnheer Piqueur. Iets wat u over het hoofd heeft gezien. Ik heb gevraagd hoeveel u verloren heeft aan uw investering in het Arteveldestadion. Verloren of gewonnen, mij om het even. Het is een vraag.

De heer Jeroen Piqueur. Ik heb er niet aan verloren.

De heer Siegfried Bracke. U zei dat u er niet aan verloren hebt.

De heer Jeroen Piqueur. Ik heb er niet aan verloren.

De heer Siegfried Bracke. Aan gewonnen.

De heer Jeroen Piqueur. Ja, waarschijnlijk.

De heer Siegfried Bracke. Sta mij toe dat te vragen. U krijgt dat niet rond. Financieel, dat klopt toch, niet, dat u dat financieel

niet rond kreeg? Maar finaal heeft u daar geen euro aan verloren, integendeel, u heeft eraan gewonnen. Is dat zo?

De heer Jeroen Piqueur. U maakt veronderstellingen.

De heer Siegfried Bracke. Neen, ik vraag u iets.

De heer Jeroen Piqueur. U maakt veronderstellingen dat ik de financiering niet rondkrijg. Ik heb op een bepaald moment besloten om op het naar mijn inschatting juiste moment, en op het juiste moment voor het project, het project over te dragen aan een van de vennootschappen van de heer Gheysens.

De heer Siegfried Bracke. Ik kan alleen maar zeggen, mijnheer Piqueur, met alle respect, dat het hier anders door verschillende mensen is gezegd, namelijk dat u dat financieel niet rondkrijgt. Als u zegt "overgedragen", dan is dat een constructie uit de nota van de heer De Hulsters. U heeft het met andere woorden verkocht. Het siert u als zakenman dat u dat met winst heeft verkocht. Voilà.

De heer Jeroen Piqueur. Dank u.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mijnheer Yüksel, u hebt het woord.

De heer Veli Yüksel. Dank u, mijnheer de voorzitter. Bedankt voor uw aanwezigheid, mijnheer Piqueur, in deze kluchtencommissie. Ik apprecieer het enorm dat u hier gekomen bent.

Ik heb u op geen enkel moment een louche figuur genoemd. U mag de verslagen erop naslaan. Ik heb in mijn uiteenzetting verwezen naar de kabinetschef van de vorige burgemeester Beke.

Dat geeft mij ook de gelegenheid om u die vraag hier te stellen. Een Facebookpost van (de naam ga ik niet noemen, maar iedereen weet over wie het gaat), die zegt: "Het moet ergens begin 2000 geweest zijn, toen de heren Piqueur en zijn rechterhand De Paepe mij komen

bedreigen zijn in mijn eigen bureau", en of het waar was dat zij bedenkingen hadden bij het functioneren van uw bedrijf en van uw persoon. Dat heb ik hier in deze commissie inderdaad voorgelegd, en daar had ik graag ook van u een antwoord op.

De factuur van 28.000 euro. Meester Devers zegt, "wellicht zijn daarmee de kosten van burgemeester Termont betaald". Dat willen we uiteraard aannemen. De burgemeester haalt hier aan dat de kosten voor die vlucht betaald zijn door die factuur.

U zegt hier "het gaat hier eigenlijk tussen twee bedrijven". Geen probleem, maar 28.000 euro voor een verplaatsing naar Cannes lijkt mij een gigantisch bedrag. Dan moet dat een jet zijn met gouden bekledingen of wat dan ook, maar we willen graag weten wat...

De heer Rudy Coddens, schepen. Voorzitter, onze collega is het nu toch terug op flessen aan het trekken, niet?

De heer Veli Yüksel. Neen.

De heer Rudy Coddens, schepen. Ik zou echt willen *(onverstaanbaar)*

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Coddens, laat de heer Yüksel zijn vraag stellen aan de heer Piqueur om daarop...

De heer Veli Yüksel. Ja, maar, ik stel...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Laten we eerst de heer Yüksel aan het woord, alstublieft. U kunt daarna nog reageren.

De heer Veli Yüksel. Collega's, ik stel die vraag, welk bedrag van die 28.000 euro was bedoeld voor de verplaatsing van de heer Termont? Dat is eigenlijk wat ik wil weten. *(onverstaanbare replieken)* Daar kom ik toe. Goed.

Het Arteveldestadion. Op een bepaald moment hebt u dat dossier moeten laten overdragen. Jammer, natuurlijk. Uiteindelijk hebt u

daar heel veel studiewerk rond gedaan. U hebt heel wat voorbereidingen getroffen. We zijn uiteraard allemaal blij dat het stadion er staat. Een prachtig stadion, voorbeeld voor ons land en voor Europa.

Mijn vraag is: wanneer en hoe is gebleken dat Optima het financieel niet meer kon trekken? In eerste instantie, als ik kijk naar de kaderovereenkomst van 22 december 2010, was er nog een verbintenis om afnames te doen van een stuk van het stadion. Mijn vraag aan u is: wanneer en waarom is Optima alle interesse in het stadionproject verloren?

Dat is hier ook een paar keer ter sprake gekomen, de MIPIM-beurs in Cannes, die uiteraard getrokken is, altijd, door Flanders Ghent Investment Group, de vzw. U was als Optima een van de vaste sponsors. Als we kijken naar de kosten voor de huur van die boot en van plaatsen in die congressalen, en dergelijke meer, welke bijdrage hebt u als bedrijf moeten doen om te delen in de kosten van die beurzen ieder jaar?

Een belangrijk punt, wat mij zo intrigeert, is... De heer De Witte is hier komen zeggen dat u wellicht aan dat project geld verloren hebt. Ik heb het *HUMO*-interview gelezen. Daar zegt u letterlijk: "Ik heb jarenlang het voorbereidende werk gedaan, en ik heb daar een faire prijs voor gekregen: 7 miljoen euro". Mijn vraag is: was er een contract? was er een overeenkomst? U begint aan een project, en dat project gaat niet door. Dan is de vraag: dat kostenplaatje, waarop is dat gebaseerd?

Meer nog. Ik heb gekeken in de besluiten van het Arteveldestadion, cvba, en daar heb ik een intentieverklaring, maar alleen een intentieverklaring gevonden van 29 september 2006 tussen het stadion, het SOB en uw bedrijf Optima Financial Planners, voor "de ontwikkeling van een voetbalstadion met bijhorende parkeer-, kantoor- en retailfaciliteiten op bovenvermelde percelen", enzovoort.

Er is geen contract, maar u kan misschien zeggen dat er wel een contract was voor het studiewerk, want u hebt gefactureerd. Mijn vraag is: wie heeft die 7 miljoen euro betaald?

In de besprekingen met de vorige getuigen...

De heer Rudy Coddens, schepen. Voorzitter, mag ik echt aandringen? Het is hier niet het proces van de heer Piqueur, het gaat hem hier over van "wat is er gebeurd met de Stad? wat is daar de relevantie?" Ik zou echt willen aandringen dat de heer Yüksel zijn punt maakt, en niet afdwaalt. Het is hier geen verhoor van de heer Piqueur, dat daar inderdaad verkeerd staat. We horen en we stellen vragen in functie van deze commissie. Ik zou echt willen aandringen.

De heer Veli Yüksel. Mijnheer Coddens, ik heb hier vragen gesteld over het project waarover we het hebben, en waar het bedrijf van de heer Piqueur bij betrokken was, en waar de Stad onrechtstreeks bij betrokken was, en waar finaal ook andere partijen bij betrokken zijn geweest. Het gaat over het Arteveldestadion, mijnheer Coddens, en niet over iets anders.

Een voorlaatste vraag, mijnheer Piqueur. In het verslag van de zitting van 5 september lees ik een citaat van meester Devers over wat voor facturen achteraf nog door uw bedrijf aan de cvba overgemaakt zijn. Ik citeer: "Piqueur doet daarin ongeveer wat hij wil." Mijn vraag is: wat heeft uw bedrijf nog gefactureerd aan de cvba?

Mijn laatste vraag gaat eigenlijk over uw appreciatie. Ook in *HUMO*: "Over Daniël Termont vraag ik me dikwijls af, is de burgemeester een socialist of een liberaal?" Mijn vraag is: wat bedoelt u daarmee, heel concreet?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Yüksel. De heer Piqueur. Mevrouw Temmerman, de heer Piqueur heeft het woord, en kan reageren op de vragen waarop hij wenst te reageren.

De heer Jeroen Piqueur. Ik ga het toch echt kort beginnen maken, want het is ondertussen al half tien, ook.

Over uw eerste deel van uw vraag, weet ik echt niet waarover u het heeft. De kabinetschef van de vorige burgemeester. Ik moet eerlijk zeggen, ik weet niet wie het is of wie het was. Ik kan u daar dus niet op antwoorden. In eer en geweten, ik ken de kabinetschef van burgemeester Beke niet. Ik zou echt niet weten wie het was.

De heer Veli Yüksel. Frederik De Vrieze.

De heer Jeroen Piqueur. Pardon?

De heer Veli Yüksel. De naam is Frederik De Vrieze.

De heer Jeroen Piqueur. Ik weet niet. Ik heb de man misschien ooit ontmoet, maar ik ken hem niet persoonlijk, in ieder geval.

MIPIM, dat hebben we voldoende uitgelegd, denk ik, om daar te blijven op terugkeren. Als er een doorfacturatie is gebeurd tussen twee bedrijven. Die hebben respectievelijk hun raden van bestuur. Ik denk, in 2005, de raad van bestuur van cvba Arteveldestadion, dat de heer De Witte en de heer Bontinck daar ook in zaten, en ikzelf.

We zullen wel concreet gekeken hebben naar wat die factuur voor staat, want anders krijg je andere problemen natuurlijk - de fiscus kijkt ook wel eens mee naar uw facturatie, of die correct is gebeurd, of niet correct is gebeurd.

Ik moet u het antwoord schuldig blijven in detail. Zijn dat architectuurkosten? Zijn dat beurskosten? Zijn dat verplaatsingskosten? Zijn dat andere kosten? Dat zullen diverse kosten zijn, waarschijnlijk over een bepaalde periode, die van het ene bedrijf doorgefactureerd worden naar het andere.

Maar ik vermoed niet dat het over een... Ik moet u zeggen, een privévlucht op Cannes, ik denk dat u dat moet situeren tussen de

5.000 en de 6.000 euro, en niet 28.000 euro. Ik denk, een vliegtuig charteren naar Cannes zal ongeveer zoiets kosten, maar geen 28.000 euro.

Ik heb zaken gedaan, en gekocht en zaken verkocht, ook daar tussen private bedrijven, en ik wil daar eigenlijk liever publiekelijk niet te veel verklaringen over afleggen.

Voor alle duidelijkheid, met sommige journalisten heb ik afspraken gemaakt, als ik ze een interview geef, dat ik het artikel mag nalezen en dat ik mijn goedkeuring geef. Ik moet hier bij dezen zeggen dat de heer Antonissen, ik denk dat het juist is, van *HUMO*, dat niet gerespecteerd heeft. Wat ik heel jammer vind.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mijnheer Termont, u wenst te reageren?

De heer Daniël Termont, burgemeester. Ik wil een korte vraag stellen aan de heer Piqueur. Mijnheer Piqueur, over die bewuste factuur van 28.000 BTW inbegrepen, wordt soms gesuggereerd door sommigen, dat dat geld aan mij zou besteed zijn. Is dat mogelijk dat die 28.000 aan mij zou besteed zijn?

De heer Jeroen Piqueur. Dat is een factuur voor het werk dat... Ik heb ze niet meer gezien. Ik heb ze in de media, geloof ik, ergens zien opduiken. Dat is een factuur tussen twee bedrijven. Waar zou die 28.000 euro dan... Hoe zou die bij u terechtgekomen zijn?

De heer Daniël Termont, burgemeester. Ik ging ervan uit dat u de kosten doorgerekend heeft, die u hebt voor MIPIM, waar onder andere de vlucht daar kan in zitten, waar u spreekt over 5 à 6.000 euro voor de ganse vlucht. Een tiental plaatsen daarin, dat is een 500, 600 euro voor één persoon voor een vlucht.

De heer Jeroen Piqueur. Mijnheer de burgemeester...

De heer Daniël Termont, burgemeester. Wacht, laat mij een keer eventjes. Ik ging daarvan uit dat dat mogelijks in die 28.000 zat, en de rest kosten waren voor de beurs, en organisatiekosten en studiekosten, weet ik veel.

Maar ik wil toch een keer hebben dat hier duidelijk gesteld wordt dat die factuur van 28.000 niet voor mij was, want sommigen zeggen al dat dat geld aan mij betaald is. 1. Het is een factuur tussen twee bedrijven. Ik ging ervan uit dat in die factuur mogelijks - mogelijks, heb ik duidelijk gesteld - de vlucht in zat. Als dat niet het geval is, zal u mij waarschijnlijk gratis laten meevliegen hebben. Als dat wel het geval is, is dat een klein stukje in die 28.000, maar die 28.000 is niet aan mij besteed, laat ons duidelijk zijn. Daar is een verkeerde perceptie over ontstaan, bewust of onbewust.

Meester Devers. Ter kwade trouw.

De heer Daniël Termont, burgemeester. Ter kwade trouw.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, dank u wel, mijnheer Termont. De heer Yüksel heeft het woord... Wenst u eerst nog te reageren, mijnheer Piqueur?

De heer Jeroen Piqueur. Neen, maar, zoals ik al gezegd heb, het gaat hier over een factuur van 11 jaar geleden. U mag mij hier nu tot vanavond 12 uur aan de klap houden, maar ik ken die detail van die factuur niet uit mijn hoofd.

De heer Siegfried Bracke. Maar allez.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Bracke, een momentje.

De heer Jeroen Piqueur. Laat ons daar duidelijk in zijn. Exorbitante bedragen die soms graag de media halen, enzovoort en zo verder, over een privévlucht. Mens, als in dat privé-vliegtuig acht

mensen zitten, dan is dat eigenlijk per kop nog niet zo veel duurder dan de lijnvlucht naar MIPIM.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Eerst de heer Yüksel, kort een reactie, en dan de heer Bracke.

De heer Veli Yüksel. Dank u wel, mijnheer Piqueur, voor een aantal duidelijke antwoorden.

Begrijp ik goed dat u zegt - die factuur van 28.000 euro - dat dat voor de vluchten van het college 5 à 6.000 euro is, en dat de andere 20.000 gaat over kosten voor andere zaken, studiewerk, terwijl de burgemeester dat stuk heeft aangebracht als zijnde kosten voor de MIPIM-beurs?

Ik wil hier andere bedragen tevoorschijn halen. Die heb ik gekregen van de diensten voor de voorbije jaren voor de leden van het college, dus vier, vijf mensen. Als ik kijk naar de Excel-lijst, dan kom ik op bedragen uit, die variëren tussen 2 tot 4, 5.000 euro voor de totaliteit van de kosten - verplaatsingen, overnachtingen, alle kosten die daar zijn gemaakt.

U moet ons dat niet kwalijk nemen dat we daar duidelijkheid over willen. Het kan zijn dat dat tussen twee bedrijven is, maar als men hier aangeeft dat dat de factuur is voor de verplaatsingskosten... Mogelijks. Oké.

Maar ik wil hier... Collega's, voor de duidelijkheid. 2015, collega's, voor vijf mensen, sorry, vier mensen, Daniël Termont, Tom Balthazar, Filip Watteeuw, staat er twee keer in, voor drie mensen, 3.200 euro. In 2016 heeft men, dat is met de trein, 1.900 euro uitgegeven. Ik ga verder. Voor het jaar 2011, twee mensen zijn weggegaan, Mathias De Clercq en Tom Balthazar, 4.000 euro.

Dan krijgen wij een factuur van 28.000 euro, maar die details zouden wij graag willen krijgen.

Een tweede vraag, mijnheer Piqueur, dat is die 7 miljoen euro. Ik vraag u geen bedrijfsgeheimen. Ik vraag alleen: is er toen een overeenkomst geweest voor het studiewerk, met wie, en wie heeft dat bedrag van 7 miljoen euro betaald?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. De heer Piqueur.

De heer Jeroen Piqueur. Ik heb al geantwoord op die vragen, dus ik hoef geen twee keer te antwoorden, denk ik. Dit is een overeenkomst tussen twee bedrijven, waarbij de aandelen en studiekosten aan elkaar zijn doorgerekend. Dat is een.

Anderzijds, de factuur waar jullie zo lang op doorgaan. Ik heb de details niet, anders zou ik... Er zal zeker een detail bestaan, maar die factuur zal niet alleen iets te maken gehad hebben met de MIPIM.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. De heer Bracke.

De heer Siegfried Bracke. Mijnheer de voorzitter, ik zou toch willen tussenkomen. Hier klopt iets niet. Het is niet de bedoeling om een proces te organiseren, voor de zoveelste keer, maar je moet ook geen uitleg verzinnen.

Die 28.000 factuur, als daarvan gezegd wordt dat dat vermoedelijk te maken heeft met een vlucht van de burgemeester, dan is mijn conclusie, en ik haal ze uit uw eigen stukken, voor alle duidelijkheid, dat u twee keer naar Cannes is geweest, over en weer. Want u hebt een rekening ingediend voor datzelfde jaar ten bedrage van 729 euro voor uw vlucht en uw hotel. Dat zit in uw eigen stukken.

Dus hier komen zeggen, meester Devers, bij het begin van de zitting, "vermoedelijk met een vlucht". Maar enfin, kijk een keer naar uw stukken. Uw kosten van dat jaar voor die vlucht zitten erin. Die 28.000 heeft dus niets te maken met vluchten, tenzij u nu zegt: "Ik ben over en weer gegaan. Ik ben een keer opgegaan, terug, en weer op en terug."

Nog een keer, het is hier niet de bedoeling om processen te maken, en dat interesseert mij in feite niet, maar ik kan ook wel niet tolereren dat hier verhalen worden verspreid, die door de stukken die u zelf heeft aangeleverd, worden tegengesproken.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Bracke. Mijnheer Termont, wenst u nog te reageren? Kort, alstublieft.

De heer Daniël Termont, burgemeester. Ja. Nu dat u dat zegt, de vluchten, evenals de facturen, enzovoort, worden door de diensten besteld en betaald. Er is een jaar geweest, en dat zal waarschijnlijk dat jaar zijn, dat de vlucht en het vliegtuigticket aangekocht was, en ik aangeboden gekregen heb, op de laatste dagen, van de heer Piqueur om met hem mee te vliegen rechtstreeks op Cannes.

Ik heb hier vorige keer al uiteengezet, dat is, en de heer Piqueur heeft daarnet dat herhaald, dat het transport van Nice naar Cannes iedere keer een enorm probleem is, tijdverlies, en dan - nu valt mijn frank - heeft de heer Piqueur mij uitgenodigd de laatste dagen om met hem mee te vliegen. Ik heb het vliegtuig, de lijnvlucht, niet ingevuld, en ben meegevlogen met de heer Piqueur.

Waarschijnlijk zal er in die 28.000 niets zitten, en zal die vlucht niet aangerekend zijn door de heer Piqueur, maar is mijn vliegtuig wel goedgekeurd door het college, betaald, en ik heb die zetel niet gevuld, ik heb op een zetel in dat vliegtuig van de heer Piqueur gezeten. Dat is de uitleg.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Het is duidelijk dat...

De heer Daniël Termont, burgemeester. Nu valt mijn frank, met dat u dat zegt. Er is een jaar geweest, waar ik mij dat goed herinner, dat ik gezegd heb "verdomme, dat ticket is nu besteld", maar ik kreeg de kans om mee te vliegen met de heer Piqueur, en ik heb dat gedaan. Dat is de uitleg daarvan.

Daar zal in die 28.000 niets zitten van dat vliegtuig, dat is nogal duidelijk, er zal daar niets in zitten, en er zullen ook geen kosten zitten voor de Stad. Dat is de uitleg.

De heer Veli Yüksel. De vraag, voorzitter...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mijnheer Yüksel, ik geef eerst het woord aan mevrouw Van Peteghem. We kunnen straks nog, afsluitend, een reactie geven indien gewenst. Mevrouw Van Peteghem, u hebt het woord.

Mevrouw Caroline Van Peteghem. Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het zou echt fijn zijn als u de werkzaamheden zo zou organiseren dat niet gelijk wie die rechtspringt, het woord kan nemen, dat we elk onze beurt afwachten en onze vragen stellen. Dat is maar fair, denk ik, tegenover elkaar.

Goedenavond, mijnheer Piqueur. U kent de Groen-fractie inderdaad niet. Wij zijn eigenlijk heel vriendelijk, en geduldig ook.

Ik heb een paar vragen voor u. Ik zou u om te beginnen iets meer uitleg willen vragen over de verhouding tussen de entiteiten van de Optima Group en hun relatie tot de holding. U heeft daarnet al kort gemeld dat de bank en de vastgoedactiviteiten in aparte vennootschappen dienden te worden georganiseerd, maar zou u meer specifiek kunnen toelichten welke activiteiten elk van die entiteiten in Gent ontplooiden, en waarbij de Stad als overheid in meer of mindere mate was betrokken, als partner, vergunningsverlener of in een andere rol?

Kunt u daarbij vermelden hoe de holding de activiteiten van die verschillende entiteiten aanstuurt? Dat is een eerste vraag.

Zal ik de rest van mijn vragen overlopen? Dat is misschien handiger.

Over de relatie tussen vermogensbeheer en de vastgoedgroep binnen Optima heb ik nog een andere vraag. Over die relatie werd in de krant *De Gentenaar* van 25 juni niet zo'n fraai beeld opgehangen.

De heer Jeroen Piqueur. Excuseer, ik heb u niet goed gehoord. Ik heb een stuk niet goed gehoord.

Mevrouw Caroline Van Peteghem. Ja. Ik heb een vraag over de relatie tussen het vermogensbeheer van Optima en de vastgoedgroep, en wil verwijzen naar een citaat uit *De Gentenaar* van 25 juni. Ik lees het nog even voor.

"De formule was simpel, rijke klanten die hun vermogen lieten doorlichten door de financiële planner, werden geadviseerd te investeren in vastgoed. Daar kon Optima Global Estate voor zorgen. 99 % van de vastgoedklanten van Optima kwam zo binnen. Hoe meer klanten Optima binnenhaalde, hoe groter de nood aan vastgoed op toplocaties.

Aanvankelijk ontwikkelde het bedrijf die projecten zelf, maar toen de vraag toenam, vervelde Optima tot een soort makelaar. Het verkocht op plan grote projecten van andere ontwikkelaars, en hield daar een aardige winstmarge aan over. Optima stond erom bekend appartementen 20 % boven de marktprijs te verkopen, zegt een vastgoedspeler. Het deed dat door erg hoge rendementen voor te spiegelen, en dat werkte."

Vindt u dat een correcte weergave van de werkwijze van Optima, en klopt het dat er toch een dergelijke koppeling was tussen beide activiteiten?

Ik heb tot slot nog over Optima Bank enkele vragen. Het moment dat de bank van de toezichthouder, de Nationale Bank, haar bankactiviteiten moest afbouwen, heeft de bank nog bepaalde overheden, overheidsinstellingen benaderd om beleggingen te plaatsen. Hoe moeten we dat begrijpen? Is dat niet vreemd?

Wat ik vooral wil weten, of de lokale overheid in Gent, of Gentse instellingen, ook zijn benaderd op dat moment door Optima Bank. Dank u wel.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ik geef het woord aan de heer Piqueur.

De heer Jeroen Piqueur. Ik ga van achter naar voor gaan, als u het goedvindt.

Die laatste vraag, die moet u stellen aan de heer De Hulsters. De heer De Hulsters was verantwoordelijk voor de funding, eerst, oorspronkelijk CEO bij Ethias Bank, nadien directeur bij Optima, en nadien als consultant met zijn bedrijf Finajuris, denk ik, of zoiets. Ja, hij is de man die daarvoor zorgt. Die vraag kan u dus beter aan hem stellen. Ik ben daar niet...

Het dispuut met de Nationale Bank over de professionele belegger en niet-professionele belegger. Daar zijn we het niet eens met elkaar. Ik vind het bijzonder bizar dat de Nationale Bank het Universitair Ziekenhuis, dat al lang cliënt was, ineens niet langer beschouwde als een professionele instelling, niettegenstaande dat de wetsvoorschriften zeer duidelijk zijn, dat dat wel degelijk een professionele belegger is. Maar bon, dat is een dispuut, dat zal moeten uitgevochten worden in een andere commissie.

De structuur van de vennootschap. Had ik het op voorhand geweten, dan had ik wel een organigram meegebracht. Dat was misschien iets makkelijker geweest. Je had twee holdings: een holding was Optima Group en daaronder zat Optima Bank, met zijn filialen in Gent, Antwerpen, Brussel en Waterloo. Dan had je een tweede holding, Global Investment. Daaronder zat de vastgoedpoot en het bedrijf in Spanje.

De nonsens uit de media, maar bon, als u mij vandaag zou confronteren met alles wat er over mij gezegd en geschreven is in de voorbije maanden, dan zitten we hier nog heel erg lang, denk ik. De

relativiteit, denk ik, zal iedereen wel voor zichzelf kunnen invullen.

Ik kan u enkel zeggen dat wij onze projecten aan de juiste prijs verkopen, en spijs van voort te gaan op wat u in de krant leest, denk ik dat het beter zou zijn om eens te kijken, bijvoorbeeld naar Alsberghe-Van Oost en naar de verkoopprijzen die gehanteerd zijn. Dan moet u zelf maar oordelen of dat buiten de prijs gemarkt is of niet.

De beschuldiging die u maakt, alsof wij alleen maar aan financiële planning, aan bankieren doen om vastgoed te verkopen, daarin moet ik u ontgoochelen, want slechts, denk ik, 18 % van de 16.000 klanten die Optima Bank had, komt in aanmerking voor een investering in vastgoed. Of de klant is te oud, of de klant is te jong, of hij beschikt niet over voldoende middelen, enzovoort, of hij heeft er fiscaal geen belang bij. Het is dus een relatief... het is minder dan 20 % in ieder geval, een keer 17 %, 18 %, een keer 16 %. Dat is ongeveer het percentage van klanten dat in aanmerking komt om te investeren in vastgoed.

Is dat een antwoord op uw vraag?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mevrouw Van Peteghem, wenst u nog te reageren, alstublieft?

Mevrouw Caroline Van Peteghem. Welnu, de structuur van de twee holdings bent u beginnen uit te leggen, maar kunt u meer vertellen over, in welke verhouding die tot de Stad stonden, en hoe de holdings dan de kleinere activiteiten konden overzien?

De heer Jeroen Piqueur. Een van de vennootschappen die onder een van de holdings staat, doet aan vastgoedbemiddeling en vastgoedontwikkeling. Dat is Optima Global Estate. Die heeft af en toe eens de Stad nodig voor het bekomen van een bouwvergunning.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mevrouw Van Peteghem, dat volstaat?

Collega's, het is kwart voor tien. Ik stel voor dat wij hier het horen van de heer Piqueur afronden, dat wij even kort pauzeren alvorens verder te gaan met de andere personen. Mag ik vragen dat de fractieleiders wel even tot bij mij kunnen komen tijdens de pauze? Dank u wel.

Mijnheer Piqueur, bedankt om langs te komen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, we hervatten de werkzaamheden vanavond van de commissie sui generis. Wij gaan verder met het horen van de tweede persoon die is opgeroepen vanavond, de heer Paul Gheysens - mijnheer Gheysens, welkom -, die er ook voor geopteerd heeft - en wat ook uiteraard wordt voorzien in de mogelijkheid - om een raadsman met zich mee te brengen, die naast hem heeft plaatsgenomen.

Mijnheer Gheysens, heel kort, voor wij u het woord geven, toch even heel duidelijk stellen dat hier naar u geen onderzoek gebeurt door deze commissie. We zijn gevat, zoals ook daarnet is gesteld, om na te gaan of er leden van de Gentse gemeenteraad in hun contacten met de Optima Group eventueel al dan niet de deontologie zouden hebben overschreden.

U weet dat u ook niet onder ede wordt gehoord. Het wordt wel op band opgenomen, het gesprek, en u zal achteraf ook een kopie van het uitgetikt woordelijk verslag ter ondertekening voorgeschied krijgen.

Artikel 28 van het Gemeentedecreet is ook op deze werkzaamheden van de commissie van toepassing, wat eigenlijk inhoudt dat deze commissie in openbare zitting doorgaat, maar indien het de persoonlijke levenssfeer aanbelangt, achter gesloten deuren kan verder worden gezet.

U weet ook dat u hier uit vrije wil bent. U was niet verplicht langs te komen, maar u hebt inderdaad zelf bepaald om vanavond aanwezig te zijn, waarvoor dank.

Ik wil u graag eerst kort het woord geven. Wellicht hebt u een aantal zaken aan de commissie mee te geven. Daarna, collega's, krijgt de commissie opnieuw de kans om naar u toe een aantal vragen te stellen. Mijnheer Gheysens, het woord is aan u.

De heer Paul Gheysens. Dank u. Ik heb verkozen om meester Van den Borre met mij mee te brengen. Waarom? In feite, ik zal straks het bedrijf toelichten. Het bedrijf heeft een bepaalde omvang. Alles weet ik niet. Ik beslis wel, denk ik, nog zeer veel, maar naar kaderovereenkomsten, naar zaken die zeer duidelijk zijn [sic] en waar er veel verwarring over bestaat, heeft meester Van den Borre alle inzichten.

Hij heeft dat ook opgemaakt, die kaderovereenkomst, waarvan ik weet dat er over 10.000 bladzijden gaan, die tot 1000 gereduceerd zijn, denk ik. Ik heb daar niet de volledige knowhow over. Wel de essence, maar...

Ik wil toch even Ghelamco toelichten, want weinigen weten in feite wat Ghelamco is. Ik heb 20 jaar niks anders gedaan dan de Poolse en de Russische markt, een beetje op België, maar niet zo veel.

Ghelamco is een bedrijf, balanstotaal 1,8 miljard, heeft 170 projecten, 35 middelgrote tot hele grote altijd in uitvoering, de rest zijn in voorbereiding of in afwerking en verhuur. Dit om aan te tonen waarom ik in feite een beetje ondersteuning nodig heb.

Wij zijn eigenlijk gespecialiseerd in innovatieve, complexe projecten, iconische projecten. Daardoor zijn wij beland hier in feite, die interesse voor ons voor een stadion, en dan nog zelfs een veel betere versie van een stadion, dat is het DNA van ons bedrijf. Dat doen wij, dat is hetgeen wij doen in Warschau, in Moskou, in Londen, overal rond. Dat is in feite onze waarde.

Wij hebben meer dan 60 awards gekregen, als beste building, als mooiste building. We zijn in feite een atypische ontwikkelaar. Wij gaan naar moeilijke projecten. Daarom heb ik in feite ook verkozen om hier te zijn, uit respect voor de publieke instelling.

Wij hebben verschillende projecten waar wij het publieke belang nodig hebben, die van publiek belang zijn, en waar wij de samenwerking met de instanties, maar ook in grotere orde, met de politieke beslissers, naar een MER toe of naar een RUP toe, of om een idee te hebben, en we zijn daar zeer professioneel in.

Als je een derde van de nieuwe burelen van Warschau gebouwd hebt over de laatste 20 jaar, dan moet je zeer inzichtelijk en zeer veel informatie verkregen hebben en uitgezocht hebben. We zijn dus super professioneel, en ik durf zeggen dat ik hier met de burgemeester, waarvoor ik hier ben, een super professionele ervaring ervaren heb. Daarmee is het eigenlijk al gezegd.

Over MIPIM, ik zou dat graag... MIPIM, 21 jaar heb ik daar een stand, een van de mooiste standen, ik durf dat gerust zeggen. Over het doel en het nut van de MIPIM, ik wil daar graag op terugkomen, straks.

Maar naar de burgemeester toe. Kijk, ik heb daar een machtige ervaring mee gehad, zeer professioneel, heel kort. Een ontbijt bij Daniël is nogal duur, er liggen vier pistoletjes, je weet waar je staat.

Ik moet een contact hebben op een bepaald moment met politici. Ik moet dat hebben. Zij zijn de verkozenen van het volk. Ik moet toch weten "Ben je daarmee akkoord? Mogen wij die richting uitgaan? Kunnen wij dat? Mag de RUP zo zijn? Mag de MER zo zijn?" Je moet toch informatie krijgen? Moet *(onverstaanbaar)*

Natuurlijk, onze diensten moeten van de dienst van de Stad, de meeste informatie, daar komt het allemaal van. De ambtenaren hebben

veel meer informatie. Men spreekt van architecten, maar die hebben veel meer kennis dan de architecten, veel meer. Die contacten zijn dus van enorm groot belang.

Dat je dan ook op een hoger echelon gaat kijken of het draagvlak er is, vind ik maar heel normaal. Ik moet zeggen, ik heb zeker, en als u daar uitweiding over wil hebben, hoeveel maal ik de burgemeester gezien heb. Heel weinig, maar zeer concreet. Zeer concreet. Bij dezen, kijk, ik sta open om alles te beantwoorden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Gheysens, voor deze korte toelichting. Zijn er leden van de commissie die vragen hebben naar de heer Gheysens toe? Ik zie de heer Deckmyn, de heer Bracke, de heer Matthys, dan de heer Yüksel en mevrouw Van Peteghem. Excuseer. De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Gheysens, alvast bedankt om aanwezig te zijn tijdens deze commissiezitting. Ik ga kort zijn. Veel vragen zijn eigenlijk al in de vorige discussies, die u ook bijgewoond heeft, naar boven gebracht. Ik zal ze even aanraken, natuurlijk.

U bent hier gevraagd omdat u als topman van de Ghelamco Group uiteraard een goed zicht hebt op de ontwikkelingen in het dossier rond de Ghelamco Arena, en onder meer ook op de betrokkenheid van Optima in dit dossier, want het is vooral daarop dat wij ons focussen.

In gans dat verhaal wil ik er toch op wijzen dat dit iets is dat teruggaat naar een interview in *Sport/Voetbalmagazine* 2013, waar de heer Termont stelt, neen, waarin gesteld wordt dat de heer Termont met u in contact kwam in 2007 op Waregem Koerse, via Luc De Somer van Eandis.

U heeft toen gezegd dat u nog nooit iets in Gent had mogen doen - u kan mij tegenspreken als ik dat verkeerd gelezen heb. De heer

Termont heeft toen geantwoord: "welnu, bouw dan ons stadion". Op zich, dat lijkt een leuke boutade, maar ik vind het ook wel een vreemde boutade, gezien het toenmalige bouwcontract met Besix.

Misschien dat u in die context ook wel wat kan toelichten. We hebben daarjuist ook gevraagd aan de heer Piqueur "hoe zit dat met die overdracht?" Ik heb daarjuist tegen de heer Piqueur gezegd dat hij nogal eufemistisch deed, dat dat allemaal zo heel eenvoudig gegaan is.

Ik denk dat u echt wel in een goede zetel zit om te zien hoe dat eraan toe gegaan is, en hoe die overdracht volgens de heer Piqueur gebeurd is, en of dit niet meer was, of er geen - hoe zou ik zeggen, ik zou het geen ruzie willen noemen, maar toch wel - onregelmatigheden zouden kunnen zijn gebeurd.

Uiteindelijk ging de deal voor het nieuwe stadion door. Het is een moeilijke vraag die ik stel. U kan daar natuurlijk een heel lang verhaal rond vertellen, maar, op een korte manier, hoe moeilijk het ook is, misschien uw visie geven op de ontstaansgeschiedenis van die Ghelamco Arena.

Ik heb hier verwezen naar het interview in *Voetbalmagazine*, maar er zijn ook nog andere zaken die ik gelezen heb, van eerdere contacten die u had in het dossier rond Dufky in de tijd, en dat daar ook de kiem gelegd is voor... Dat zijn beweringen die ik gelezen heb. Dat zijn geen beschuldigingen, voor alle duidelijkheid, maar het is misschien toch ook wel interessant om... Het is daar dat ik op doel: die ontstaansgeschiedenis, waar is het juist gebeurd? Hoe is het in zijn haak gegaan?

Om zo oneerbiedig te zijn, om het zo oneerbiedig te zeggen, het zijn een beetje de *usual suspects* die in dat dossier plots allemaal samengekomen zijn - dan spreken we over de heer Piqueur, de heer Bontinck -, die dan plots allemaal aan tafel komen. Het is misschien een vervelende vraag, omdat je daar waarschijnlijk een hele dag mee

kan vullen, maar misschien bondig proberen te schetsen hoe het in de haak zit.

Om te besluiten. Blijkbaar heeft het gesprek op Waregem Koerse, waar u gezegd heeft van "ik mag nooit iets doen", nadien toch nog voor meer contracten kunnen zorgen.

In oktober 2008 neemt Ghelamco Dock-Site over - ik heb er daarjuist zijdelings naar verwezen - waardoor zij bouwmeester en projectontwikkelaar wordt aan het Houtdok. Ondertussen zijn er ook de projecten Blaisantpark, Tribeca bijgekomen.

Gewoon een open vraag: hoe komt het dat u dan ineens plots meer in Gentse projecten betrokken bent geraakt? Is dat het elan van het Ghelamcodossier, de Ghelamco Arena, of zijn daar andere redenen toe?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Deckmyn. De heer Gheysens.

De heer Paul Gheysens. Kijk, ik heb 20 jaar... Drie dagen per week was ik in Polen. Ik heb daar iets uitgebouwd. Als ik zeg dat ik een derde van de nieuwe kantoorgebouwen ontwikkeld heb gedurende de laatste 20 jaar in Warschau, en in veel andere steden ook nog een stuk of 30, en geen kleintjes, dan heb ik daar veel tijd doorgebracht.

De maandag en de vrijdag was ik in België, en mocht ik dan proberen dat aannemingsbedrijf dat we toen nog hadden, van een paar honderd man, ook te doen draaien. Dat was geen sinecure. Als ik terugkwam, op een bepaald moment, had ik een...

Wij zijn langetermijninvesteerders. Wij kopen gronden om op 5, of 10, of 15 jaar te ontwikkelen. Op een bepaald moment heb je een zodanige portefeuille - dat heb ik in Warschau, daar heb ik nog voor de volgende 10, 15 jaar, aan een tempo van een paar honderdduizend meter per jaar te bouwen, burelen... We hebben die gronden.

Ik had een super management, ik heb dat nog, diezelfde mensen. Daarmee had ik veel vrije tijd. Ik moest daar niet meer zijn. Ik kwam af naar België. Ik ging nog een dag per week, in plaats van drie.

Ik ga naar Waregem Koerse, de eerste maal. Het was bij Eandis, in feite, Luc De Somer was daar, het was eigenlijk in de loge van ING en Besix. Ik ontmoet daar, ik werd voorgesteld door Luc De Somer aan de burgemeester.

Ik zeg tegen hem: "Kijk, ik zoek eigenlijk projecten in België. Heb je niks?" - eigenlijk een beetje uitdagend - "Heb je niks voor mij hier, in het Gentse?" Hij zegt tegen mij: "Ja, het voetbalstadion." Ik had er niet van gehoord. Ik wist niet dat er een voetbalstadion te bouwen viel.

Mijn vrouw zegt: "Paul, niet zot doen, geen zo'n dingen doen, voetbal of zoiets." De burgemeester verdedigt dat een beetje. We drinken een drink. Hij zegt: "Kijk, u moet maar afkomen, echt. Het is goed, morgen om 8 uur. Oké."

Ik stond daar. Hij was een beetje geschrokken dat ik daar stond, 's anderendaags 's morgens om 8 uur de woensdagmorgen. Dat gesprek heeft 15 minuten geduurd. Er was niks voorbereid, er was ook geen... Hij zegt: "Kijk, inderdaad, het is een groot project, en er is daar een probleem met timing. Dat project heeft een timingprobleem. Er is een samenwerkingsovereenkomst getekend, waar er een timing aan hangt, en die dreigt te verlopen. Neem contact op met de heer Piqueur."

Ik heb daar ter plaatse de heer Piqueur opgebeld. Die was er niet. 's Anderendaags mocht ik gaan. Kijk, ik ben daar met hem over dat project beginnen spreken, maar dat project was veel te complex, er zaten veel partijen in.

Ik heb gezegd: "Kijk, als het u interesseert, ik kom naar de volgende..." Hij zegt: "U kan misschien als consultant optreden,

want jullie hebben heel veel ervaring." Ik durf zeggen, qua knowhow zijn we zeker in de top van Europa, in de immobiliën, als ontwikkelaar. "Kijk, goed, wij willen dat bekijken." Zonder contract, in het begin. Ik ga naar die meetings.

Goed, oké, wij zijn echte ontwikkelaars. Wie daarmee bezig was, was eerder Besix als aannemer, een totaal andere benadering. Wij gaan ervan uit: "Een vierkante meter, wat kan die opbrengen? Hoe moet die zijn om een inkomst te hebben?" Zij gaan kijken naar de grootte van het project, de uitstraling. Wij gaan dat helemaal anders bekijken. Dan (onverstaanbaar) "er moet een andere gevel aan, er moet dit en dat".

Er is een ganse dynamiek op gang gekomen, waarbij we op een bepaald moment, een jaar later, iets anders getekend hebben, een samenwerking, denk ik, waar we dan een deel aandelen konden overnemen in geval van...

Later hebben we een kaderovereenkomst getekend, maar dat heeft enorm lang geduurd, zo'n product, zo'n ding, dat zeer duidelijk is, waar de heer Van den Borre, als het nodig is, zeer veel... We kunnen heel transparant zijn, alles... Het is zelfs, denk ik, ter inzage in de stad, de kaderovereenkomst, ik weet het niet.

Als je dan wil terugkeren naar Dufky. Weet je waar Dufky...? Dufky is in feite... Een van mijn medewerkers - mijnheer Van den Borre - waren altijd bezig met die kaderovereenkomst. Er zaten daar mensen van Piqueur, ik denk dat het de heer De Paepe was, die gezegd heeft "Kijk, wij nemen nu afstand van dat project, van Dufky. Wij nemen daar afstand van."

Filip is bij mij gekomen, mijn medewerker. Hij zegt: "Is dat niks voor ons? Dat is langetermijn. Er zijn nog claims, er is daar van alles, maar goed." Dat is onze filosofie altijd. Wij gaan ervoor. We maken dossiers. We gaan spreken. Opnieuw een dossier. Luisteren, naar de diensten gaan. Ja, dossiers maken en voorleggen, tot je tot

het resultaat [komt]: "wat mag er hier? wat kan er hier?" Dat was typisch een project voor ons.

We wisten dat er een claim was van Christiaens voor die brug, en allemaal, dat er nog geen GRUP was. Goed, dat ging over heel weinig geld, relatief. Ik heb gezegd: "Oké, gaan." Ik heb ze nooit gezien, niemand, zelfs niet bij de ondertekening. Ik heb niemand gezien, ikzelf. Bij ons zit dat soms zo in elkaar.

Dat is Dufky geweest. In feite, Optima had al afstand gedaan daarvan. Wij zijn rechtstreeks geweest. Het enige dat ik gedaan heb, is gebeld naar de vroegere eigenaar, naar de heer Depré omdat we die kennen, en die dat gedeelte, die loodsen had, het terrein had. We hebben gezegd: "Kijk, is dat nog valabel? Is die deal nog geldig?" Hij heeft gezegd: "Ja, aan u wil ik nog verkopen. We gaan ervoor."

Dat was dan bij mevrouw Kerrinckx. Heel die *histoire* weet ik niet, maar wij hebben wel onmiddellijk gezegd: "Wij gaan alles in de hand nemen. Wij doen onze dossiers zoals gewoonlijk." Ik heb 3, 400 mensen die niks anders doen dan dossiers over de verschillende landen. Wij zijn bekend als dossiermensen. Wij gaan spreken met de diensten: "Wat kan er?"

Er kan daar een termijn over gaan. Er kan een groep zijn, die niet vlug in orde komt, waar je veel zaken moet bekijken en doen, waar je je moet aanpassen, waar je moet met de Stad... waar je groene zones... waar je van alles... Het beste dat je kan doen, altijd, is je aanpassen, en onmiddellijk kijken, want er is altijd een reden. Vul die reden in.

Dan hebben we de overdracht. Wij hebben die 50 %... Was dat voor de kaderovereenkomst? Help mij. Na de kaderovereenkomst. De chronologie kan meester Van den Borre compleet geven.

Meester Van den Borre. Uw eerste vraag - en dan ga ik misschien wat meer in detail over de chronologie van de samenwerking die uiteindelijk tot stand is gekomen met Optima. Wij kunnen bevestigen

dat inderdaad, na een gesprek met de burgemeester, contact is opgenomen geweest door de Ghelamco Group met Optima, waarbij Optima en Ghelamco, in eerste instantie zonder overeenkomst, samenwerkten, maar waarbij Ghelamco het dossier is gaan besnuffelen, als ik het mag noemen, waarbij een aantal werfvergaderingen hebben plaatsgevonden met Besix, in kennis, volledige transparantie met Besix, om de plannen te bekijken, de financiële haalbaarheid, etcetera.

Daar zijn gesprekken uit voortgekomen, die uiteindelijk geleid hebben tot een samenwerkingsovereenkomst met Optima, een formele samenwerkingsovereenkomst. Die informele besprekingen hebben aangevat in 2008.

Media 2008 is dan een formele samenwerkingsovereenkomst gesloten met Optima, waarin er een akkoord bestond dat wij verder, of Ghelamco Group in ieder geval, consultancy en diensten zouden aanbieden aan het gehele project, en waarbij wij er, dat is uiteraard een commerciële deal, ook van uitgingen dat wij recht zouden krijgen op de helft van de aandelen van Optima.

Die onderhandelingen zijn dan verder gegaan, na het tot stand komen van die samenwerkingsovereenkomst in 2008, maar die hebben feitelijk niet tot echt een groot resultaat geleid, in dat opzicht dat, voorafgaandelijk aan de tussenkomst van Ghelamco, er die fameuze bouwteamovereenkomst is gesloten geweest door Arteveldestadion, de projectvennootschap, met Besix, de architect Bontinck.

Het is belangrijk dat die bouwteamovereenkomst enigszins wordt omschreven. Dat was feitelijk een projectovereenkomst waarbij partijen zeiden "kijk, wij streven ernaar een project te realiseren, en Optima zal daar een welbepaalde rol in opnemen, de architect zal daar verantwoordelijkheden in opnemen, en ook Besix zal daar verantwoordelijkheden in opnemen als aannemer".

Tijdens die uitwerking van de bouwteamovereenkomst in 2009 bleek dat het zeer moeilijk was om naar een financierbaar project te gaan. De

standpunten van Ghelamco en Besix lagen daar ver uit elkaar, waarbij wij van oordeel waren dat in ieder geval de projecten en de budgetten die daar werden vooruitgeschoven, niet realiseerbaar waren.

Op dat moment heeft Optima, en dat is ook beschreven, ons het akkoord gegeven om de lead te nemen in de onderhandelingen met alle betrokken partijen - daar spreken we 2009 - om te kijken of alle betrokken partijen, inclusief de publieke partner, maar ook Besix, bereid zouden zijn tot herziening van de plannen, waarbij wij een plan zouden ontwikkelen en - een hele architecturale uitleg, waar ik helaas onmachtig in ben, maar -, tot een realiseerbaar, financieerbaar en ook architecturaal sterk project zouden komen, in samenspraak met de bestaande architect.

Besix is natuurlijk een professional, net zoals Ghelamco Group. Die gesprekken waren moeilijk, maar goed, Optima had ons het recht gegeven, in alle transparantie, om de lead te nemen in de onderhandelingen met alle betrokken partijen om het project te hervormen.

Dat heeft uiteindelijk geleid tot die fameuze kaderovereenkomst waar links en rechts naar verwezen wordt, en waar wij als juristen, en daarom zit ik hier ook, natuurlijk in een enigszins moeilijke situatie terechtkwamen.

In dat opzicht, dat die kaderovereenkomst, en daar kan ik wel heel duidelijk over zijn, een overeenkomst is, die zeer exhaustief is uitgeschreven. Het is niet omdat het deels ook door mij is geschreven, maar die overeenkomst is zeer exhaustief, van duizenden bladzijden met bijlagen, waar in heel groot detail het project is beschreven, en ook de successieve stappen die genomen zijn in dat project.

De partijen tot die overeenkomst waren in eerste instantie Buffalo, zijnde de dochtervennootschap van het Stadsontwikkelingsbedrijf

Gent, AA Gent uiteraard en Ghelamco Group. Wie ziet u daar niet als partij verschijnen in eerste instantie? Dat is Besix.

U ziet daar in essentie ook de Stad Gent niet in verschijnen, omdat feitelijk de rol van de publieke partner - ik probeer wat te eduqueren, maar - werd waargenomen door Buffalo NV, de dochtervennootschap van het Stadsontwikkelingsbedrijf, die op dat moment een interesse hadden om uiteraard te participeren in het project via de projectvennootschap Arteveldestadion cvba.

Dat is uiteindelijk uitgemond in dat fameus kaderakkoord, kaderovereenkomst van december 2010. Dat heeft een historiek in essentie van bijna 18 maanden - ik mag daar meester Devers toch even citeren -, soms harde discussies, ook met de publieke partner, omdat wij denken dat, om een project van die omvang bij elkaar te krijgen, er soms wel behoorlijk tegengestelde belangen zijn, die dan ook helemaal zijn verwoord geworden in die kaderovereenkomst.

Die kaderovereenkomst is daarna nog verschillende malen aangevuld, want een project van die omvang, dat kan je niet filosofisch in 2010 uitschrijven zonder dat daar naderhand nog verfijningen aan moeten worden aangebracht.

Daar zijn drie addenda bijgekomen in de loop van de onderhandelingen en de uitvoering van het project. Het probleem dat wij hierbij hebben, is, dat in die kaderovereenkomst staat, niettegenstaande ze met een publieke partner, Buffalo, is afgesloten, dat daar een vertrouwelijkheidsclausule in staat.

Behoudens indien wij een akkoord bekomen van de publieke partner om daarover te spreken, is het voor ons vrij moeilijk om daar iets over te zeggen, maar als ik de toelichting zou kunnen geven over die kaderovereenkomst, denk ik dat vele van uw vragen desgevallend, hopelijk kunnen beantwoord worden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Meester Devers.

Meester Devers. Het is inderdaad zo, dat zowel in de kaderovereenkomst als in de addenda die erop gekomen zijn, een geheimhoudingsclausule staat.

Ik weet van de clubvennootschappen dat zij bereid zijn om daar afstand van te doen, AA Gent en Horeca Foot die daar ook partij in is, dat alle documenten wat die kaderovereenkomst en addenda betreft, perfect aan de commissie kunnen ter hand gesteld worden.

Ik ken niet het standpunt van Buffalo, maar het lijkt mij nogal logisch dat Buffalo daar ook mee instemt, omdat dat precies de publieke partner is.

Als ook IRC als partij, en nu Ghelamco Invest daarmee akkoord gaan, dan is er geen enkel probleem om de stapels papier die daarop betrekking hebben, ter beschikking van de commissie te stellen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, meester Devers.
De heer Gheysens.

De heer Paul Gheysens. Ik wil nog eerst ook terugkeren op Blaisantvest en Tribeca.

Tribeca, kijk, ik heb gezegd, wij zijn gespecialiseerd in moeilijke constructies. Het dossier Tribeca was een zeer moeilijk dossier. Dat was een eigendom van Jan De Nul, de groep. Dat ging niet vooruit. Dat was een zeer zware sanering. Daar moesten negen woningen komen, die niet evident waren, maar waar er serieus gepokerd werd om prijzen te vragen van (onverstaanbaar).

Je kan niet geloven welk water er door de zee gegaan is om dat te kunnen verkrijgen. Heel moeilijk dossier om de grondverschoning en ook de eigendomstitels te krijgen. Dat is iets dat wij altijd durven aangaan. Wij zitten er niet mee in om van...

Wij kopen nu vandaag grond voor binnen 10 en 15 jaar. We kopen normaal grote sites, niet de evidentste sites. Dakar-site en

allemaal, dat is geen evidente site. Er was daar een gracht door, dat was allemaal nog niet bekend. Met de Provincie, met de waterdiensten, we moesten daar akkoorden krijgen. Het was daar allemaal niet zo evident om... Wij houden van zo'n... Wij maken daar het verschil, op zo'n grote dossiers.

Blaisantvest was er vele jaren iedereen mee bezig, en kreeg niemand het rond. Dat waren ook weer ongelooflijk moeilijke discussies.

Hier, kijk, we wisten vooraf, aan Dufky, aan Oude Dokken, gaan we zeggen, dat dat langetermijn is. Zo'n dossier, wij hebben dergelijke dossiers, en meer dan een. Je weet dat, dat je dat niet oplost op een jaar. Je weet dat je dat niet oplost op drie jaar.

Wij hebben gezegd: "Als we binnen tien jaar kunnen bouwen, zijn we gelukt. Het is een mooie, mooie ligging, maar we gaan er wel komen." Zo'n ligging, je weet, "er is een masterplan daarvoor, we komen er wel". Komt die brug, komt ze er niet, komt er sanering? We hebben daar, denk ik, met de Stad zeer loyaal geweest, met SOB: we hebben ons niet verzet tegen het RUP en onze klacht terug ingetrokken om de timing niet in gevaar te brengen.

Nu zijn wij in goede onderhandeling, kijk, en het zijn de diensten onder elkaar die tot een akkoord moeten komen.

In feite, anders, wij hebben niet meer projecten voor het ogenblik in Gent, we hebben er niet meer. Als het is voor de super profit, dan doe ik Warschau.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Gheysens. Mijnheer Deckmyn, wenst u nog kort te reageren?

De heer Johan Deckmyn. Ja, kort. Ik heb begrepen dat er een timingprobleem was, dat de oorzaak was dat u moest inspringen in het dossier rond de Ghelamco Arena, maar daarachter is er nog vertraging geweest, behoorlijk grote vertraging. Had dit te maken met het feit

dat Optima de financiering niet rond kreeg? Dat is het eerste vraagje.

Het dossier is zeer ingewikkeld, en ik denk dat het op een bevattelijke manier toch al een beetje geschetst is door mijnheer. Maar, op een zeker moment heeft Optima de beslissing genomen in het dossier van de Ghelamco Arena om Ghelamco de lead te laten nemen. Dat was, zo heb ik het toch begrepen, omwille van een financiële inschatting die niet realistisch was. Dat is de reden.

Nog een laatste vraagje, een beetje bijkomend. Optima is uiteindelijk uit het project gestapt, en heeft daar financieel voordeel bij gedaan. Dat is daarjuist verklaard geweest door de heer Piqueur. Ik vind dat nogal vreemd, wetende dat Optima daar helemaal niet aan het langste eind trok. Ik vroeg mij af wat uw visie hierover was.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. De heer Gheysens.

De heer Paul Gheysens. Op de laatste vraag ga ik onmiddellijk antwoorden. De heer Piqueur spreekt over cijfers, wij hebben nominaal overgenomen. We hebben dan een recht dat hij had overgekocht. Hij heeft zijn kosten betaald, maar niet zijn kosten van zijn ontwikkeling.

Hij heeft hier een klein verhaal uiteengedaan van al de moeite dat hij gedaan heeft, met al die onderhandelingen, en weg en weer, de kosten van MIPIM, alles. Dat zijn allemaal kleine kosten. Als je naar MIPIM vliegt, en je komt er vanaf met gans je groep met 28.000, dan, met 23.000 plus BTW, dan heb je nog een beetje een zaak gedaan, hoor. (*hilariteit*)

Dat kost veel centen, veel tijd. Ik denk dat hij tevreden geweest is dat hij daar een basisbedrag voor gekregen heeft. Het is niet lucratief geweest. Maar hij is er ook zonder kleerscheuren uitgekomen, en wij hebben dat - want het was een complex dossier...

Meester Van den Borre. Misschien mag ik daar, mijnheer, wat toelichting bij geven ook. Wat het belang zou kunnen zijn voor deze commissie om te weten is, dat in die kaderovereenkomst, waar je dan toch iets mag over zeggen, feitelijk lange onderhandelingen aan vooraf zijn gegaan om, zeker wat betreft de publieke partner, het project, die risico's, excuseer mijn anglicisme.

Dat is waar, denk ik, het verschil lag misschien mogelijks tussen andere partijen en Ghelamco, dat de Ghelamco Group bereid was risico's te nemen en vooruit te gaan in dit project, mits zij haar eigen kenmerken in dat project kon steken.

Wat bedoel ik daar heel concreet mee? Dat in die kaderovereenkomst uitdrukkelijk voorzien is dat wij als Ghelamco Group feitelijk de publieke partij a. moesten garanderen dat het deel dat door de publieke partner zou worden afgenomen, zou kunnen worden afgenomen aan een vast en forfaitair bedrag, waar ik denk dat de Ghelamco Group zich aan gehouden heeft. Primo.

Secundo, dat in 2010 wij reeds kennis hadden dat een aantal problemen tot realisatie van het project zich aankondigden.

1. Dat Besix een bouwteamovereenkomst had gesloten, waarvan wij als Ghelamco Group van oordeel waren dat daar geen toekomst in zat indien daar niet een opening zou kunnen worden gecreëerd om tot een rendabel project te komen. Dat is ons standpunt geweest.

2. Dat we natuurlijk nog een derde partner hadden, Optima.

Die twee risico's, deze risico's zijn feitelijk door Ghelamco uiteindelijk opgenomen.

Het feit dat naderhand een beëindiging is tot stand gekomen van de bouwteamovereenkomst, waar een dispuut over bestond. Dat is dan een juridische vraag, maar daar ga ik u niet mee vermoeien wie daar gelijk in had, maar daar is een einde aan gesteld.

Daar is de burgemeester tussengekomen, om te proberen te bemiddelen tussen Besix en Ghelamco, want daar dreigden de werken feitelijk nog verder uitgesteld. Daar hebben wij als twee (onverstaanbaar) topprofessionals een akkoord over gesloten.

Die twee punten zijn (onverstaanbaar) geweest ten aanzien van de publieke partner. Daar is geen wijziging van de prijs geweest of een kostverhoging geweest ten aanzien van de publieke partner.

De heer Paul Gheysens. Kijk, ik heb de burgemeester ervaren, ik ga dan toch iets zeggen in zijn voordeel, als iemand die mensen tezamen brengt, en die dat op een prachtige manier doet. Dat is in feite een CEO van een bedrijf.

Het is misschien de manager niet, dat hij misschien niet naar die documenten... maar hij kijkt ze ook niet na, daarom heb ik ook mensen. We gaan een keer misschien iets niet meer onthouden hebben binnen dat ding, maar we gaan wel het visionaire en de drive, en vooral het samenbrengen van mensen.

Wat heeft de burgemeester hier gedaan met mij? Hij heeft mij samengebracht met mensen. We hebben elkaar, u mag het gerust weten, drie- of viermaal gezien met Besix en Ivan De Witte, ik heb twee- of driemaal een ontbijt gehad van een halfuurtje daarmee. De eerste keer was er geen ontbijt voorzien, want u dacht niet dat ik ging afkomen, dat heeft 15 minuten geduurd.

We hebben een paar keer nog op MIPIM elkaar gezien, en zelfs samen gegeten, maar... Ik zou graag een keer MIPIM echt uiteenleggen wat dat is.

Kijk, de heer Piqueur heeft gezegd "we zijn samen naar München geweest, we hebben elkaar daar gezien". Dat heet ook geen MAPIC, dat is Expo Real. Dat gaat nu door van 3 tot 6 oktober. Alle grote Duitse steden staan daar. Iedere burgemeester, iedereen die beslissingsrecht [heeft], of ook de diensten die weten wat daar kan

gebouwd worden (*onverstaanbaar*), die zijn daar. Veel grote steden Europees zijn daar ook.

Ik ga daar naartoe, ik word gevraagd door vier steden, en heel uitdrukkelijk, omdat ze weten dat we vlug beslissen, voor heel grote terreinen. Vier. Het is niet in België, het zijn vier buitenlandse stadsbesturen. Ik heb daar vier afspraken. Ik ga daar zeker twee deals doen.

Ik heb op MIPIM, met de stad Łodz, was dat, alle terreinen rond het station gekocht. De burgemeesteres, een fantastische dame, heeft mij daar overtuigd. We hebben daar ter plaatse de zaken in gang gezet.

Wat is het doel? Het is mensen samenbrengen, MIPIM is mensen samenbrengen. Echt, u werd geïnviteerd om een keer te gaan, maar u moet daar naartoe gaan. Het is de grootste beurs internationaal ter wereld. Iedereen is er. Alle *decision makers* zijn er. Als wij een product willen verkopen twee maand vooraf, wij zetten dat op de markt, en alle *decision makers* van alle grote funds zijn daar.

Wij sluiten daar deals, anders zou ik daar - ik ben zeer low profile -, zeker geen kosten maken. We hebben een prachtige stand. Die kost meer dan die 20.000. Maar goed, we doen daar fantastische zaken. Dat is MIPIM. Dat is die energie daar tezamen, zijn ook alle ideeën. Het inspireert je ook. Je ziet wat alle andere steden doen, wat sommige ontwikkelaars doen. Het is ongelooflijk welke energie die geeft, welke ideeën, het is zeer verrijkend.

MIPIM voor mij is een machtige investering, en de wijze waarop de Stad Gent daar, miniem aan kosten, een stand heeft - want u moet gaan kijken wat andere steden doen, die het tienmaal zoveel doen kosten, maar let op, die toch soms ook belangrijke zaken doen. Onderschat dat niet, de Stad Gent. Dan kan je daar ook over gedachten wisselen.

Kijk, ik weet heel goed, ik was op MIPIM, en ik had eigenlijk geen goesting meer om daar nog verder aan te doen. Dat was, denk ik, in

2009. Daniël is op de receptie, het is gewoon op onze stand, er zijn daar veel mensen. Hij heeft mij overtuigd om verder te doen, want ik had er op dat moment genoeg van. Als je 176 projecten hebt zoals vandaag, één meer of min, dat interesseert me niks, dat is gewoon een project zoals een ander. Ik kan morgen tien projecten bij hebben.

Het is: wat wil je investeren, en wat en hoe? Wij zijn geen mensen die morgen aan het bouwen zijn. Wat doen wij? Wij hebben die teams, die gaan uitzoeken "wat willen we bouwen?" Masterplan, GRUP, MER, hoe krijgen we dat allemaal bij elkaar? Wat kunnen wij in die zoning gaan bouwen? Wie is onze toekomstige klant tegen dat het klaar is? Dat is het belangrijkste. Kunnen wij in die zoning binnen drie of vijf jaar een toekomstige klant hebben?

Daar vind je die, op MIPIM. MIPIM is een fantastisch vehikel. Iemand die... Kijk, de steden moeten daar naartoe. Als jullie daar met 20.000 vanaf komen, welnu, proficiat.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Gheysens. Ik wil het woord geven aan de heer Matthys.

De heer Bruno Matthys. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Gheysens, ik heb een heel korte vraag voor u, die eigenlijk een beetje de kernvraag vervat van deze commissie. Ik verwijs hiervoor naar de brief die de heer Van den Bossche aan de commissie geschreven heeft. Hij spreekt daar over de vergaderingen die hier geweest zijn over het toekomstige voetbalstadion waarop hij aanwezig was.

Hij schrijft, en ik citeer: "Daniël Termont heeft perfect en keurig de rol gespeeld die de zijne was, namelijk die van een verantwoordelijke stadsbestuurder, en dit volledig binnen de deontologische grenzen." Mijn vraag is heel eenvoudig: kan u dit beamen? Was dit ook het geval bij de vergaderingen die u met de burgemeester heeft gehad?

De heer Paul Gheysens. 100 percent.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. De heer Gheysens.

De heer Paul Gheysens. Ja, 100 procent. Heel concreet, Daniël verwijst u altijd naar mensen. Hij gaat zeggen "ga maar naar mijn stadsbestuur, ga naar die persoon". Hij is eigenlijk een meester, hij is ook commercieel, gelukkig, hij is een meester in mensen samenbrengen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mijnheer Matthys, nog aanvullingen? Neen. Mijnheer Deckmyn, ik wil eerst het woord geven aan de heer Bracke...

De heer Johan Deckmyn. Mag ik kort (onverstaanbaar) omdat het daarop eigenlijk inspeelt.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Kort dan, alstublieft.

De heer Johan Deckmyn. Je kan ook de vraag stellen aan de heer Gheysens of hij vindt dat er een lijn overschreden geweest is tussen bepaalde deals die gemaakt zijn tussen de heer Termont en de heer Piqueur, waar hij wellicht niets van afweet.

De heer Paul Gheysens. Zou er ooit een deal gemaakt geweest zijn tussen die twee personen? Ik denk, kijk, als je daartoe komt, en je moet het maar doen, en op eigen kosten, want u spreekt nu van de heer Piqueur of hij hier centen verdiend heeft of niet. Maar u moet een keer al die kosten dragen om een MER te maken, die mensen daarop te zetten, te begeleiden. Met mevrouw Crevits, het is niet met één meeting. Dat is nochtans een dame die vrij vlug beslist. Dat is zoveel meetings als je nodig hebt. Daar gaan zoveel kosten aan.

Wat is het ergste? Terwijl je dat doet, zijn je teams niet rendabel, want je hebt je vaste kosten, maar je bent daar niets mee, je moet

winst hebben, je moet projecten hebben. Terwijl je daar je tijd aan hangt.

In feite, wat is voor mij het grote verlies wat de heer Piqueur geleden heeft? Dat is dat hij daar zoveel tijd in gestoken heeft, en daar geen winst op gemaakt heeft. Dat is het. Dat is erg. Dat vind ik erg. Maar kijk, ik ga die mensen allemaal niet vergeten. Ik heb daar ook niet over te verdedigen.

Wij hebben zeer professioneel dat aangepakt, misschien professioneler dan vroeger, maar natuurlijk is het gemakkelijk om af te komen en nu te zeggen "tabula rasa, zo, zo en zo". Het project groeit ook. Het groeit.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Bracke.

De heer Siegfried Bracke. Dank u wel, mijnheer de voorzitter, en dank aan de heer Gheysens, die hier wat mij betreft een bijzonder verhelderende uiteenzetting heeft gegeven. Bijvoorbeeld over MIPIM, waar ik hem natuurlijk helemaal kan volgen. Hij is een internationale speler, met - hoeveel waren er? - 176 [projecten].

Dat u naar MIPIM gaat, eerlijk gezegd, ik kan dat perfect begrijpen, en dat is natuurlijk voor u een gigantische opportuniteit om daar een soort knooppunt te hebben waarbij u op korte tijd veel dingen... Natuurlijk, nog eens, het is een internationale ontmoetingsplaats, en u zit ook op die internationale... U vernoemt zelfs steden waar ik niet eens van weet waar ze liggen, maar ver, denk ik. Maar goed, ik weet ook wat u doet in Polen, enzovoort. Oké.

Maar dat neemt niet weg dat ik mij blijf afvragen of u... Want ik meen te weten dat het contact met u gelegd is op Waregem Koerse. Dat was dus niet op MIPIM, voor alle duidelijkheid. Om maar te zeggen dat binnen Vlaanderen dat natuurlijk van een iet of wat andere orde is, stel ik mij voor.

Ik zou toch nog even, ten tweede, willen doorgaan op het stadiondossier.

1. U zegt natuurlijk iets anders dan de betrokkenen zelf, maar bon, iedereen zegt hier wat hij of zij wil. De heer Piqueur heeft hier duidelijk gezegd van "ik heb daar aan gewonnen", en u zegt dat hij eraan verloren heeft, of het scheelt niet veel.

De heer Paul Gheysens. Hij heeft er niet aan verloren. Hij heeft juist, hij is waarschijnlijk, als hij alles rekent, zijn kosten, hij is niet zijn werk betaald. Zo is het (*onverstaanbaar*)

De heer Siegfried Bracke. Ja. Goed, ik constateer dat er verschillende versies zijn, maar eigenlijk doet dat er niet toe voor deze commissie.

Maar, wat er wel toe doet, denk ik: u stelt dat voor alsof dat - en dat zal het zonder twijfel ook wel geweest zijn - een deal was, die tot stand is gekomen over termijn. Maar volgens mij, in mijn hoofd, is u daar tussenbeide gekomen om een gigantisch probleem op te lossen. Een probleem dat in wezen een financieel probleem was, waarbij het project van geen kanten in enige mate evenredig was met de voorhanden zijnde financiële middelen, waarbij inschattingen compleet verkeerd...

Dat was geen kwestie van een opportuniteit, maar een risico. U heeft het trouwens zelf gezegd: "we waren bereid om een risico te nemen". Dat risico is vervolgens omgedraaid in een succesverhaal. Maar ik neem aan dat wie in zo'n project stapt à la Optima, natuurlijk ook een risico nemen. Dat is toch de essentie van ondernemen, namelijk, het nemen van een risico, waar je dan soms al eens geen succes hebt, maar in de regel wel succes hebt, want anders ben je eraan.

Wat ik zou willen weten, dat is of ik dat nu goed begrepen heb, dat Optima eigenlijk een risico was, een partner waar u zo snel mogelijk moest vanaf geraken.

Dan zou ik u ten laatste concreet willen vragen naar de rol van de heer De Hulsters, die, ik herhaal het, eerst een soort van bemiddelaar was, en vervolgens de directeur van Optima bleek te zijn.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Bracke. De heer Gheysens.

De heer Paul Gheysens. Ik ga op de laatste vraag eerst antwoorden.

De heer De Hulsters had ik eenmaal ontmoet een drietal jaren daarvoor bij Ethias, [tijdens] een etentje. Ze probeerden ons als klant te maken. In Brussel was dat, op kantoor.

Kijk, het zat niet evident met Besix, iedereen weet dat, en hij heeft eerder een bemiddelende rol daarin gespeeld. Hij luisterde "hoe komt dat, dat dat zo duur wordt?" Ik heb gezegd: "We spreken hier niet over wat de kost is vandaag, maar wat gaat het opbrengen?" Hij is in die filosofie beginnen nadenken. Ik heb gezegd: "Kijk, die kost is belangrijk. We gaan altijd maar hoger en hoger, maar krijgen wij daardoor meerwaarde? Neen, dus hij moet naar beneden." Hij heeft daarin bemiddeld.

Ik moet zeggen, hij heeft mij daarvan overtuigd, en dat had nu een keer niks met Optima te maken. Het had met Besix te maken. Niet met Optima. Ik ging stoppen omwille van het feit van Besix. Ik ging stoppen op dat moment. Daniël had mij al proberen te overtuigen, daar op MIPIM, en ik ging stoppen, en Besix, omdat...

Kijk, ik heb geen enkele... Ik heb een paar kleine procedures, op al de projecten dat ik heb, met mensen die (onverstaanbaar) zijn, maar anders niks. Ik hou daar niet van, van dergelijke discussies, en zeker niet als het in de krant moet komen. Maar goed, de pers, ik heb daar niks tegen, maar ik zoek ze ook niet, voor alle duidelijkheid. Goed, dat was een probleem met Besix. Hij heeft dat ontrafeld, hij heeft gezorgd dat ik verder deed. Dat is eigenlijk het ganse verhaal.

Een risico. Kijk, dat is gelijk iemand die gaat skiën, en hij kan niet skiën. Ja, dat gaat niet goed aflopen. (*lichte hilariteit*) Ons vak, met al onze mensen, die zo professioneel zijn, met die verschillende diensten, kunnen wij zoiets aan.

We hebben ook dat stadion eerst helemaal zelf betaald, ook de 8 miljoen van de erfpacht, alsjeblief. De Stad had er nog niet zo veel in zitten. Het was volledig opgeleverd voordat ik één frank van iemand gezien heb. Volledig zelf. Maar ik kon dat. Juist zoals in Brussel, wij hebben niemand nodig. Wij kunnen dat financieren. We hebben goed gewerkt in Polen. Ja, maar, kijk, het is zo. Hier ook precies. Maar we zijn zeer professioneel. Je gaat ons niet vlug zien. Waar zie je ons? Heb je ons al veel...?

De heer Siegfried Bracke. Eén seconde. U zegt "iemand die niet kan skiën, en die dan toch gaat skiën, dat loopt slecht af". Dat kan ik helemaal begrijpen, maar dat is een beeld dat u gebruikt voor Optima, nietwaar?

De heer Paul Gheysens. Neen. Optima is iemand, is eigenlijk... Besix is een aannemer.

De heer Siegfried Bracke. Die kunnen skiën, niet?

De heer Paul Gheysens. Op hun terrein, als aannemer. Geen ontwikkelaar, ver van. En dan heb je Optima, dat eigenlijk een commercieel apparaat is. Ontwikkelaar ook, voor de normale dingen, zeer goede ontwikkelaar, en zeer commercieel, voor appartementen, woningen waarschijnlijk ook. Ik wist niet dat hij zo veel projecten gedaan had. Ik wist dat niet, neem dat niet kwalijk.

Maar, dat is een ander project, van een andere dimensie, een ander... Je moet daar gans andere teams voor hebben.

De heer Siegfried Bracke. Dus, dat is iemand die niet kan skiën, die gaat skiën.

De heer Paul Gheysens. Neen, maar de eerste versie dat ze gedaan hadden, ging wel... Ze hadden een plan, ze hadden een terrein, ze hadden een gebouw. Ging dat lukken? Dat weet er niemand. Volgens mij niet.

Ik ben toegekomen als adviseur, en in feite was ik dwars voor iedereen. Waarom? Omdat ik een andere denkpiste had. Wij zijn ontwikkelaars. Vooral, wij maken tekeningen. Wij hebben teams daarvoor. Zij hebben teams commercieel. Wij hebben teams om te ontwikkelen. Het is een gans ander apparaat. Wij gebruiken zo'n mensen als Optima, commerciële apparaten, om te verkopen. Wij hebben veel makelaars.

Voor mij was dat project moeilijk financierbaar. Zelfs voor het onze, dat zo mooi was en zo goed in elkaar zat, heeft er geen enkele bank één euro willen geven, zelfs voor die twee bureelgebouwen daarnaast. Niemand. Alles op eigen krachten gebouwd en betaald. Geen enkele bank wilde één euro geven. Niet voor dat superproject, want het wordt veel gebruikt als benchmark. Geen euro.

Kan je dan gaan denken dat ze het voor dat zouden willen geven hebben? Neen, niet? Wat zegt u?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Microfoon, alstublieft, als u het woord neemt.

De heer Siegfried Bracke. U moet rekening houden met de houding van de banken, het jaar waarin zich dat afspeelt.

De heer Paul Gheysens. Van hen dan eerder, want - het zijn twee Duitse -, zij moesten zelfs maar in 2010 aan die voorwaarden beginnen voldoen. 2008 was de crisis.

Meester Van den Borre. Wij zitten na de financiële...

De heer Paul Gheysens. Wij zitten na de financiële crisis.

Meester Van den Borre. In of na.

De heer Paul Gheysens. In feite zaten wij nog beter dan, dat moment.

De heer Siegfried Bracke. Men wist wel dat er een financiële crisis geweest was.

De heer Paul Gheysens. Neen, men kreeg er gewoon geen euro voor. Wat is het probleem van andere stadions vandaag? Gewoon dat er niemand wil financieren.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké, dank u wel. Mijnheer Bracke, wenst u nog heel kort...? Neen. Dan geef ik het woord aan de heer Yüksel.

De heer Veli Yüksel. Dank u, voorzitter. Ik wil ook op mijn beurt de heer Gheysens bedanken voor de toelichting. Heel kort een drietal vragen.

1. U hebt op een bepaald moment dat project overgenomen. U hebt daar de plannen moeten herzien. U hebt gezegd, architecturaal, en kijken naar financieel realiseerbaar, haalbaar en dergelijke meer. Mijn vraag is: in welke opzichten verschilt wat u uiteindelijk in 2009 in die kaderovereenkomst hebt opgenomen - de grote dingen, want de details moet ik niet weten -, van wat u geërfd heeft, wat u hebt overgenomen?

2. U hebt daarnet gesproken over "geen prijsverhoging". Wil dat dan zeggen dat u, wat de prijs betreft, gewoon de zaak copy paste gedaan hebt? Of zegt u: "er is geen prijsverhoging geweest voor de publieke sector"?

2. We hebben in dat dossier moeten deblokkeren, Optima, Besix. Mijn vraag is: wat hebt u betaald om dat dossier op een ordentelijke manier af te wikkelen?

Dan kom ik bij die dading die daar is geweest om Besix van die bouwteamovereenkomst... om daar van die clause weg te gaan. Die vraag heb ik ook aan Besix gesteld. Maar nu dat u zegt "die geheimhoudingsclause is er niet", dan zou ik graag weten van u, welk bedrag uiteindelijk betaald is aan Besix om van dat project af te zien.

De heer Paul Gheysens. Op de laatste vraag is het zeer duidelijk: wij hebben een clause. Ik kan dat niet zeggen, maar we hebben dat zeer voordelig... We hebben daar niet zo veel voor betaald.

Meester Van den Borre. Voor alle duidelijkheid: de kaderovereenkomst is met een publieke partner gesloten. De dadingsovereenkomst is tussen twee private, en naar ik aanneem zeer professionele partijen gesloten.

Ik kan uw interesse in de omvang van de dadingsvergoeding begrijpen, dat is een natuurlijke interesse, maar ik kan u ook bevestigen dat, terug, namens het publiek belang dat opgevangen is in die kaderovereenkomst, die voorziet dat de overnameprijs of de afnameprijs voor de publieke partner daardoor niet werd beïnvloed.

De heer Paul Gheysens. Die werd totaal door ons gedragen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Misschien nog kort een antwoord op de twee andere vragen van de heer Yüksel? De verschillen tussen de kaderovereenkomst en de...

De heer Paul Gheysens. Prijsverhoging. Er is geen prijsverhoging geweest. We hebben gewoon het project interessanter gemaakt. We hebben het verkleind, en nochtans meer valabele meters gemaakt. Er was een betonmuur rondom rond, met dan een constructie met een staalplaat geperforeerd, waar er licht tussen ging gebracht worden.

Kijk, als je geen daglicht hebt, kan je dat niet verhuren. Die ruimtes moeten ook niet te diep zijn. Een ruimte die te diep is,

gaat niet. We hadden natuurlijk die hoge vensters. Door die hoge vensters kan je wel een zekere breedte aanhouden, maar er is daar een gemakkelijke berekening voor, hoever je kan gaan met daglicht.

Wij hebben daar een glasgevel aangelegd. We hebben minder vierkante meters, maar meer bruikbare vierkante meters, en we hebben een duurdere glasgevel aangemaakt. Ook de binnengevel. We hebben grote vensters gestoken, geen lamellen tussen. We hebben (onverstaanbaar) geüpgraded. Ietsje kleiner, maar commercieel was het zo veel meer waard. Maar dat is onze knowhow.

Meester Van den Borre. Ook daar kunnen wij duidelijk zijn, op uw tweede vraag antwoordend, dat feitelijk het project dat voorafging aan de tussenkomst van Ghelamco niet naar een finale pricing is gegaan.

Er werden budgetten aangevraagd, daar laat ik anderen dan op antwoorden namens de publieke partner, maar daar zaten nogal wat fluctuaties in, laten we het zo omschrijven, en die waren nogal opwaarts, waarbij op een bepaald moment gezegd werd "met dit budget gaan we niet verder".

Daar is dan een nieuw project uit gekomen met Ghelamco, waarbij wij naar een vaste prijs zijn gegaan voor de publieke partner. Het saldo van die bouwprijs is dan gedragen door de private [sic] partner.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mijnheer Yüksel, wenst u daar nog kort op te reageren?

De heer Veli Yüksel. Heel kort. U hebt een project overgenomen. Uiteraard, u bent een bedrijf dat een totaalpakket aanbiedt. De aannemer is vervangen. U hebt het project binnengehaald, maar u hebt zelf tekenaars en architecten. Mijn vraag is: u hebt wel verder gedaan met Bontinck. Wat was daar de voornaamste reden voor?

De heer Paul Gheysens. Bontinck. De bouwvergunning was er, de eerste bouwvergunning. Die was opgemaakt met Bontinck. Wij

tekenen... Wij hebben een zeer goede studiedienst, die bijvoorbeeld mobiliteit... (onverstaanbaar) programma's van mobiliteit en allemaal. Wij doen dat allemaal intern. Wij maken ook alle tekeningen. Niet alles wordt in België zelfs gedaan, een deel in Warschau, overal.

Bontinck was goed, had daar een goed project gemaakt. Wij hebben aan die (onverstaanbaar) en allemaal niks veranderd.

Wat hebben wij wel gedaan? Die (onverstaanbaar) veranderd, de beleving veranderd, de afwerking veranderd, we hebben in feite... wat niet zo veel duurder was, u kan dat genoeg zien, maar we hebben daar bijna een hotelsfeer van gemaakt. We hebben natuurlijk die gevel, maar oké, we zijn daar zo in gespecialiseerd, dat gaat over constructie.

Als je dan gaat zeggen "je hebt ook twee andere projecten met Bontinck gedaan". Als je zo aan het samenwerken bent, en je teams zitten constant tezamen, en je gaat dan naar twee andere projecten, dan doe je dat met hen. Wij doen bijvoorbeeld alles in Brussel met Jaspers-Eyers, in Warschau fifty-fifty Jaspers-Eyers en (onverstaanbaar). Waarom? Omdat die mensen gewoon zijn van met u te werken. De innovatie, we zijn daar sterk in, gewoon, er zit daar een bepaald automatisme in.

Wij zijn op twee andere projecten. In het Dufky-project zijn wij niet bezig met Bontinck. Waarom? Omdat we naar een internationaal kader waarschijnlijk gaan. Je kan niet alles met... Wij doen ook niet alles in Brussel met Jaspers-Eyers. Bijvoorbeeld residentieel, alle villa's en dergelijke dat wij doen is allemaal met de heer De Clerck, Bernard De Clerck. Waarom? Omdat je met die man gewoon bent van daarmee samen te werken, onze teams met hun teams. Onmiddellijk, die automatismen zitten daarin. Daarom is dat.

Ik ben niet van Gent, misschien jammer, (onverstaanbaar) ligt zeer centraal, mijn twee zonen komen hier wonen. Het is wel omdat het centraal ligt. Maar oké, ik ben hier ook niet bij de habitat

betrokken. Ik ken niet zo heel veel mensen. Als je dan met een architect werkt, ik ken die andere architecten eigenlijk bijna niet. Er is daar niks achter te zoeken. Ze hebben hun job goed gedaan, Blaisantvest is zeer mooi, Tribeca is zeer mooi. We werken goed samen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Gheysens. Dan wens ik het woord te geven aan mevrouw Van Peteghem.

Mevrouw Caroline Van Peteghem. Dank u, voorzitter, daarvoor, maar mijn vraag is ondertussen beantwoord. Ik ga mijn beurt deze keer dus laten passeren.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Zeer goed. Dan hebben alle mensen die het woord gevraagd hebben na de heer Gheysens het woord gekregen. Dan stel ik voor dat we hier kunnen afronden met het horen van de heer Gheysens. Hartelijk dank om langs te komen en bedankt ook om het lange wachten voor u aan de beurt was.

Dan stel ik voor dat wij tot slot de heer Dubois en de heer Bontinck naar voor laten komen... Collega's, er wordt mij hier ingefluisterd om de heren afzonderlijk te horen. Mijnheer Dubois, ja. Oké, geen enkel probleem als de heer Dubois het vraagt. U mag vooraan plaats nemen. Dan starten we nu met het horen van de heer Dubois.

Mijnheer Dubois, welkom, en ook op mijn beurt, dank voor het lange wachten. Ook naar u toe, heel kort schetsen dat u in deze commissie wordt gehoord omdat wij ervan uitgaan dat u mogelijks interessante informatie kan aanreiken aan deze commissie, en het onderzoek waarmee deze commissie is belast.

U weet, ook u wordt niet onder ede gehoord. Het wordt wel op band opgenomen. Ook u zal een verslag toegezonden krijgen met uw eigen verklaringen en informatie die u hier heeft verstrekt. Artikel 28 van het Gemeentedecreet is hier van toepassing zoals ik reeds heb gemeld. Ook u was niet verplicht te komen. U bent eigenlijk uit vrije wil ook naar de commissie gekomen.

Ik geef u graag het woord om een aantal zaken toe te lichten, indien gewenst, aan de commissie, en opnieuw kunnen dan de leden zelf een aantal vragen stellen. De heer Dubois.

De heer Marc Dubois. Goedenavond, bedankt voor de invitatie. Ik vond het als een burgerplicht, ook een vorm van beleefdheid om hier aanwezig te zijn.

Het is zo dat ik als hoofddocent lange tijd gefunctioneerd heb, maar dat ik ook nog altijd een perskaart heb. Ik heb in de jaren 90 heel veel geschreven voor de *Knack*, architectuurkritiek. Ik heb dan nadien vooral voor buitenlandse vakbladen geschreven.

Na dertig jaar weet ik toch wel iets om architectuur, architectonische kwaliteit te beoordelen. Het is zo dat ik ook lid ben van de adviescommissie voor de officiële architectuurprijs van Mies van der Rohe, die uiteindelijk de architectuurprijs is van de Europese Unie, die dan ook de stadshalle als het ware op die lijst heeft geplaatst. Daar ben ik ook mee verantwoordelijk voor.

Maar laat ons zeggen dat ik hier misschien terechtgekomen ben door een zekere boekbespreking, die u nog allemaal kunt lezen op mijn website. Het is zo dat het een boek is, gigantisch van afmetingen, 4,5 kilo. Ik veronderstel dat onder jullie een aantal mensen dit exemplaar gekregen hebben. Het is in eigen beheer uitgegeven, maar wat ik even wou stellen, is, dat ik in dat boek toch een aantal opmerkingen, opmerkelijke vaststellingen kon lezen, niet over MIPIM, daar ken ik niks van, ik ken nog niet veel minder, maar dat in het boek, laat ons zeggen...

Eerst: in het artikel heb ik maar één fout gemaakt, en dat moet ik ook toegeven, dat ik dacht dat de uitbreiding van de Optima Bank, de laatste uitbreiding, door Bontinck werd gedaan, maar dat blijkt dus Jaspers te zijn. Maar, ja, goed, die gaan allebei, denk ik, elk jaar op bedevaart naar Cannes.

Maar goed, wat vanavond hier duidelijk is geweest, is dat dit volgens mij wel voor een stadpromotie uitermate belangrijk is. Ik bedoel daarmee, ik geloof daar heel sterk in - zelf ben ik er nog nooit geweest -, dat een burgemeester daar zijn stad kan vertegenwoordigen, en zaken, opportuniteiten kan maken. Maar ik heb vanavond de indruk dat het meer naar Waregem Koerse geweest is dan met Cannes.

Wat ik nog even wil... dat vond ik wel ook een beetje... ik denk dat de burgemeester daar een beetje uit de bocht gegaan is, als hij dan zegt dat "het bureau Bontinck Gent mede vertegenwoordigd heeft op Cannes". Dat staat letterlijk in het voorwoord van de burgemeester. Op welke basis wordt een bureau...?

Alle projecten waarover we hier vanavond gehoord hebben, zijn van het bureau Bontinck: alle projecten die de heer Piqueur heeft, is Bontinck, alles wat we gehoord hebben van de volgende spreker, was ook Bontinck. Dat wil zeggen: we hebben hier vanavond maar één architectenbureau, dat als het ware bijna een stadsarchitect wordt van Gent.

Ik stel mij die vraag, waarbij je kan stellen... Een architectonische cultuur, beste mensen, als een bureau Gent mee gaat vertegenwoordigen op een internationaal gebeuren, en als je dan dat boek bekijkt, dat daar geen internationale referentie in zit. Misschien wel het meeste aantal vierkante meter geproduceerd in Gent. Dan staan ze bovenaan, dat ben ik 100 % zeker. Maar architectonische cultuur is iets anders.

Ja, als de heer Piqueur zo'n opdrachten geeft aan Bontinck, daar heb ik absoluut geen probleem mee, daar kan je geen speld tussen krijgen. Maar, beste mensen, een stadion is nog iets anders, dat is een publiek gebouw. In geen enkel land in de ons omringende landen, zeker niet in Duitsland, wordt een stadion gebouwd zonder wedstrijd, absoluut niet.

Ik ben wel goed bevriend, zelfs persoonlijk, met de architect die het stadion in Braga gebouwd heeft. AA Gent kent dat stadion ondertussen ook. Dit is allemaal met een wedstrijd gebeurd. Hier is het gebeurd onderhands. Hoe dat komt? Ja, we zijn tevreden, en we kennen elkaar, en... Maar dit is geen architectonische cultuur.

Dat men privé doet wat men wil, vind ik persoonlijk absoluut geen probleem, maar het aspect van wedstrijd, en dat wil ik ook wel inbrengen als een soort bijdrage om de discussie later te voeren, is, dat op het ogenblik dat er sprake is van een stadion, er een Vlaamse Bouwmeester al was. In 1999 was er al een Vlaamse Bouwmeester. Waarom heeft Gent zich niet gericht om dat proces van keuze daarmee te bepalen?

Als je kijkt wat er in de lijsten... Sinds 2003, wanneer de Vlaamse Bouwmeester gestart is met de oproep, zijn er maar 11 projecten over die periode van nog geen 15 jaar. Gent, het OCMW heeft er zelfs geen gebruik van gemaakt, om als het ware een wedstrijdformule te kiezen. Dat wil zeggen, volgens mij is het aspect van architectonische kwaliteit, dat dat altijd maar naar hetzelfde bureau kan komen. Dat wil zeggen dat de andere bureaus volgens mij niet professioneel kunnen zijn.

Daar geloof ik niet in. We hebben bureaus in Gent... Gent, beste mensen, beseffen jullie goed welke capaciteit er in Gent is van architectenbureaus die internationaal iets betekenen? Niet het bureau Bontinck. Ik wil u niet aanvallen op de persoon, maar dat is de realiteit. Ik bedoel daarmee, als je dat boek bekijkt, dat 60 % van al dat (*onverstaanbaar*) is in een straal van 20 kilometer rond Gent, rond het Belfort, of rond het stadhuis. Ik zou zeggen, dat is geen subjectieve mening, dat is een geobjectiveerd aspect.

Ik hoop maar, en dat heb ik ook in mijn tekst even duidelijk gesteld dat het niet gaat enkel om bouwvergunningen, maar ook bouwweigeringen. En als de heer van Besix in dat boek van de heer Bontinck vertelt dat ze op 52 dagen een bouwvergunning hebben gekregen voor die CIAC-garagesite, dan weet ik dat voor de nieuwe

CIAC-garage negen maanden nodig was voor een bouwvergunning te krijgen, voor een veel minder complex geheel, maar wel voor een site op 52 dagen.

Dan heb ik een antwoord gekregen van de Stad die me eigenlijk toch pijn doet, want ik hou van Gent, ik woon in Gent. Wat ik voor Gent bijgedragen heb aan architectuur, kan je nog altijd zien in het Design Museum, vraag aan mevrouw Storme.

Maar het belangrijkste is, volgens mij, dat er meer controle binnen de stadsdiensten moet zijn. Ik stel me nog altijd de vraag, en daarmee wil ik afronden, waarom er in Gent nog altijd geen stadsbouwmeester is, die absoluut... Maar, ja, goed, een stadsbouwmeester die losstaat van de administratie gelijk in Antwerpen, en gelijk in Brussel, zelfs nu in Charleroi, dat het iemand is die buiten de administratie zit, maar die eigenlijk over de schouders kan kijken.

Wees gerust, ik heb dat artikel niet geschreven om de burgemeester aan te vallen, maar ik vind dat er toch één bureau is, dat eigenlijk een soort jachtterrein is, dat absoluut intellectueel, architectonische cultuur niet gezond is. Daarmee wil ik mijn inleiding afronden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Dubois, voor deze inleiding. Wie wenst het woord? Mevrouw De Clercq heeft het woord.

Mevrouw Isabelle De Clercq. Dank u, mijnheer de voorzitter.

Ik zou heel kort even willen reageren. Wij hebben van de heer Dubois recent in de commissie Openbare Werken, heel recent zelfs, vorige week, een volledige uiteenzetting gehad van de Diensten Stedenbouw, Ruimtelijke Ordening.

Hun standpunt stond eigenlijk diametraal tegenover hetgeen u zegt. Er loopt helemaal niets fout. Alles is correct, niets wordt er aan

beoordeling gedaan. Als je het hoort, zelfs bijna geen voorbesprekingen. Eigenlijk gebeurt alles voor iedereen hetzelfde.

Het is eigenlijk wel vreemd dat u zo categoriek zegt... - ik hoor uw analyse, ze lijkt mij vrij objectief - dat u inderdaad dit formeel aankaart, en stelt, er gaat ook veel verloren op die manier.

Begrijp ik wel, want natuurlijk, als men altijd zich axeert op één actor en altijd met die actor werkt, en inderdaad geen stadsbouwmeester, alhoewel het in het bestuursakkoord staat, mijnheer Dubois, maar men doet het niet. Wij hebben dat al verschillende keren als punt aangekaart, maar men komt er niet toe, men doet dat niet.

Er gaat inderdaad architectonisch in onze stad heel veel verloren. Ik denk dat u dat heel terecht hebt aangekaart, en ik hoop dat in de geesten er een klik komt, dat dit toch wel een andere toer opgaat, want ik begrijp dat het ook de kwaliteit van de gebouwen in de stad alleen maar ten goede zal komen.

De heer Marc Dubois. Ik denk - de reactie in de pers - dat de heer Bontinck duidelijk gesteld heeft dat hij zeer goede voorbesprekingen heeft, en dat hij een weigering beschouwt als een soort blaam voor zijn bureau. Ik heb het ook in mijn artikels, dit is een professioneel bureau. Daar gaan we niks over hebben. Maar in hoeverre krijgt iedereen een soort even voorbespreking? Hoe komt het dat één project dan negen maanden nodig heeft, terwijl een ander maar 52 dagen neemt?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Collega's, de mensen die het woord gevraagd hebben, krijgen zo dadelijk het woord. Mevrouw De Clercq, u hebt uw vragen gesteld. Dan geef ik het woord aan de heer Deckmyn. U kan straks nog reageren, collega's, indien gewenst.

De heer Johan Deckmyn. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Dubois, alvast bedankt om hier aanwezig te zijn. Ik vind het eveneens vreemd dat u eigenlijk een totaal ander beeld schetst dan wat men hier vaak in de stad hoort. Om het met een boutade te zeggen, hier is eigenlijk de leuze van *Tout va bien, madame la marquise*, alles gaat hier goed. Er zijn niet echt problemen, en de manier waarop we werken, is blijkbaar de goede manier van werken.

U blijkt bijvoorbeeld ook vraagtekens te plaatsen bij het feit dat het mogelijk is dat de heer Termont en een hoge stadsambtenaar hebben meegeschreven aan een overzichtsboek van een architectenbureau. U vindt dat de band tussen beleid en bouwpromotoren te intiem is. Dat zijn allemaal zaken die ik opgetekend heb uit artikels in de media.

U vindt dat het stadsbestuur ter zake immers beslissingen moet nemen, en de ambtenaren zijn onder meer betrokken bij het afleveren van bouwvergunningen, wat blijkbaar ook al een heikel punt is, als die verweving zo nauw is. Ik moet zeggen, dat waren ook zaken die bij mij wat vraagtekens deden rijzen, en ja, wat u heel duidelijk heeft gemaakt, natuurlijk nu, maar dan zullen we misschien straks een tegenwoord krijgen van de heer Bontinck.

U heeft duidelijk bedenkingen, het is een understatement, bij de vele toewijzingen aan het bureau Bontinck. U heeft daarnet ook gewag gemaakt van de vraagtekens die u plaatst bij de verschillende snelheid van het afleveren van vergunningen in Gent. De heer Balthazar heeft al toegezegd om daar in de toekomst ook een commissie aan te besteden... Dat was de vorige commissie, ja. Welnu, hieromtrent deed u ook reeds uitspraken over de stadsadministratie.

Ik vroeg mij af welke aanbevelingen, want we zijn hier toch samen om aanbevelingen te formuleren, voor een betere en transparantere werking. Alvast één van de zaken die u al gezegd heeft, is het voorstel van die stadsbouwmeester. Het staat inderdaad in het bestuursakkoord, maar dan, in de vergadering van laatstleden heeft de heer Balthazar toch ook gezegd dat het initiatief er niet komt omwille van financiële redenen.

Dat doet dan ook vraagtekens rijzen bij de prioriteiten die men als stadsbestuur wil stellen. Ofwel wil men die stadsbouwmeester, en zeker nu denk ik dat dat aangewezen is, gezien de grote commotie die er ontstaan is rond verschillende zaken inzake het Optima-dossier.

Nog een laatste ding. Ik zou graag willen weten wat u vindt van de uitspraak van een Gentse architect, die ik ook haalde uit de krant, die stelt, en ik citeer: "Ik heb zelf van meerdere projecten gehoord, die bovenaan de stapel zijn beland." Dat is dan eigenlijk een impliciete beschuldiging naar de stadsadministratie.

Over het architectenbureau, daar heeft u al duidelijke zaken gesteld. Hoe dan ook, volgens velen heerst er hier in Gent een sfeer van ons-kent-ons omdat het altijd dezelfde mensen die bij het toewijzen van bepaalde projecten betrokken zijn. Blijkbaar vinden sommigen dat ambtenaren en/of politici hierbij te veel de vinger in de pap hebben.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Deckmyn. De heer Dubois...

Meester Devers. Voorzitter, zou iemand willen uitleggen wat dit te maken heeft met de opdracht van deze commissie, en waarom u deze vragen toelaat?

De heer Marc Dubois. Voor mij?

De heer Johan Deckmyn. Ik wil daar gerust...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Deckmyn, kort.

De heer Johan Deckmyn. Ik wil daar gerust op ingaan. We hebben hier allemaal samen gezegd dat we voorstellen willen formuleren voor een betere en transparantere werking in de toekomst...

De heer Daniël Termont, burgemeester. Dat is de opdracht niet van de commissie.

Meester Devers. Dat is niet de opdracht van de commissie.

De heer Johan Deckmyn. We hebben ook verwezen...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's...

Meester Devers. Dat moet nu een keer stoppen, voorzitter. Dat is uw verantwoordelijkheid.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's...

De heer Johan Deckmyn. We hebben ook verwezen naar het feit dat we willen nagaan of er een bepaalde band is tussen politici van deze stad enerzijds, en vergunningen die afgeleverd worden (*onverstaanbaar*)

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Deckmyn, (*onverstaanbaar*) kaderen in de Optima-dossiers, voor alle duidelijkheid.

De heer Johan Deckmyn. Als het over Optima gaat, dan is het heel duidelijk, ik heb er daarnet naar [verwezen], dat altijd dezelfde personen betrokken worden in bepaalde toewijzingen van bepaalde projecten, en de namen Bontinck komen boven, en de namen Optima komen boven, dus denk ik dat het wel gerechtvaardigd is om hier toch eens de vraag te stellen hoe dit komt.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. U hebt de vraag gesteld. Mijnheer Dubois, kan u een korte reactie geven? Alstublieft.

De heer Marc Dubois. Welnu, ik denk dat het niet zozeer gaat over dossiers boven of vanonder te brengen, maar het gaat over... Het is niet enkel een aspect van bouwvergunningen, maar het zijn de weigeringen. Ik denk dat daar juist... in het kader van wat bij

Optima gebeurd is. Ja, goed, een stadion dat zomaar aan een privé-bureau is gegeven, dit gebeurt niet in de ons omringende landen.

Meester Van den Borre. Dat is toch niet de overheid die dat gedaan had? Het waren privé...

De heer Marc Dubois. Het is toch een publiek gebouw?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's...

Meester Van den Borre. Wat heeft dat ermee te maken?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, laat de heer Dubois uitpraten, alstublieft. U kan straks het woord vragen...

De heer Marc Dubois. Heeft de Stad geen enkele frank geïnvesteerd in dat gebouw?

Meester Van den Borre. Daar gaat het niet over.

Mevrouw Isabelle De Clercq. Zelfs zeer veel.

Meester Devers. *(onverstaanbare repliek)*

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Meester Devers. Mevrouw Decruynaere, u hebt het woord.

Mevrouw Elke Decruynaere, schepen. Ik denk dat we daar meteen tot een stukje de essentie van de zaak komen, namelijk, wat het verschil is tussen als iemand privaats ontwikkelt en de keuzes die hij daarin maakt, en wanneer men dat doet als publieke overheid.

Ik ga geen krantenartikels citeren, ik ga eigenlijk het omgekeerde doen. Mijnheer Dubois, ik ga een stuk citeren uit uw eigen tekst, die de krant niet gehaald heeft, uw tekst die de aanleiding geweest

is tot heel veel krantenartikels, maar deze ene passage werd daar eigenlijk niet in opgenomen.

Al die andere passages hebben aanleiding gegeven tot ook heel veel insinuaties, en een soort sfeerschepperij, wat op de commissie is tegengesproken geweest, en waar men heeft kunnen aantonen vanuit de diensten, als het over de vergunningen gaat, dat daar geen ongelijkheid van behandeling is, en dat daar op een correcte manier gehandeld wordt.

Het citaat waar ik wil naar verwijzen, is, dat u aangeeft - en ik citeer nu letterlijk -:

"Wat duidelijk is, de andere Gentse architectenbureau's zijn goed voor de kruimels! Wat opvalt is dat vroeger het accent lag op openbare opdrachten, zoals de renovatie van het MSK, de Opera, het ICC en het Administratief Centrum aan het Zuid." - als het gaat over projecten van Bontinck - "Nu ligt het accent hoofdzakelijk op woonprojecten gerealiseerd met een veelheid aan ontwikkelaars." - private ontwikkelaars - "De bovenvermelde grote opdrachten kreeg het bureau via haar politieke connecties van het stadsbestuur. Gelukkig" - schrijft u - "is deze tijd voorbij en worden voor dit soort publieksprojecten grote ontwerpeisen gesteld en verloopt de procedure tot aanstelling veel transparanter via de formule van de Open Oproep van de Vlaamse Bouwmeester."

Uw woorden, citaat uit uw tekst, waarbij ik de volgende vragen heb:

Sinds wanneer is dat gebeurd? U zegt "gelukkig is die tijd voorbij". Over welke tijd hebt u het dan? Wanneer is die breuk gebeurd, en op welke manier wordt er dan nu toegekend en gewerkt? Waarin u zegt van "ja, kijk, dit geeft echt een verschil met hoe het vroeger gebeurde".

Ten slotte, nogmaals, hoe komt het dat die vaststelling in alles wat intussen gezegd en geschreven is, dan niet naar buiten komt? Ook heb ik dat in uw verhaal hier vanavond eigenlijk nog niet gehoord.

De heer Marc Dubois. Ik denk dat het vanaf 2005 ongeveer is, dat het systeem van Open Oproepen over heel Vlaanderen een succes krijgt. Om kwaliteit te halen, moet het niet altijd met openbare wedstrijden...

Laat ons zeggen, het hele verhaal van de stadshalle toont wel dat de politieke partijen op dat ogenblik hun nek hebben uitgestoken. Ik heb er ook altijd voor verder gepleit, om die kwaliteit van die stadshalle voort te brengen. Dat is ook, denk ik, de burgemeester weet dat ik daar absoluut voor sta.

Maar goed, hebben jullie al een keer goed nagedacht wat deze generatie voordien van nieuwbouwprojecten heeft opgeleverd? We gaan toch niet spreken over de Belgacomtoren? Allez kom. Ja, maar nu... dat wil zeggen dat mensen die in het verleden, nu nog altijd een wedstrijd... een stadion hebben mogen bouwen zonder een of andere formule. Praten. Ontwikkelaar. Ja, maar...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw Decruynaere, hebt u op uw vragen een antwoord gekregen?

De heer Marc Dubois. In Nederland en in Duitsland, zelfs als het een private ontwikkeling is, moet het via een open wedstrijd gebeuren.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Goed. Mevrouw Decruynaere, hebt u op uw vragen antwoorden gekregen, of wenst u nog aanvullende informatie die u niet heeft gehoord?

Mevrouw Elke Decruynaere, schepen. Ik heb niet rechtstreeks antwoord gekregen. U hebt aangehaald van "sinds 2005", dus sinds de beginjaren 2000-2005 stelt u vast dat Gent op een andere manier werkt.

De heer Marc Dubois. Ik denk dat de laatste jaren in Gent zeer interessante projecten geweest zijn, zeer interessante. Ik denk aan

wat Robbrecht en Daem gedaan hebben. Ik kan nog tien namen noemen. Ik heb bijna geen handen genoeg om de interessante bureaus in Gent op te sommen. Maar, die krijgen de kruimels.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw Decruynaere.

De heer Marc Dubois. De stadshalle. Neen, de stadshalle vind ik... Neen, daar heb je...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, maar laten we proberen binnen het kader te blijven van deze commissie, voor alle duidelijkheid. Mevrouw Decruynaere, wenst u nog iets toe te voegen, of heeft u antwoord gekregen op uw vraag? Mijnheer Balthazar, wenst u hierop tussen te komen? Normaal is het (*onverstaanbaar*)

De heer Tom Balthazar, schepen. Ik vroeg al een tijdje de kans om een vraag te stellen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Pardon.

De heer Tom Balthazar, schepen. Ik vroeg al een tijdje het woord om vragen te kunnen stellen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Stel uw vraag. Alstublieft.

De heer Tom Balthazar, schepen. Dank u wel.

U hebt een aantal zaken gesteld, onder andere dat er nauwelijks met wedstrijden wordt gewerkt. U zegt dat er maar 11 zouden geweest zijn, geloof ik, in de voorbije 15 jaar, en dat de andere bureaus dan Bontinck de kruimels krijgen.

Of nu bijvoorbeeld de bibliotheek, De Krook, gegund aan Coussée en Goris na een wedstrijd, kruimels zijn, zou ik sterk durven [betwijfelen]. Waar haalt u dat eigenlijk vandaan? Want zowel de Stad Gent, maar zeker en vast het Stadsontwikkelingsbedrijf sogent, werken heel dikwijls met wedstrijden, met allerlei andere vormen.

Waar haalt u dat eigenlijk vandaan? Waarop berust uw optelling van 11 keer op 15 jaar die u daarnet gezegd hebt?

De heer Marc Dubois. Het is een lijst van de Vlaamse Bouwmeester die ik gekregen heb.

De heer Tom Balthazar, schepen. Ik denk dat dat in elk geval... Maar anders zal ik u eens een andere lijst overmaken van sogent, zij is in elk geval volstrekt onvolledig, en dus eigenlijk niet juist, dat kan ik echt zeggen. Ik bedoel, om maar iets te zeggen. Sogent, zelfs de kleine projecten, de kavels, de woonkavels, enzovoort, is met een team van...

De heer Marc Dubois. Ik heb enkel wat via de Vlaamse Bouwmeester gebeurd is.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, mag ik vragen, mijnheer Dubois, als ik mag... Als u wenst dat er wordt geantwoord op vragen rond het dossier rond Optima, zou ik willen vragen dat ook de vragen gesteld worden in hetzelfde kader, voor alle duidelijkheid.

De heer Tom Balthazar, schepen. Ja, maar, dat vind ik nu wel enigszins vreemd, voorzitter. Eerst laat u de heer Dubois een lange uiteenzetting doen over allerlei zaken die niks met Optima te maken hebben. Als we dan toch een aantal vragen stellen over deze materie, dan denk ik dat we daar toch eventjes kunnen mee verder gaan.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Dubois, kunt u dan reageren op de vraag van de heer Balthazar?

De heer Tom Balthazar, schepen. Dat was de vraag die ik gesteld heb. Als ik misschien nog andere kan stellen.

Dan beweert u dus dat er in een recordtermijn, u noemt 52 dagen, u noemt dat een recordtermijn, een bouwvergunning zou toegekend zijn voor de Dunant Gardens, de oude CIAC-garage. Dan zegt u dat de

nieuwe CIAC-garage negen maanden op een vergunning zou moeten wachten hebben.

Ik heb hier een paar vragen bij. Weet u wat eigenlijk de wettelijke termijn is voor het afleveren van een bouwvergunning, en hoe zou het kunnen dat men negen maanden moet wachten?

Weet u wat de gemiddelde termijnen zijn in Gent, en waarom de 52 dagen een record zijn?

De heer Marc Dubois. Wat ik wel weet, is wat het antwoord is van de burgemeester, dat dat 50 dagen is, voor het officiële, maar laat ons zeggen, het is niet enkel een bouwvergunning, het is een weigering. De persoon die een bouwvergunning indient, die een weigering krijgt...

De heer Tom Balthazar, schepen. Maar u beweert dat er negen maanden zou moeten gewacht zijn op een vergunning. Kan dat volgens de wet?

De heer Marc Dubois. Ik denk dat dat niet kan.

De heer Tom Balthazar, schepen. Neen, oké.

De heer Marc Dubois. Maar wat wel is, is dat er wel een weigering gebeurd is, en misschien nog een weigering. Dat weet ik niet, ik heb dat dossier niet, maar...

De heer Tom Balthazar, schepen. Neen, oké, maar u beweert zonet dat er iemand negen maanden heeft moeten wachten op een vergunning, terwijl dat het in andere momenten op 52 dagen zou goedgekeurd zijn, wat een record zou zijn, terwijl het gemiddelde 50 dagen is.

De heer Marc Dubois. Ja, maar, ik zeg dat niet, het staat in het boek van het architectenbureau. *(onverstaanbare repliek)* Neen.

De heer Tom Balthazar, schepen. U zegt dat iemand anders zo lang moeten wachten heeft, en dat het een record zou zijn.

De heer Marc Dubois. Ja. *(onverstaanbare repliek)* Neen. Als er een paar weigeringen tussen zitten, wel.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Balthazar, heeft u nog bijkomende vragen? Collega's, mevrouw De Clercq, het woord is aan de heer Balthazar.

De heer Tom Balthazar, schepen. Misschien nog iets, dus...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw De Clercq...

Mevrouw Isabelle De Clercq. De heer Dubois bedoelt gewoon dat het voortdurend geweigerd wordt, en dat het moet hernomen worden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw De Clercq, het woord is aan de heer Balthazar.

De heer Tom Balthazar, schepen. Mijnheer Dubois, u hebt zich in de blog en daarnet ook nogal opgewonden over het feit dat een ambtenaar van onze stad Gent, de heer Lefebure, en de burgemeester een voorwoord hebben geschreven in een architectuurboek.

Nochtans blijkt dat eigenlijk niet zo ongebruikelijk te zijn, bijvoorbeeld in het boek van Poponcini & Lootens staat er een artikel van Kristiaan Borret, die toen net stadsbouwmeester in Antwerpen af was.

Ik heb hier onder andere bij mij ook een zeer mooi uitgegeven boek. Het is iets minder dik, maar het is toch ook vrij dik, van de Hasseltse architecten Lens^oAss, waar u een groot stuk in schrijft, en onder andere achteraan schrijft dat deze architecten zorgen voor de juiste materiaalkeuze en de beheerste detaillering, dat de klare lijnvoering van deze mensen de pure emoties versterkt, enzovoort.

Dat lijkt toch niet zo abnormaal te zijn? Of vindt u dat u wel dergelijke boeken mag schrijven, en dat het dan zo onbehoorlijk is als dat door iemand anders wordt geschreven?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, het woord is aan de heer Dubois.

De heer Marc Dubois. Als ik moet een lijst opnemen van welke boeken ik allemaal geschreven heb. Ik heb geen architectenbureau, dus ik moet geen bouwvergunningen.

De heer Tom Balthazar, schepen. Een promoboek.

De heer Marc Dubois. Een promoboek? Dat is een gedeelte promoboek, dat kan ik wel zeggen. Het is een uitgeverij die dat gevraagd heeft, maar, dit is door een uitgever uitgegeven en niet een privé-uitgave. Dat is een uitgeverij. U kan dat boek kopen in de boekhandel, terwijl het andere boek eigenlijk een eigen uitgave is. Iedereen mag een boek uitgeven. Op papier drukken mag iedereen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké, dank u wel. Mijnheer Balthazar, u bent rond met uw vragen? Dan geef ik het woord aan de heer Taeldeman.

De heer Sven Taeldeman. Dank u wel.

Mijnheer Dubois, wij hebben daarnet kort kunnen luisteren naar uw betoog, zal ik het maar noemen. Ik kan mij toch niet van de indruk ontdoen dat hier toch een zekere rekening met het verleden wordt vereffend. U bent heel hard naar bepaalde bureaus en anderen, maar u haalt weinig concrete feiten aan. U verwijst onder andere naar één geval, vermoed ik, ik weet niet of dat meerdere voorbeelden zijn van tot negen maanden toe met weigeringen worden geconfronteerd en wachten op een bouwvergunning.

Mijn concrete vraag naar u toe, in dit geval is:

1. Kent u de techniek van vooroverleg over vergunningen? Er is daarnet... De schepen verwees naar dit schemaatje van de duur voor het verkrijgen van een bouwvergunning. Dat is natuurlijk niet omdat daar duizend mensen zitten te wachten, en dan snel in gang schieten. Dat is natuurlijk omdat er een zeer goed geoliede machine is. Dat is hier vorige week zeer concreet toegelicht geworden. Gent verwerkt namelijk jaarlijks 2.900 bouwvergunningen. Daar moet je een goede machine voor hebben, een goede ploeg voor hebben. Ik denk dat we dat vorige week hier ook trouwens, collega's, geïllustreerd gezien hebben.

Mijn concrete vraag naar u toe is: kent u de techniek van het vooroverleg over vergunningen, om misschien inderdaad te vermijden dat iemand negen maanden op zijn vergunning wacht? Die concrete vraag.

2. U verwijst in uw notities, zal ik het noemen, op uw website inderdaad naar een ambtenaar, de heer Lefebure, en u stelt daarin dat één ambtenaar, die niet eigenlijk tot het topmanagement behoort, blijkbaar een rol speelt zoals vele ambtenaren in de diensten, een rol vanuit zijn invalshoek ook een stuk meewerken aan het gecoördineerde advies rond een bepaalde vergunning, in het kader van een vergunningsaanvraag. Maar waar haalt u het, dat die ene ambtenaar blijkbaar een vergunning naar de hand zou zetten? Dat is een tweede vraag.

3. Een derde vraag die ik zou willen stellen, is: u beweert dat Gent zich verzet tegen de aanstelling van een bouwmeester. Ik herinner mij zeer goed het bestuursakkoord 2012, waarin heel duidelijk de ambitie voor een bouwmeester staat verwoord. Meer zelfs, we hebben er een beetje lang op gewacht, maar het is een zeer goede geworden, in de beleidsnota Stadsontwikkeling staat heel duidelijk de ambitie voor die stadsbouwmeester opnieuw verwoord. Dus, vanwaar uw bewering?

Ik heb drie vragen gesteld: vooroverleg, stadsbouwmeester, en waarom één ambtenaar zo de hand heeft in een vergunning. Graag dat staven met feiten.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Taeldeman. Mijnheer Dubois, het woord is aan u.

De heer Marc Dubois. Ik denk, 2013 en 2016, dat het toch wel tijd wordt. Het is daarom dat ik het even ook aankaart.

De tweede. De persoon, de ambtenaar ken ik persoonlijk zeer goed. Ik vind het eigenlijk een beetje niet kies dat in een commercieel boek, een ambtenaar die betrokken is bij de bouwvergunningen, voor... Ik heb veel minder problemen met een burgemeester die een voorwoord schrijft, dan een ambtenaar die betrokken is bij bouwvergunningen, dat die ook in dat boek mee publiceert.

Het meest gekke van het hele verhaal: ik begrijp niet goed. Hij vermeldt in dat artikel mijn naam, maar hij spreekt over dat bureau waarover het gaat met geen woord. Dit is eigenlijk heel dubbelzinnig. U moet die tekst maar een keer lezen.

Ik heb alle waardering. Ik denk dat Jo Lefebure een zeer grote bijdrage geleverd heeft voor de architectuur in Gent. *(onverstaanbare repliek)* Neen. Ik heb het niet over... Ik heb het enkel over het feit van het gehele verhaal waarin het over het boek gaat. Het is een boekbespreking dat ik gemaakt heb, het is geen column, het is dus een boekbespreking.

Op uw derde vraag, wat betreft het aspect van vooroverleg. Goed, ik denk dat Gent daar een grote inspanning doet om dat te doen, maar ik stel me dan toch wel soms de vraag: is dat voor iedereen hetzelfde?

Ik ken persoonlijk één geval dat de mensen als het ware wachten op bouwvergunningen, laat ons zeggen dat ze tot aan de bestendige deputatie moeten gaan, en uiteindelijk nadien, dat het gebouw zo fantastisch wordt beschouwd, dat men zelfs aan de architecten vraagt

om met de Dag van de Architectuur een rondleiding te geven. Goed, dat is een beetje dubbelzinnig in zijn geheel.

Maar goed, ik denk dat de Stad een grote inspanning doet om de voorbespreking te maken, maar ik stel me wel de vraag als die voorbespreking voor elk bureau ongeveer hetzelfde is.

De heer Sven Taeldeman. Concreet graag, feiten.

De heer Marc Dubois. Concreet? Dat ene bureau... Marie-Josée Vanhee heeft een ding gebouwd voor de heer Bailleul. Dat heeft op de Stad twee keer een bouwweigering gekregen. Ze zijn naar de bestendige deputatie moeten gaan. Dat is gebouwd, dat staat dichtbij de UCO, aan de spoorweg. Iedereen was daar zo wild enthousiast over, dat het werd gekozen door de Stad in het geheel van de Dag van de Architectuur, en men heeft dan nog gevraagd voor de architecte om daar een rondleiding te geven. Dat is juist, hoor. Dat is de realiteit. Dat is gebeurd.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. De heer Balthazar.

De heer Tom Balthazar, schepen. Maar illustreert dat nu uw bewering dat niet iedereen op dezelfde wijze zou behandeld worden bij het vooroverleg? Misschien kan het verhaal dat iemand gevraagd is om na een weigering een rondleiding te geven, juist zijn, naar u beweert.

Dat is toch een sterke bewering. Daarmee beschuldigt u niet één persoon, maar ik denk, wel een dertigtal mensen. Een dertigtal mensen beschuldigt u daarmee van favoritisme, dat niet alle bureaus op dezelfde wijze zouden betrokken worden bij vooroverleg, en niet alle bureaus op dezelfde wijze kans zouden hebben om aan vooroverleg deel te nemen.

Dat heeft dus niets te maken met de aanstelling van architecten, maar met de wijze waarop vergunningsaanvragen beoordeeld worden.

Waarop berust dit? Waarop? Ik ben zelf geen architect. Het is al van...

De heer Marc Dubois. Toen het op mijn website stond, de eerste die daarop gereageerd heeft, is *De Tijd*. Onmiddellijk zijn dan andere kranten daarop toegesprongen, en vroegen ze allemaal namen van ontwikkelaars en van architecten te geven. Hebt u al een keer nagesteld de grote stilte van architecten en van ontwikkelaars, want voor een ontwikkelaar is *time is money*. Dit wil zeggen...

De heer Tom Balthazar, schepen. U antwoordt niet op de vraag...

De heer Marc Dubois. Toch wel.

De heer Tom Balthazar, schepen. ...waarop uw bewering berust, dat er een systematische ongelijke behandeling zou zijn bij het vooroverleg.

De heer Marc Dubois. Systematisch, neen. Ik heb niet het woord "systematisch" gebruikt. Ik stel me vragen waarbij een aantal dossiers volgens mij... Dat heeft de heer Bontinck ook in de krant gezegd: hij wil absoluut voorbespreking, als hij een bouwweigering krijgt, dat dit voor hem een blaam is. Ja, goed, dat is terecht, maar waarom zijn er dan zoveel weigeringen? Dat is de vraag die ik wil...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Balthazar...

De heer Tom Balthazar, schepen. Ik denk dat er niet zo veel weigeringen zijn. [Kent u] de statistieken ter zake?

De heer Marc Dubois. Neen.

De heer Tom Balthazar, schepen. Waarom zegt u dat dan?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Balthazar, kunnen we het hier afronden? Dan geef ik graag het woord aan mevrouw D'Hose, en daarna aan mevrouw Deene.

Mevrouw Stephanie D'Hose. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Dubois, ik had een heel aantal vragen, maar een heel deel is al gesteld geweest door de collega's. Maar ik heb nog een heel concrete vraag.

U heeft zelf al naar dat bewust artikel in *De Tijd* verwezen, waar er toch wel een aantal zeer opmerkelijke citaten van u stonden. Er zijn er vanavond al een paar aan bod gekomen. U refereert daarin naar te nauwe banden tussen grote projectontwikkelaars en architectenbureaus in onze stad.

Maar uiteindelijk, ik wil nu een keer eventjes weer terugkeren naar de scope van deze commissie. Heeft u daarin ook enige indicatie van connecties tussen Gentse politieke mandatarissen en Optima? Dat is tenslotte de scope. Wij zijn hier nu al een uur bezig over iets compleet anders. Dat is mijn heel concrete vraag aan u.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. De heer Dubois.

De heer Marc Dubois. Ik denk dat, als de commissie zo eng...

Mevrouw Stephanie D'Hose. Eng, mijnheer, dat is gewoon hoe het is.

De heer Marc Dubois. Ik zou zeggen, wanneer het geheel van architecten met Optima... dan is de bouw van de Ghelamco eigenlijk toch begonnen met Optima en met het bureau Bontinck.

Mevrouw Stephanie D'Hose. Neen, neen, ik heb het over de connectie tussen mandatarissen en Optima. Ik heb het hier nu niet over architecten of projectontwikkelaars. Ik heb het over de mandatarissen die zouden contacten gehad hebben met Optima Group die niet koosjer waren.

De heer Marc Dubois. Ik doe geen onderzoeksjournalistiek, ik ben geen onderzoeksjournalist. (onverstaanbaar) de mensen in de zaal van de journalisten, die dat misschien beter doen, beter kunnen, maar ik stel me die vraag in functie van "hoe komt het dat..."

Je kan ook zeggen "dat stadion is een privé-investering, en daar heeft Gent niks mee te maken". Ja, dat is juist. Maar het is toch een publiek gebouw? Ik bedoel daarmee: het geheel dat mandatarissen...

Maar ik kan goed begrijpen dat de burgemeester vooruit wilde met zijn stadion. Dat Ottenstadion was compleet achterhaald. Dat de burgemeester absoluut een nieuw stadion wilde hebben, dat is 100 % zijn verdienste.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Dubois, kan u antwoorden op de concrete vraag van mevrouw D'Hose, alstublieft.

Mevrouw Stephanie D'Hose. Ik heb een heel simpele vraag gesteld. Het is een antwoord ja of neen.

De heer Marc Dubois. Ik zou zeggen: niet direct, neen.

Mevrouw Stephanie D'Hose. Oké, dank u wel.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Geen verdere vragen, mevrouw D'Hose? Dan geef ik het woord aan mevrouw Deene.

Mevrouw Karlijn Deene. Dank u wel. Bedankt om tot het laatste uur nog te blijven. (onverstaanbaar) getoond dat u inderdaad het dossier met interesse volgt. Ik wil echt wel verder ingaan op het aspect van de externe kwaliteitscontrole. U geeft daar opmerkingen over, maar u staat daar niet...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw Deene, mag ik u wel vragen om inderdaad binnen het kader van deze commissie te blijven? Misschien zal het wel zo zijn, maar wel tot uw punt te komen?

Mevrouw Karlijn Deene. Ik spreek hier nog geen halve minuut, en ik word hier nadat misschien mensen al vier uur gesproken hebben...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké, goed. Anders gaan we blijven toertjes draaien en blijven dezelfde opmerkingen gemaakt worden, dus indien mogelijk, wel uw vragen richten richting het kader van deze commissie.

Mevrouw Karlijn Deene. Ik zal zeggen wat ik te zeggen heb. Ik zal opnieuw beginnen.

Over de externe kwaliteitscontrole. Ik heb de indruk dat bij de tussenkomsten hiervoor, men u in een hoek wil duwen alsof u daar alleen in staat in uw opmerkingen, maar ik denk dat bijvoorbeeld Paul Vermeulen van de Kwaliteitskamer daar toch ook heel straffe opmerkingen over gemaakt heeft.

Kati Lamens van de beroepsfederatie van architecten heeft op dezelfde manier aangeduid dat de Stad Gent toch een probleem heeft inzake die, laat ons zeggen, transparante en duidelijke procedures inzake externe kwaliteitscontrole.

De schepen verwijst naar wedstrijden die worden uitgeschreven. Het is wel zo, en dat wordt mij toch wel vanuit verschillende hoeken ook benadrukt: wie zit er vaak in die jury? Vaak diezelfde ambtenaren die ook vergunningen afleveren. Dat blijkt vaak een probleem te zijn, en dat het woord "extern" niet altijd van toepassing is.

Ik hoor dan wel vanuit verschillende hoeken, verschillende bureaus die daar moeite hebben, dat ze zeggen: "We komen in die jury's altijd dezelfde mensen tegen, die we ook tegenkomen als er vergunningen moeten afgeleverd worden."

Als het gaat over externe kwaliteitscontrole, de opmerking die wordt gemaakt door de heer Dubois, de heer Vermeulen en mevrouw Lamens, ik denk dat dit een punt is. U geeft het voorbeeld inderdaad: er zijn externe kwaliteitscontroles die mogelijk kunnen zijn, zoals de Vlaamse Bouwmeester. Daar maakt de Stad inderdaad niet zoveel gebruik van - ik baseer mij op de cijfers die u hebt.

Het merkwaardige is dat er eigenlijk ook nog een ander instrument is van externe kwaliteitscontrole, dat is bij beschermde monumenten, omdat je daar een Vlaams agentschap hebt. Ik heb toevallig een rapport van alle architecten die ook in het Gentse tussen 2010 en en 2014 hier een groot restauratieproject hebben gedaan.

Het rapport concludeert 1. dat in de verhouding van architecten bij restauraties van beschermd erfgoed en gewone architectuurprojecten eigenlijk geen verschillen zijn, dat het niet is ondanks de specialisatie dat er andere verhoudingen zijn.

Maar wat zie ik? Dat Bontinck daar niet eens in voorkomt. Misschien heeft hij er een of twee gehad, maar hij komt zelfs niet in de statistieken voor. Eigenlijk, bij een van die instrumenten waar je wel een externe kwaliteitscontrole hebt, zie ik de heer Bontinck of de firma Bontinck niet opduiken.

Is dat een indicatie? Dat is een vraag dat ik stel, want eigenlijk...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mevrouw Deene, de vraag is...

Mevrouw Karlijn Deene. U hebt iets te zeggen. Dan is mijn vraag van "is..."

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. De koppeling aan het Optima-dossier is de vraag, denk ik, van mevrouw Temmerman.

Mevrouw Karlijn Deene. Ik kom daartoe, mevrouw. U hebt de grootste bezorgdheid...

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ik geef mevrouw Deene eventjes de tijd om haar punt te maken.

Mevrouw Karlijn Deene. Inderdaad, ik denk niet dat ik hier al veel minuten gesproken heb. Mijn vraag is van "is dat ook een indicatie?"

De twee enige externe kwaliteitsmechanismen die er in de stad Gent zouden kunnen gebruikt worden, in beide gevallen zie je dat de firma Bontinck daar dan eigenlijk niet in opduikt. U zegt dat tegelijkertijd ze wel 80 % van de grote projecten hebben. Ik baseer mij gewoon op wat u gezegd hebt. Dat is mijn eerste vraag.

Kan het dat de Stad Gent gewoon wat achterblijft op het vlak van architectuurbeleid? Ik heb bijvoorbeeld gewoon het nieuws overlopen. De Dienst Architectuur, vanaf 2006, springt permanent. Dan zitten ze bij de Dienst X, dan zitten ze bij de Dienst Y, dan fuseren ze met iets anders. U ziet eigenlijk van jaar tot jaar dat die Dienst Architectuur in Gent altijd op een andere plek zit. Is daar een reden voor?

2. Dat er nog geen stadsbouwmeester is, dat betreur ik. Ik denk dat de fracties *sp.a* en Groen op Vlaams niveau moord en brand hebben geschreeuwd voor de Vlaamse Bouwmeester, want dat was voor hen een bewijs van belangenvermenging tussen vastgoed en politiek, dat er geen sterke Vlaamse Bouwmeester is, maar in de eigen stad dus ook niet.

Nu hebben we op Vlaamse niveau Leo Van Broeck. Ik denk, de grootste criticaster op vlak van...

De heer Rudy Coddens, schepen. Op welke manier? Waarom mag de heer Dubois niet antwoorden?

Mevrouw Karlijn Deene. Ik zou graag mijn punt willen...

De heer Rudy Coddens, schepen. U hebt nog geen vraag gesteld. We zijn al langs Parijs rond geweest. Alstublieft, zeg.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Coddens... Mevrouw Deene, kan u uw vraag nog formuleren, indien mogelijk?

Mevrouw Karlijn Deene. Ik zal zo lang het woord niet meer voeren. Wat ik wel...

Er wordt hier vaak de opmerking gemaakt van die vergunningsprocedures alsof alles objectieverbaar is. Maar het is toch wel zo dat in heel veel gevallen de vergunningen niet op basis van objectieve criteria kunnen gegeven worden, maar op afwegingskaders, bijvoorbeeld...

Ik zal een casus gewoon aanhalen, en ik zal er dan toe komen. U moet begrijpen dat ik soms een inleiding nodig heb.

Het project van de Vrijdagmarkt, Langemunt-Vrijdagmarkt. Daar, de eerste ontwikkelaar, ik denk dat de firma Bontinck er wel vanaf het begin bij was, maar die eerste ontwikkelaar, die blijkbaar niet, ik weet niet, denk niet, tot het netwerk behoort van Cannes, alleszins. Die liep heel erg vast op de adviezen van de stedelijke Dienst Monumentenzorg. Weet u misschien waarop ze botsten? Ik weet het niet.

Er zijn presentaties geweest door de firma Bontinck in Cannes, in 2009. Ik weet dat daar ook gesprekken zijn geweest, dan ook in Cannes, met bevoegde schepenen en met onder meer ook vastgoedgroep De Paepe ofwel een van de firma's van de heer De Paepe, ik weet ook niet dewelke.

Maar uiteindelijk dan in 2011, de heer De Paepe neemt het over, en ineens zie je dat die muur van de Dienst Monumentenzorg wegvalt, en dat er veel meer erfgoed kan gesloopt worden.

We hebben in de gemeenteraad de gewijzigde stedenbouwkundige vergunning allemaal kunnen zien. Er was veel meer mogelijk ineens, en het project is wel vooruitgegaan, en het is ondertussen ook gerealiseerd.

De heer Tom Balthazar, schepen. Hoe kan de heer Dubois daar nu iets over zeggen?

Mevrouw Karlijn Deene. Om dan (*onverstaanbaar*) te komen, is mijn vraag...

De heer Tom Balthazar, schepen. Hoe kan de heer Dubois daar iets over zeggen?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, mevrouw Deene...

De heer Daniël Termont, burgemeester. Dat heeft niets meer met de commissie te maken. Ik ben weg.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, mevrouw Deene zal haar vraag nu compleet formuleren.

Mevrouw Karlijn Deene. Mijn vraag is: u hebt in uw artikels vaak gesproken over achterkamertjespolitiek van ons-kent-ons mentaliteit. Het is een vraag.

Het is niet dat ik hier het antwoord formuleer, maar de indruk ontstaat dat je eigenlijk al naar Cannes moet gaan, daar de juiste mensen moet ontmoeten, om dan in feite zelf eigenlijk zaken zoals een weigering van een vergunning, of het bekomen van een vergunning, dat daar het verschil wordt gemaakt.

De heer Marc Dubois. Wat ik daarop antwoord.

1. Wat de strategie is van een bureau, dat weet ik niet.

2. Ik heb het altijd spijtig gevonden dat die Dienst Architectuur nooit is verder uitgebouwd. Dit wil niet zeggen dat er in Gent geen interessante architectuur gemaakt wordt. Ik zou zeggen, we hebben in Gent toparchitectuur.

3. Dat geval van de Vrijdagmarkt. Iedereen stelt dat vast, dat plotseling in een bepaald dossier een zekere versnelling komt door bepaalde personen die in het dossier komen. Concreet?

Mevrouw Karlijn Deene. Een stedenbouwkundige vergunning kan iedereen raadplegen. Je ziet dat er ineens allerlei zaken mogen gesloopt worden, waar de eerste ontwikkelaar vastliep, en dat was allemaal gebeurd na presentatie in Cannes, en nadat er daar overleg is geweest. Ik stel gewoon die vraag. Dat is concreet genoeg, denk ik.

De heer Tom Balthazar, schepen. Wat is er gepresenteerd dan, in Cannes?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Goed, u hebt uw vraag gesteld, mevrouw Deene. Heeft u nog vragen rond, of...? Neen. Mijnheer Taeldeman, om af te sluiten, graag.

De heer Sven Taeldeman. Om af te sluiten, misschien...

Mevrouw Karlijn Deene. Ik wil wel ten slotte nog opmerken dat ik dat wel redelijk vervelend vind - ik heb misschien in totaal zes, zeven minuten gesproken - dat hier dan, vooral vanuit de meerderheid, op een lichtjes denigrerende manier tussengekomen wordt. Laten we gewoon met respect naar elkaar luisteren. Dat is de enige weg om op het einde tot een constructieve conclusie te kunnen komen. Zo gaat het helaas niet lukken.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Ik neem daar akte van, mevrouw Deene. De heer Taeldeman, en dan mevrouw Temmerman.

De heer Sven Taeldeman. Ik wou misschien afsluitend, toch nog een keer naar het statistiekje verwijzen, dat we van een zeer professionele organisatie van de bouwvergunningen vorige week hebben gezien: 2900 vergunningen per jaar, waarvan er 90 % tot een positieve beslissing leiden, waarvan uiteindelijk 145 van de 2900 naar de deputatie gaan jaarlijks, waarvan de deputatie in 64 % van de gevallen het college volgt, daarin.

Ik denk dat je over de grote lijnen toch wel kan zeggen dat hier een heel professionele ploeg aanwezig is, goed de dossiers bekijkt, met heel breed geïntegreerd advies, en op die manier tot een gedragen project en ook een vergunning kan komen. Dat zijn althans de cijfers die spreken, en die ook vorige week zijn toegelicht.

Mijnheer Dubois, ik zou er toch willen naar verwijzen. Dat is publiek raadpleegbaar, die presentatie, u kan daar ook aan. Bekijk dat gerust een keer op de commissie van (*onverstaanbaar*)

De heer Marc Dubois. Dank u wel.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Taeldeman. Dan stel ik voor dat wij hier het horen van de heer Dubois afronden.

De heer Daniël Termont, burgemeester. Mag ik nog één vraag stellen, alstublieft?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Termont, alstublieft.

De heer Daniël Termont, burgemeester. Mijnheer Dubois, wat denkt u van de architectuur van ons voetbalstadion?

De heer Marc Dubois. Ik denk dat het een kwaliteitsvol stadion is. Ik persoonlijk vind... wat er wel eigenaardig is: men heeft een architectenbureau, maar uit de vorige interventie bleek duidelijk

dat dat bureau nauwelijks iets gedaan heeft, dat het bureau door Ghelamco... (zwaar rumoer)

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Collega's, alstublieft.

Dames en heren, de heer Termont heeft een vraag gesteld, en de heer Dubois kan daarop antwoorden, of u het eens bent of niet eens bent met het antwoord is iets anders, maar laat de heer Dubois antwoorden op de vraag van de heer Termont.

De heer Marc Dubois. Burgemeester, ik vind het een kwalitatief stadion. Ik ben er trots op dat u dat voor elkaar gekregen hebt. Als Gentenaar, ik woon al 25 jaar in de binnenstad van Gent. Ik heb mijn stad lief, en dat u dat hebt kunnen klaren, dat vind ik fantastisch.

Maar na wat ik vanavond gehoord heb. Ik kon mijn oren niet geloven dat die man, de heer Gheysens, zegt "wij hebben alles gedaan, wij hebben dat gedaan, dat gedaan, maar we hebben Bontinck er moeten bijnemen omdat er al een bouwvergunning was". *Oh my God! (applaus)*

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Termont, is dat een antwoord op uw vraag?

De heer Daniël Termont, burgemeester. Ja, ik wil enkel zeggen dat dat stadion in 2013, als het opengegaan is, twee wereldprijzen heeft gekregen: de Stadium of the Year, en ook een prijs gekregen heeft voor het interieur, en dat de architect daarvan nog altijd Bontinck is. *(hilariteit)*

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Dan dank ik de heer Dubois voor zijn komst naar de commissie, en zou ik willen vragen aan de heer Bontinck om vooraan plaats te nemen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Bontinck, ik moet bijna zeggen, goede middernacht. Excuses voor het lang moeten wachten. Het is tien voor twaalf. Mijnheer Bontinck, ook voor u

gelden dezelfde bepalingen die ik heb opgesomd daarnet bij de heer Dubois. Ik veronderstel dat u die allemaal heeft gehoord.

Ik stel voor dat u eerst kort zelf het woord richt tot de commissie. Als ik mag vragen dat we bij het horen van uzelf, het houden binnen de opdracht van deze commissie: de banden en het al dan niet overschrijden van de deontologie tussen de politieke mandatarissen en in het kader van het Optima-dossier, voor alle duidelijkheid, gaat het daarover. Ik geef u graag het woord, en daarna kan de commissie de nodige vragen stellen.

De heer John Bontinck. Goed. Ik ga het eigenlijk niet te lang houden, want ik denk dat er een paar mensen al met slaperige oogjes zitten hier.

Vooreerst zit ik hier ter appreciatie van de burgemeester, van het voltallige schepencollege van destijds, want ik meen toch te horen dat het vaak over het Arteveldestadion gaat. Ik weet zelfs niet waarvoor ik hier eigenlijk zit. Is het voor Optima, het Arteveldestadion, voor vergunningen die op 50 dagen afgeleverd worden? Ik zou zeggen: *shoot on me*, ik ga proberen zo goed mogelijk te antwoorden.

Ook ter appreciatie van het huidige schepencollege, en ook van de voltallige meerderheid, of ook de oppositie die hier aanwezig is. Ik sta open voor opmerkingen, suggesties, kritiek. Ik heb een dik vel, ik ben ook opgevoed met kritiek, ik ben ook de vierde generatie in de bouw, de derde in de architectuur.

Mijn grootvader was van '03. Dit betekent dat hij eigenlijk al zo rond de jaren '26, 1926 architect was. Dat betekent dat wij eigenlijk al 90 jaar een architectenbureau zijn in het Gentse. Misschien moet er een commissie apart gemaakt worden met een aantal architectuurmensen als het specifiek over die zaken gaat, want ik denk dat het voor de meeste mensen niet over dit gaat.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dat is hier niet aan de orde.

De heer John Bontinck. Met plezier wil ik daaraan meedoen.

Betekent, in tegenstelling tot wat de heer Dubois zegt, niet dat we 20 kilometer, maar pakweg 150 kilometer zijn wij rond het Gentse actief. Dat betekent dat we ook architectuurcommissies hebben meegemaakt in Antwerpen met Kristiaan Borret nog, nu met Kristiaan Borret in Brussel. Het begrip Bouwmeester of welstandscommissie of Kwaliteitskamer, dat is mij uiteraard absoluut niet vreemd.

Ik ben akkoord dat mijn grootvader was van Gent, mijn vader is van Gent. Dat zijn bureaus die... mijn grootvader werkte bijvoorbeeld met vijf mensen, mijn vader al met 20 en ik ben nu met 30 mensen actief.

Ik denk, buiten een zuivere gevangenis, hebben wij eigenlijk al alles gebouwd en ontworpen, gaande van eengezinswoningen, restauratieprojecten nogal wat gedaan, de luchthaven in Zaventem waren we bij de drie architectenbureaus, een voetbalstadion, een ziekenhuis, de nieuwe 127bis in Steenokkerzeel, en zo verder, en nu zijn we vandaag met ongeveer een 1500 meergezinswoningen bezig, vanaf schets tot voorlopige oplevering, en voor alle duidelijkheid, niet alleen in het Gentse.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké. Dank u wel. Ik denk dat dat volstaat. Wie wenst het woord?

De heer Deckmyn en de heer Bracke. *(onverstaanbaar)* Mijnheer Deckmyn, het woord is aan u.

De heer Johan Deckmyn. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

Mijnheer Bontinck, bedankt om te komen, ook voor het geduld dat u vandaag toont, om hier zo lang te blijven. Misschien vooreerst zeggen dat ik daarnet heb vastgesteld dat men vanuit de meerderheid

nogal geagiteerd, bijwijlen zeer scherp reageerde op de vorige spreker, en dat ik vermoed dat dit nu wel anders zal zijn.

Misschien kan u in eerste instantie, mijnheer Bontinck, eens toelichten wat uw contacten in het verleden waren met enerzijds het stadsbestuur, anderzijds ook met Optima. In het bijzonder natuurlijk de vraag die al verschillende keren gesteld geweest is vanuit andere hoek. Hoe bent u eigenlijk betrokken geraakt in het stadionverhaal?

Er zijn toch veel kritieken geweest: dat het een ons-kent-ons verhaal is, en dat het altijd dezelfde architecten zijn, dezelfde ontwikkelaars, die bij bepaalde projecten betrokken worden. Ook in het stadionverhaal is dat zo naar voor geschoven. Wanneer bent u daarin betrokken geraakt? Was dat op MIPIM? Kreeg u een telefoontje? Was het op een andere manier?

Het zou wel interessant kunnen zijn om het eens van u te horen, in plaats van het via andere mensen te horen. Hoe komt het volgens u dat u vele projecten in Gent weet binnen te halen? Op welke manier gaat u eigenlijk te werk? In welke mate werd in het verleden Optima hierbij betrokken?

Er wordt ook beweerd dat er die banden zijn tussen stadsambtenaren, nauwe banden met een stadsambtenaar en u, en dat het Gentse stadsbestuur net als bepaalde ambtenaren volgens sommigen dan vastzitten in een - ik citeer - "innige omhelzing". Ik had graag uw reactie hieromtrent gehoord, want dat verdient wel een woord omdat dit allemaal natuurlijk kadert in de band tussen overheid en privé, dat toch een moeilijk gegeven blijkt te zijn.

Dan natuurlijk de vraag over dat boek. Sommigen vinden het op het randje dat zowel de heer Termont als een stadsambtenaar meeschreven aan een overzichtsboek van uw architectenbureau. Vindt u zelf niet dat op zijn minst de perceptie ons-kent-ons in Gent hierdoor aangescherpt wordt?

Ik moet wel zeggen, het moet mij toch wel van het hart dat ik het trouwens nogal zwak vond van de heer Balthazar, dat hij daar de commentaren van de heer Dubois in een vergelijkbaar boek tegen hem heeft gebruikt, want hier natuurlijk, in het geval van bureau Bontinck, gaat het over commentaar van een burgemeester en een stadsambtenaar, die daadwerkelijk beslissingen moeten nemen, die rechtstreeks impact hebben op uw bedrijf. Dat is eigenlijk de vraag die zich stelt.

Het vragen van uw voorstel, dat bovenaan de stapel belandde. Dat is een vraag die hier misschien niet aan de orde is. Ik denk dat ik voor de rest de vragen heb gesteld, die ik wou stellen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Deckmyn. Mijnheer Bontinck, kan u kort reageren, alstublieft?

De heer John Bontinck. Hij heeft veel vragen gesteld.

Om te beginnen, voor het verhaal van hoe we in het dossier gekomen zijn van het Arteveldestadion - ik noem het eigenlijk ook nog altijd Arteveldestadion.

We hebben eigenlijk al sinds 1989 een vrij innige band met AA Gent. Wij hebben van dan af ook al een loge. Wij hebben eigenlijk al 26 jaar een loge, en nu een skybox in het voetbalstadion. Dat betekent dat we nog die periode hebben meegemaakt met Jean Van Milders, met Michel Louwagie, die hier manager was, maar die op dat moment misschien wat meer crisismanager was dan dat hij vandaag is.

Die eerste niet, maar die tweede uitbreiding, die aan de overkant van de hoofdtribune, die stalen constructie, dat hebben we de eerste keer uitgebreid, dus ook met die mensen hebben we natuurlijk - dat was in 1992, denk ik - een band opgebouwd.

Ik denk dat het hier ook al uitvoerig medegedeeld is, dat het in het huidige Ottenstadion, de Bruiloftstraat, de Tennisstraat, gewoon niet meer houdbaar was, naar veiligheid, naar comfort ook voor de

bewoners. Dat was gewoon niet meer houdbaar. Ook comfort in termen van het stadion zelf.

Ik moet zeggen, daar is Ivan De Witte toch echt wel visionair ook geweest, om te zien, "we moeten echt iets nieuws bouwen, om meer bezoekers, om meer publiek, om meer abonnementen te kunnen aantrekken".

Toen had hij ook al medegedeeld dat wij met te veel stadions in België zaten, of in Vlaanderen al zaten. In zijn geest was dat eigenlijk al aan het rijpen om een nieuw voetbalstadion te bouwen. Dan is het logisch dat je...

Van in het begin waren we daar eigenlijk bij betrokken. Ik denk dat het de verdienste is van de heer burgemeester om het dossier naar Gent te trekken, want ik ben zelf getuige geweest dat het dossier ook niet in Gent bezig was op sommige momenten. Dat wil ik wel zeggen. We waren in De Pinte bezig.

De heer Daniël Termont, burgemeester. *(onverstaanbare repliek)*

De heer John Bontinck. We waren onder andere met Guido De Wilde en met mensen, met De Kimpe, burgemeester in De Pinte, zeer ver op de huidige sportterreinen nu, waar ook een containerpark nu aanwezig is.

Oké, u moet zich inbeelden, ik spreek niet in naam van de burgemeester, maar dat is de verdienste, denk ik, van de burgemeester. Als u nu ziet, bijvoorbeeld in Anderlecht, we zitten niet in Anderlecht. Als het stadion er komt, is het in ieder geval nu blijkbaar niet in Anderlecht.

Op een gegeven moment heeft de burgemeester gezegd... We waren ook in Aalter, we waren op Flanders Expo zoals mevrouw Temmerman ook verteld had. Er waren verschillende mogelijkheden. Dat is, denk ik, een zeer gezonde reflex geweest op dat moment van de burgemeester: "Geen sprake van, dat moet hier in Gent zijn."

Dan is de vraag waar in Gent? Dan is het - ik ga nu kort door de bocht - David Termont, de toenmalige kabinetsmedewerker van de heer burgemeester, die ons expliciet gevraagd heeft - dat was ook voor mij de eerste keer om een voetbalstadion te ontwerpen - "Kan u op schaal" - ik weet niet meer op hoeveel, een duizendste, een tienduizendste, een vijftienduizendste, ik weet het niet meer - "een keer tonen wat dat eigenlijk is, een voetbalstadion? Hoe dat in zijn werk gaat? Wat hebt u daar voor nodig?"

We zijn dat beginnen bekijken. Je had toch gemakkelijk 10, 12 hectare minimaal nodig om zoiets te kunnen bouwen, met de nodige parkeerplaatsen, met de impact van het stadion zelf. Dat is eigenlijk de start geweest.

Zoals de heer Piqueur hier ook medegedeeld heeft, wij waren in de jaren 2000-2002, dat was de start van Het Volk, De Ark, Garage Gantois, dat was in 2004-2005, dan is Daskalidès gekomen. Dat waren allemaal projecten op dat moment. Piqueur...

We hebben nu de luxe, denk ik, dat ik dat mag zeggen, dat Gent een sexy stad geworden is. Er zijn nog problemen, er kunnen nog zeer veel zaken aangepakt worden, bouwkundig, daar ben ik zeker van, naar stadsontwerp en gebiedsontwikkeling toe. Maar we spreken wel over een periode van 15 à 20 jaar geleden.

Ik ben 23 jaar geleden afgestudeerd. Ik kan u verzekeren, zoveel bouwkransen, enzovoort waren er niet in Gent. Piqueur was op dat moment de man, op vlak van grootschalige vastgoedontwikkeling in het Gentse. We hebben samen met hem ongeveer een 4, 500-tal wooneenheden gedaan.

Op dat moment, als er een gesprek komt van "ja, maar, met wie ga je aan tafel?" De heer Gheysens, ik ken de heer Gheysens niet. Nu zou het gemakkelijker zijn om te telefoneren naar de heer Gheysens, maar ik wist toen niet dat de heer Gheysens dat kon of dat wou doen. Oké,

die equipe tussen ons, Ivan De Witte en de heer Piqueur, dat is eigenlijk natuurlijk gegroeid. Zo is dat begonnen.

Dan hebben wij in 2002 een exclusiviteit met Ivan De Witte, met Jeroen Piqueur en onszelf getekend, dat we op zoek gingen naar een terrein, en dan liefst in het Gentse en dan ook voor een eersteklasseclub in Gent, en zijn we zo op de Groothandelsmarkt inderdaad terechtgekomen, hebben we dan een bouwaanvraag, eerst afbraakvergunningen, ingediend voor de Groothandelsmarkt zelf. Ik weet niet meer precies, ik denk dat dat rond 2004 moet geweest zijn, of zo.

Eigenlijk zou ik daar ook zo'n dik boek over kunnen schrijven, over het ontstaan van de Ghelamco Arena. Kan ik u garanderen, dat is meer dan een feuilleton geweest. Waarin ik altijd, en dat ga ik echt zeggen ter appreciatie van de burgemeester, maar ook van de toenmalige schepen van Ruimtelijke Ordening, Karin Temmerman... Ik kan u garanderen hoeveel keren... Eigenlijk hebt u hier nog maar twee bouwheren gezien. Ik denk dat ik vijf, zes bouwheren tegengekomen ben in dit dossier. Vijf, zes. En ook internationale groepen.

Elke keer ging het over het verhaal: "wij brengen u 50.000 vierkante meter retail, shopping, shopping center tout court, platvloers, en wij bouwen uw stadion gratis". Dat was het gesprek dat we vele malen gehad hebben. Ik heb tot bij Martin Bouygues in de Champs-Élysées in Parijs, met Jeroen Piqueur, met Ivan De Witte genegotieerd met die mensen.

Als architect - om maar te zeggen, het klinkt evident "Bontinck zit er altijd tussen" -, ik kan u garanderen, ik mocht nog juist wat WC-potten tekenen, denk ik, voor die Fransmannen, en dat was alles. Dat was inderdaad volledig uitgetekend. Dat was nu wel rechttoe rechtaan, en met een shopping center ernaast. Alles stond in kannen en kruiken.

Het siert het schepencollege - want Gent is geen gemakkelijke stad, voor alle duidelijkheid, in functie van vergunningen, in functie van beleid, koppig, maar met visie. Maar het siert de burgemeester en het siert de schepen van Ruimtelijke Ordening op dat moment om te zeggen "no pasarán, er komt daar geen shopping center van 50.000 vierkante meter". Oké. Ik kan u verzekeren, als je daar zit met een terrein, je zit met mensen met goesting, mensen met geld, niet met het verkeerde geld, maar met geld voor de verkeerde functies.

Zo is gans dat verhaal ontstaan, van een evenwichtig plan te gaan ontwikkelen, in evenwicht. De MER-studie, het Milieueffectenrapport, heeft dat toen ook duidelijk gemaakt, dat er eigenlijk een maximum van 2000 parkeerplaatsen ook konden gerealiseerd worden.

Ik zeg het, ik kan nog lang vertellen, maar wij hebben toen ook verschillende stadions bezocht. Men sprak hier van Londen, en zo, maar dat heb ik niet met deze club bezocht. Wij hebben veel clubs in Nederland bezocht, ook met die managers gebabbeld, van "wat gaat hier fout? wat gaat hier juist goed?"

Die eerste keer dat ik dat gezien heb in Kerkrade - want daar is die mosterd toch van gekomen - is het verhaal van die rondgang. Ik vond dat fantastisch, dat je eindelijk een keer al die bezoekers bij elkaar, dat was een gemeenplaats, dat was een publiek forum, dat die mensen daar allemaal konden samenkomen. Ik denk, ik mag dat toch zeggen, dat dat toch het hart is, de navelstreng is, nu, van de huidige Arena.

Ja, destijds waren wij voor dit project architect, ondernemer, wij hadden geen programma van eisen. Een voetbalstadion. Kijk, ik spreek over een voetbalstadion, maar eigenlijk is dat niet waar. Dat is een multifunctioneel project. Ik ben aan het *(onverstaanbaar)*

Tijdens de week zie ik geen goalen, ik zie geen lijnen, want dat is gewoon een pelouse. Voor mij is dat gewoon één groot businesscentrum waar mensen genieten van die groene ruimte, van die parkeerplaatsen ook, dat je niet om de twee weken moet gebruiken, neen.

In feite hebben we - het krenterige, omdat er geen geld was - dat stadion multifunctioneel gemaakt. Er was geen geld, dus inderdaad met privékapitaal, met proberen met onze visie, met de visie van andere mensen, hebben we geprobeerd om zo veel als mogelijk - geef kritiek, geen probleem - de positieve punten die we gevonden hebben in het buitenland, in het binnenland was het bijna niet mogelijk, maar in het buitenland, wat we gezien hebben van "doe dat, doe dat, maak ook bijvoorbeeld een volledige design eerst". Dat is wat er nu ook gebeurd is.

Ik weet niet of de heer Dubois het nu mooi vindt of niet mooi vindt, maar in ieder geval hebben we iets getekend waar we achter staan, en dan nadien het stadion verkaveld, in een Albert Heijn, in bureaus, in een Partena-crèche... Die verkaveling is gebeurd achteraf.

We hebben vooral gezien in Nederland hoe dit niet moest gebeuren. Daar had je de gradijnen, je had de tribune, dan was daar een casinoboy die daar in een keer furore maakte in de casinowereld, "baf" een casino erin, dan een GB of ook een Albert Heijn. Dat was zonder design, dat was zonder visie.

Vandaar dat ik wil zeggen... Dat is een slow design geweest, want we hebben er bijna een kleine tien jaar over gedaan, met vallen en opstaan. Ik spreek nog niet van het financiële luik. Ik was of ben architect in dit project, en dan heb ik ook nogmaals ondervonden dat het stadsbestuur, dat daar moest over beslissen - in eer en geweten, daar ben ik heel zeker van -, daarover beslist heeft. De evidentie was gewoon om te zeggen "Akkoord, shopping centrum en bouw het maar, mijnheer Bouygues," of "mijnheer Eiffage," "doe maar". Dat is niet gebeurd.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mag ik vragen, mijnheer Deckmyn, heel kort, want, gelet op het gevorderde uur en er zijn nog twee andere sprekers. Heel korte reactie.

De heer Johan Deckmyn. De reactie op het boek en de ons-kent-ons mentaliteit, die had ik nog niet gehoord. En de kritiek op de "innige omhelzing".

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. De heer Bontinck.

De heer John Bontinck. Dat klopt. Het is een heel juiste vraag die u stelt, want dat was iets wat ik tijdens dat boek... Ik heb ook trouwens bewust...

Ik heb met Lannoo gebabbeld, ik heb met verschillende uitgevers gebabbeld. Ik wou dat niet, want dan was het zo van "je moet concepten hebben, want dat moet dan verkopen, die boeken". Ik wou net geen. De heer Dubois zegt dat het een commercieel boek is. Het is helemaal geen commercieel boek. Ik wou eigenlijk zelfstandig zijn. Onafhankelijk zijn. Als je met Lannoo babbelde, moest je bijvoorbeeld alleen maar over torengedebouwen, of alleen maar over woonprojecten, of alleen maar over atria. Dat wou ik allemaal niet doen.

Toen heb ik gezegd "ik ga tonen wat ik op dat moment..." Dat is het nadeel van een boek, dat is het voordeel van een website, je kan ze bijvullen. Een boek moet je op een gegeven moment bijna letterlijk en figuurlijk verstenen. Op een gegeven moment moet je zeggen "oké, dat zijn de projecten die ik wens te tonen".

Dan heb ik van in het begin gezegd: "zonder professoren, met hoogdravende architecturale filosofische teksten". Ik heb dat allemaal niet willen doen. Ik heb echt mensen ook aan het woord gelaten. Evengoed van de oppositie, mensen van CD&V, de vroegere burgemeester van Brugge, Moenaert, waar we B-Park gedaan hebben, in Brugge. Christophe Peeters, we hebben Filip De Pauw, stadsarchitect in Eeklo.

We hebben echt verschillende mensen aan het woord gelaten per verschillende projecten. Ook bewoners, ook mijn eigen medewerkster binnen het architectenbureau, ook politici, ambtenaren, enzovoort.

Is dat een vormfout? Is dat een denkfout? Ik vind van niet. Maar goed, we gaan misschien nog andere... Ik word absoluut niet bevoordeeld nu door dat boek. Ik zou zelfs durven zeggen, wel integendeel, want je weet het ook niet. De ene vindt dat misschien goed, een ander vindt dat niet goed. Maar op een gegeven moment, ik wou dit doen.

Ik ben nu al bezig aan mijn tweede boek.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké, dank u wel, mijnheer Bontinck. Mijnheer Bracke, u hebt het woord.

De heer Siegfried Bracke. Ik zal proberen zeer kort te zijn, mijnheer de voorzitter.

Eerst iets totaal anders. We hebben in deze commissie de heer Versnick gehoord. Op een bepaald moment ging het over de renovatie van het Palfijnziekenhuis. Wat gebeurd is, en ik twijfel daar niet aan, door een ontwerper die, laat ons maar zeggen, dé specialist ter zake is. De naam ontgaat mij eerlijk gezegd op dit moment, maar het doet er ook niet toe.

De heer John Bontinck. Boeckx Architecture & Engineering (Oostende).

De heer Siegfried Bracke. Ja, en dat blijkt de grote specialist te zijn. Maar die heeft dat gedaan in samenwerking met u en met nog een ander bureau.

De heer John Bontinck. Arch & Teco, of zo.

De heer Siegfried Bracke. Juist. Laat ons maar zeggen, goede bekenden in onze stad. Kan u eens uitleggen hoe het komt dat u erbij betrokken is? Hoe gaat dat? Ik heb gevraagd, "hoe komt het dat die twee Gentse bureaus daarbij waren?" Het antwoord van de heer

Versnick was "dat moet u aan die Gentse bureaus vragen". Dus, bij dezen gebeurd. 1.

2. Ik blijf het toch wel een beetje vreemd vinden. Sta mij toe het te zeggen, over dat boek, dat daar een ambtenaar, die verondersteld wordt onpartijdig te oordelen, een bijdrage levert in dat boek. Ik meen overigens mij te herinneren dat ook schepen Balthazar publiek heeft gezegd dat hij dat niet echt een goed idee vond. Ik vraag u daar uw oordeel over. Ik meen ook te weten dat bij de stadsbestuurders het niet bekend was dat de man dat ging publiceren in dat boek. Ik heb dat gelezen. Ik vraag, moet u daar niet zeer voorzichtig mee zijn? Dat diegene die over vergunningen gaat, enzovoort. Een magistraat doet dat ook niet. Dat is mijn tweede punt.

Het derde punt. U zei dus zelf dat u uw kantoren heeft in het stadion. U is daar dus mede-eigenaar. Ja. Ik ga het daarbij laten, voorlopig.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mijnheer Bracke.

De heer John Bontinck. Was dat een vraag, of niet, dat laatste?

De heer Siegfried Bracke. U hebt ze beantwoord door "ja" te zeggen.

De heer John Bontinck. Oké.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Die vraag is beantwoord. Maar nog twee andere vragen, alstublieft.

De heer John Bontinck. Jan Palfijnziekenhuis. Dat is inderdaad een keuze. Dat is een terechte opmerking. Ik weet niet of dat van u kwam of van de heer Geert Versnick. Dit is een openbare wedstrijd geweest. Publicatie. Bulletin der Aanbestedingen.

Wat doe je? Dat doe ik vandaag alle dagen. Je vormt je team. Je team is inderdaad de start, of toch dat je een grote kans tot slagen hebt, of niet, of toch op zijn minst bij de eerste drie eindigt, om dan misschien erna dan weer in tweede ronde te gaan. Dat hangt af van procedure tot procedure, maar soit.

Hier was het een onderhandelingsprocedure voor grote infrastructurele opdrachten binnen het Jan Palfijnziekenhuis. Als ik mij goed meen te herinneren, schepen Coddens. Op dat moment was het ook nog helemaal niet zeker dat er eigenlijk genoeg budget was om de volledige renovatie van het Jan Palfijnziekenhuis te doen. Inderdaad, de kost, laat ons zeggen, de omvang van die renovatie.

Ik kon dat niet alleen. Ik ben daar eerlijk in. Ik heb, zoals ik daarstraks verteld heb, bijna buiten zuivere gevangnissen alles gedaan, maar dat betekent niet dat je daarvoor met 30 mensen in België de waarheid in pacht hebt. Dat betekent dat je dus wel degelijk expertise moet gaan zoeken, ook bij andere bureaus.

Het is niet zozeer dat architectenbureaus d'office vijanden zijn van elkaar, dat die niet met elkaar spreken. Ik ga niet zeggen dat ik alle dagen associaties begin aan te gaan. Ik probeer dat te beperken. Maar bij grote projecten, met een moeilijkheidsgraad die ik zelf niet ken, dus bijvoorbeeld in het geval van de Ghelamco Arena. Had de Ghelamco Arena, het Arteveldestadion er na twee, drie jaar moeten staan, had ik misschien inderdaad wel met een buitenlands architectenbureau expertise gehaald.

Ik heb het verteld, het was een slow design, we hebben de tijd gehad om fouten te maken - architecturaal gezien, bedoel ik nu. De heer Gheysens heeft daar trouwens ook op gealludeerd. Ik ben een beetje aan het afwijken, maar we hebben het daar... Neen? Ik wil daar verder op ingaan.

Bijvoorbeeld, we hadden eerst een glazen gevel, heel in het begin. Mensen die het een beetje gevolgd hadden, weten dat. Dan hadden we een Dikke Bertha, we noemden dat de Dikke Bertha, dat was eigenlijk

het dikkere deel van het stadion, langs de kant tussen het hotel in aanbouw, ISPC en de kant van Albert Heijn. Dat was eigenlijk breder, veel breder, want, u mag niet vergeten, nogmaals, we gingen alle functies bij elkaar brengen. Er was nog sprake van Decathlon zelfs. Die hadden allemaal veel diepere ruimtes nodig, wat betekent dat die ruimtes daarboven ook allemaal veel dieper waren.

Ik herinner mij nog levendig... Neen, de heer Gheysens had nog niet de macht overgenomen binnen de cvba, maar hij wou toch wel een forcing doen. Hij zei: "John, hoe gaan we dat hier oplossen?" Ik spreek nu los van de financiering, en zo. (onverstaanbaar) Ik zei: "kijk, mijnheer Gheysens, ik denk al een tijdje dat dat stadion moet gesaneerd worden, dat het overtollig vlees moet weggesneden worden".

In dit geval - dat was eigenlijk niet veel, maar dat is achteraf bekeken wel veel geweest - hebben we eigenlijk gewoon 8 meter weggesneden - in dezelfde vormgeving, maar -, weggehaald van het stadion, om minder diepe ruimtes te hebben, waardoor het licht veel dieper kan penetreren tot die achterste ruimtes, waardoor de heer Gheysens, die duidelijk veel meer kaas had gegeten van kantoren en van multifunctionele projecten, een verkoopbaar product had.

Daardoor hebben we door die 8 meter, maal vijf bouwlagen, maar dan zoveel honderden meters lang, 17.000 vierkante meter uitgespaard.

Tweede punt dat de heer Gheysens gedaan had op architecturaal vlak - voor de rest is dat ontwerp eigenlijk hetzelfde gebleven -: inderdaad, in een tweede visie hadden we meer een stalen gevel, een aluminium, een stalen gevel, een geperforeerde stalen gevel gemaakt. Achter die bovenste ruimtes hadden wij eigenlijk niet zo veel voorzien.

Ik zeg het nogmaals, op een gegeven moment opereerden wij, architect-ondernemer, geen echt programma van eisen buiten voetbal, en wel die gelijkvloerse ruimtes. Maar de heer Gheysens is er wel in geslaagd, en mijn kantoor is daar het voorbeeld van, om iedere vierkante centimeter te gaan opvullen.

Nog meer zelfs dan wat wij initieel in ons idee hadden, een multifunctioneel stadion: "U moet toch die gradijnen bouwen, u moet toch die luifel bouwen, u moet toch die fundering bouwen. Gebruik dan al die ruimtes zo spaarzaam mogelijk, zo duurzaam mogelijk."

Om maar te zeggen, mijn eigen kantoor was eigenlijk vroeger ingetekend als een technische ruimte. Op een gegeven moment, zat ik ook met de heer Gheysens aan tafel, "in de plaats van gans die bovenkant technische ruimtes, snij die vier hoeken van het stadion".

Zowel zijn kantoren als onze kantoren zijn eigenlijk het saldo van die saneringsoperatie. Dan heb ik die kans gehad om dat te kunnen kopen. Dan heb ik dat niet nagelaten.

Om op uw vraag te antwoorden. Het Jan Palfijnziekenhuis is echt het resultaat van een THV tussen Arch & Teco, Bontinck en Boeckx. Boeckx is inderdaad specialist ter zake op vlak van ziekenhuismanagement, laat ons zeggen. Het is hetzelfde in Knokke, waar zij bijvoorbeeld geassocieerd zijn met Buro II.

Ik wil nu geen kritiek geven op die mensen, maar op vlak van architecturale taal... Iedereen heeft zijn beperking. Wij konden elkaar goed aanvullen. Cools ook meer naar stabiliteit toe, meer plannen, wij hebben de gevel gedaan, en wij hebben de interieurwerken gedaan van de publieke delen, van de inkom en van de trappenzalen en van de liften. Iedereen had daar zijn taak, iedereen had daar zijn divisie. De koek was ook groot genoeg om te verdelen. Je moet daar open in zijn, dat is gewoon zo.

Het tweede punt... Wat zegt u? Het boek, over de ambtenaar. Ik moet toegeven... Ik ga niet zeggen dat dat een fout is. Het was eigenlijk ook niet aan mij om daarover te oordelen. Ik heb de volle vrijheid gelaten aan de heer Lefebure. Ik heb ook de volle vrijheid gelaten aan de heer Lefebure om de...

Had hij nu vijf bladzijden geschreven tegen Bontinck, dan ging hij natuurlijk niet in dat boek gestaan hebben, daar moet ik ook eerlijk in zijn. (*lichte hilariteit*) Dat is ook niet gebeurd. Maar u moet een keer goed lezen wat hij daar schrijft. Mijn naam komt daar volgens mij één of twee keer in voor, als ontwerper van de Ghelamco Arena. Voor de rest gaat het over totaal iets anders dan dat boek.

De heer Dubois beschouwt dit als zijnde randanimò, of randdecoratie in het boek. Ja, je kan dat ook zo beschouwen, maar je kan dat ook beschouwen als iemand die een essai schrijft over een bepaald probleem, over een bepaalde visie van hoe hij dat ziet, hoe een Kwaliteitskamer... of is het al dan niet met een Gentse Bouwmeester, of...

Dat is zijn visie, en ik vond dat interessant. Ik vond dat interessant dat dat gelijk een soort opiniestuk was in *De Tijd* of in *De Morgen*. Voor mij, dat was geen reclame, op dat moment, voor bureau Bontinck. Jo Lefebure zet dat daar wel in als naam, maar dat was niet... dat was een beschrijving van hoe hij de architectuur in Gent zag, en ik vond dat een waardevolle bijdrage aan dit boek. Niet meer en niet minder.

Plus het feit... Goed, als iedereen het boek wat gelezen of bekeken heeft, zijn er ook bijdragen verder in het boek van andere ambtenaren. Zoals ik zei, de stadsambtenaar van Eeklo bijvoorbeeld, Filip De Pauw, heeft daar ook zijn bijdrage aan toege... Dat was toen op dat moment... Burgemeester Moenaert ook. Ik vergeet nog mensen, maar die dus gewoon...

Iedereen was daarin vrij. Ik heb daar iedereen de mogelijkheid gegeven. Dat is juist, er zijn een aantal politici, een aantal ambtenaren die gezegd hebben "voor mij liever niet". Dat is waar. Ook cliënten bijvoorbeeld. U gaat daar bijvoorbeeld de heer Gheysens niet zien in dat boek, wel zijn medewerkers en zo. Oké. Anderen vonden dat wel heel belangrijk om daarin te staan. Dat is een visie van hoe de mensen het aanpakken, hoe ze het willen zien.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Bracke, nog kort.

De heer Siegfried Bracke. Heel kort.

U zegt: "we hebben bij Ghelamco de tijd gehad om fouten te maken". Die fouten hebben natuurlijk wel - het is een vraag - een financieel plaatje veroorzaakt dat onhaalbaar was. Ik gebruik het beeld dat de heer Gheysens heeft gebruikt: "skiërs moeten opletten als ze gaan skiën, of ze kunnen skiën".

De indruk ontstaat, mede door wat de heer Gheysens hier heeft gezegd, dat hij door zijn expertise de zaak heeft rechtgetrokken. Je kan daar natuurlijk van zeggen: "goed, dat zijn onze zaken niet, want dat is een privé-initiatief".

De bemoeienis natuurlijk ook van het Stadsontwikkelingsbedrijf geeft daar een andere teneur aan. Daar zit de publieke poot. Dan heb je de verplichting om... Ik lees bijvoorbeeld de kritiek van de heer De Hulsters op de financiering. Dat is niet mis wat die schrijft. Dat is heel scherp. Het wekt de indruk dat men in oorsprong een aantal mensen bijeengebracht heeft, die elkaar kenden, maar die echt niet zoveel kaas hadden gegeten van waar het eigenlijk over ging.

De heer John Bontinck. Dat klopt. Ik bedoel: wij konden skiën, maar echt niet vanuit een heli op een zwarte piste naar beneden. Dat konden we niet.

De heer Siegfried Bracke. Oké.

De heer John Bontinck. En de heer Gheysens ook niet.

Nogmaals, zelfs in de Benelux bestaat er geen multifunctioneel stadion gelijk de Ghelamco Arena, of het Arteveldestadion. Wij hebben daar echt het warm water uitgevonden. Echt. Ik nodig u uit, ga naar... Zelfs in Frankrijk, het bestaat niet.

Ja, ik kon skiën, maar niet op een zwarte piste, waar je niet anders dan valkuilen, rotsen, dingen hebt. Ik kon dat niet. Zelfs Norman Foster, als je geen programma van eisen hebt.

Je moet je inbeelden als architect. Je kent wel de breedte, de lengte van een voetbalveld, je weet wel ongeveer hoe groot die hellingen moeten zijn, dat iedereen goed kan kijken, dat je niet op de achterkant van ieders hoofd zit te kijken bijvoorbeeld. Ik denk dat we daar wondervol in geslaagd zijn. Maar een multifunctioneel project, multifunctioneel stadion, dat konden wij niet.

Ik ben heel blij, achteraf bekeken, dat dat een slow design geweest is, want anders gingen we fouten doen.

Nu kunnen we zeggen, "ja, door die fouten heeft het misschien langer geduurd, heeft het misschien meer studiekosten gekost". Maar in Nederland, echt waar, in Kerkrade (PSV) heb ik stadions gezien waar die managers gezegd hebben "doe dat nooit, wij hebben verliesposten ieder jaar, die niet normaal zijn, doe dat nooit".

Ik ben blij dat ik dat achteraf allemaal gehoord en gezien heb, en dat we daar trager over gedaan hebben dan inderdaad de klassiekere dossiers, dan dat we nu bijvoorbeeld, niet alleen in Gent maar in België indienen. Ik ben daar blij om.

Een appartement ontwerpen is nog altijd iets anders dan een multifunctioneel voetbal..., maar we zijn hier niet over een voetbalstadion [bezig], we zijn hier over een multifunctioneel project bezig, waar ook die kantoorgebruikers aan hun gading moeten komen, ook die Partena-crèche, ook Albert Heijn, totaal ander profiel dan, ook de bureaus van Ivan De Witte, kleedkamers, spelerslokalen, noem maar op. Dat moet je allemaal met elkaar laten samenwerken, ook in techniek, in evacuatie, ik hoef het jullie niet uit te leggen, het brandweerverhaal van de rondgang.

Ik ben daar heel fier over, natuurlijk, maar wij hebben echt iets unieks gemaakt. Uniek. De heer Piqueur zegt "ik zou hetzelfde

herbeginnen". Ik moet eerlijk toegeven, ik weet het eigenlijk nog niet.

Ik ben bijvoorbeeld blij dat ik nu niet in dat Eurostadionverhaal... Ik ben daar niet op gestructureerd, op zoiets groots. Echt, dat zijn van die projecten... Ik heb jarenlang aan mijn bureau... Op een gegeven moment werkten wij met 10 mensen, en we hadden nog geen zekerheden, op de 30 mensen, dus 1 op 3 was met dat stadion bezig.

Ik heb altijd gezegd "alstublieft, kijk naar andere dossiers, want als dat spel omver valt, als dat mislukt, ga ik niet de kaars uitblazen". Ik ga niet failliet gaan. Jarenlang hebben we die gedachtengang gehad.

Toch ben ik heel fier dat ik dit gerealiseerd heb. Maar het was met vallen en opstaan, dat kan ik u garanderen. Bloed, zweet en tranen. Ik weet niet of ik dat twee keer zou herbeginnen. Die manier van werken. Dat is inderdaad (*blaast*).

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Dan is het woord ten slotte nog aan mevrouw Van Peteghem. De heer Yüksel had ook het woord gevraagd, excuseer. Ja, en mevrouw Storms.

De heer Veli Yüksel. Dank u, voorzitter. Heel kort twee vragen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Excuseer, mevrouw Storms komt voor u, mijnheer Yüksel. Mijn excuses. Mevrouw Storms, u hebt het woord.

Mevrouw Annelies Storms, schepen. Ja. Mijnheer Bontinck, u bent van in het begin bij het Arteveldestadion betrokken geweest. U hebt daarin ook met Optima samengewerkt. De commissie gaat hier over contacten tussen mandatarissen en Optima. Hoe heeft u dat eigenlijk ervaren, de rol van de burgemeester daarin? Had u het gevoel dat hij daar Optima in voortrok of niet? U was echt dichtbij betrokken, dus ik vraag mij af hoe die rol bij u is overgekomen, in specifiek de contacten tussen de burgemeester en Optima.

2. Er is op verschillende plekken al gesuggereerd dat er een zeker favoritisme zou bestaan vanuit de Stad ten aanzien van uw bedrijf. Dan vraag ik mij eigenlijk wel af, de afgelopen pak tien jaar, hoeveel projecten, en dan ook welke belangrijke projecten u in opdracht van de Stad of van het OCMW of van sogent heeft volbracht.

Ik vraag mij ook af of er oproepen of wedstrijden of aanbestedingen zijn geweest, waarin u bot gevangen heeft, en of u daar ook (onverstaanbaar) Ik weet niet of u al uw projecten van buiten kent, maar ik denk wel dat het interessant is om dat een keer te weten. Dank u.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel, mevrouw Storms. De heer Bontinck.

De heer John Bontinck. Om op uw eerste vraag te antwoorden.

Nogmaals, ik heb de burgemeester altijd als een enthousiast iemand gezien, dynamisch iemand, als we het over het verhaal... ik denk dat het over het Arteveldestadion gaat. Als u zegt de binding burgemeester-Optima, want voor alle duidelijkheid - ik denk dat ik dat móét zeggen -, ik heb met de burgemeester over een bouwproject nooit contact gehad, nooit, tenzij met Ghelamco, met het Arteveldestadion.

Anders, ik denk ook, allez, ik mag kijken naar Karin Temmerman, naar schepen Balthazar. Hoeveel ik nog naar schepen Balthazar zal moeten bellen dat er een probleem is, of zo. Ik denk dat dat al jaren geleden is.

Om maar te zeggen, de binding burgemeester-Optima. Die was goed in het begin, die was hartelijk, die was "vooruit met de geit", dynamisch, "we gaan hier een dossier uit de grond stampen".

Ik denk dat ik dat mag zeggen, ik heb ook gezien dat de heer burgemeester op een gegeven moment ook soms moeder overste heeft

moeten spelen, op tafel moeten kloppen heeft, van "jongens, op zo'n manier gaat het niet gaan".

Dat was niet altijd in het voordeel van Optima. Ik heb het daarstraks gezegd, had het van Optima afgehangen, was het 50.000 vierkante meter shopping, en het stadion, het was verkocht aan Bouygues of aan Eiffage. De financiële planning was gebeurd.

Ik wil maar zeggen, de burgemeester heeft er - ook als toenmalig schepen van Ruimtelijke Ordening - altijd... Dat was moeilijk ook voor die mensen, denk ik, dat moet een heel moeilijke evenwichtsoefening geweest zijn. Je weet dat er iets kan gerealiseerd worden als dat wordt ingevuld. Dat is natuurlijk een vorm van chantage langs de ene kant, maar dat is niet gebeurd. Dat siert die mensen. Ik ga dat blijven zeggen.

Burgemeester, Optima, hebt u daar onkiese of foute dingen gezien? In mijn perceptie echt niet. En als u het heeft over dat je met elkaar een lunch [verorbert], of dat je met elkaar eet en drinkt. Ik wil nu niet het verhaal van de MIPIM weer gaan oprakelen, maar natuurlijk dat dat wel gebeurt, dat is zeker. Gelukkig maar, dat je met elkaar ook een keer op een informele manier kan spreken.

Maar is dat gevoefel? Absoluut niet. Ik heb nog nooit gevoefel meegemaakt, want, moest er gevoefel geweest zijn, was het snel beklonken, hoor, in dit stadion, was het rap gedaan. De miljoenen lagen klaar, daar in de Champs-Élysées. Dat was geen enkel probleem. Ik bedoel, niet de miljoenen voor de burgemeester, de honderden miljoenen om dat stadion te bouwen. Het was dan nog Belgische franken. *(lichte hilariteit)*

De heer Filip Van Laecke, voorzitter.   Mevrouw Storms.

Mevrouw Annelies Storms, schepen.   Mijn tweede vraag?

De heer John Bontinck. Favoritisme. Och, ja, ik ken dat natuurlijk niet allemaal van buiten. Ik denk, ik zou bijna de opdracht omgekeerd naar jullie toe willen brengen.

Echt. Ik ben nu 23 jaar bezig in het bureau. Ik denk, als ik vier projecten via de Stad of een (onverstaanbaar) of een OCMW of een... dan zal het echt veel zijn. Vier, vijf. Dan reken ik al Jan Palfijn erbij, dan reken ik Bank van de Arbeid, de hoofdkantoren van sogent, OCMW Ledeberg, het dienstencentrum, de Welzijnsknoop... Het stadion beschouw ik als een privaat dossier.

Vijf... Wacht... MSK, maar dat was eigenlijk al een oud contract van mijn grootvader, dat dan overgekomen is naar mijn pad, het Museum voor Schone Kunsten, en de Opera van Gent, die ook al een contract is van in de jaren 90.

Pakt vijf, zes dossiers. Dan wil ik u de lijst... Ik kan u de lijst niet volledig zeggen.

Wat de heer Dubois daar vertelde. Ik weet, en ik apprecieer ook Stéphane Beel, en Robbrecht & Daem, en Christian Kieckens en Marie-José Van Hee. Maar als je een keer de telling maakt wat die mensen wel al binnengehaald hebben in deze stad, is dat echt meer dan wat ik binnengehaald heb. Ik deel die visie compleet niet.

Ik ga een keer gewoon grosso modo zeggen.

Het is begonnen met - voor mij - het Gerechtsgebouw in Gent. Niet. Stéphane Beel.

Al de uitbreidingen van het UZ, UFO, Psychologie, Economie. Stéphane Beel, Xaveer De Geyter. Niet.

Ik was wel vierde of zo voor het Justitiepaleis van Gent, waar we trouwens... Voor Stéphane Beel heb ik veel appreciatie. Dat was een oude professor van mij. We hadden eigenlijk een concept dat daar

niet zo ver van was. Wij hadden een patio meer. Maar goed, doet er nu niet toe. We hebben het niet gehaald, jammer.

Alles rond de Krook. De Krook, Cirque Mahy. Niet.

(onverstaanbaar) Niet. Vierde of vijfde geëindigd.

Administratief Centrum. Niet.

Alle gronden sogent. Privaat heb ik veel dingen wel, maar alle gronden sogent rond de Oude Dokken. Niet. (onverstaanbare repliek) Jawel. Ik ben nog dingen aan het vergeten, waarschijnlijk.

Stadshalle. Heraanleg Emile Braunplein. Heraanleg Korenmarkt. Noem maar op. Het Rijksarchief. Paul Robbrecht. Heb ik meegedaan? Er zijn nog veel dingen.

Als je veel werk hebt privé, en dat je vooral wederkerige cliënten hebt die content zijn van u, waar je kwaliteit... Je luistert naar die mensen, je luistert ook natuurlijk naar de Stad, je luistert naar verschillende visies. Dat doet deugt om te horen.

Ik ben blij. Als je weet dat dat kan, dat je zo'n zaken, dat je werk kan genereren, niet alleen voor mezelf, voor het kantoor, dan doe je maar een twee, drie wedstrijden per jaar. Ik leef niet van wedstrijden. Ik zou dat ieder architectenbureau echt willen afraden, om alleen maar te leven van wedstrijden, want het is een cash burn dat je je niet kan inbeelden.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké.

De heer John Bontinck. Ik ben zaakvoerder van een bedrijf met 30 mensen. Je moet die mensen ook een job kunnen aanbieden. Je kan niet zeggen, "ja..." Maar ik hoor dat dus in onze sector: "Ja, we hebben een paar wedstrijden verloren, we gaan u een paar maanden niet kunnen betalen. Jammer." Dat gaat niet. Sorry, ik kan dat niet. Je hebt verantwoordelijkheid. Een vennootschap moet trouwens winst

draaien. Ik moet werk genereren. Dat gaat niet alleen gaan met wedstrijden. Sorry.

(onverstaanbaar) dat ik zeker met de heer Dubois een keer in gesprek wil gaan. We zouden beter onze stiel verdedigen in plaats van elkaar de kop af te bijten. Dat is echt waar.

Wij doen te veel. Wij doen te veel voor niets. Als je naar de bakker gaat, dan betaal je je pistolekes. Wij doen dingen in wedstrijden die niet betaald worden, maar dat zijn wel allemaal mensen die daarmee bezig zijn, dat zijn geen machines, dat zijn geen robots. Dat kost geld. Dat kan je je niet inbeelden.

Het is niet die tweede, en die derde en die vierde prijs van die 5.000 of die 10.000 euro die echt de lading dekt, hoor. Dat dekt de lading niet. Ik vind dat ik dat mag zeggen, dat ik mijn stiel moet verdedigen, ik kan er niet aan doen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mevrouw Storms, nog een korte reactie?

Mevrouw Annelies Storms, schepen. Welja, ik moet zeggen, dat geeft toch... Ik had zo'n uitspraken gelezen, dat jullie meer dan 20 projecten zouden binnenrijven op 10 jaar. Maar dat is blijkbaar op niet veel gebaseerd dan, als ik u hoor, toch.

De heer John Bontinck. Ja, 50, 100 projecten, maar geen publieke projecten. Ik ben vandaag met 1500 appartementen bezig, met 50 cliënten. Ik denk dat ik 70 dossiers heb voor het moment. Niet alleen in Gent, voor alle duidelijkheid.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dat is duidelijk. Mijnheer Yüksel, ik geef u het woord, graag.

De heer Veli Yüksel. Heel kort.

Uiteraard, misschien inpikkend op dat laatste. Dat u zegt, ja, die wedstrijden, daar verdient je geen geld mee, op zich. Dat is uiteraard een keuze die u maakt, maar dat zijn Europese regels die dat voorschrijven dat daar een aanbesteding moet zijn, en een wedstrijd moet zijn. Dat is omdat er ook een bevraging... omdat dat publieke opdrachten zijn, maar dat geheel terzijde.

Over het stadion. Op een bepaald moment raakt die financiering niet rond. Optima, de bouwheer, laat het project over, de aannemer wordt aan de kant geschoven. Hebt u in dat traject ook gevreesd voor uw eigen project dat u, architect, en uw tekening of ontwerp, en hoe bent u erin geslaagd om erbij te blijven?

2. Het OCMW-gebouw, ik heb dat in de vorige zitting aan de heer Versnick ook gevraagd. Daar is toen ook geen wedstrijd voor geweest. Hij heeft dat toen ook bevestigd, dat dat hier niet geweest is. Mijn vraag is: voor welke projecten van welke omvang wordt er een wedstrijd gevraagd? Dat is mijn vraag.

De heer John Bontinck. Toch op het laatste antwoorden, want ik weet echt niet over welk OCMW-gebouw u het heeft. (*onverstaanbare replieken*) Dat ben ik niet. Ik ben John Bontinck, ik ben niet Pol Cools of... (*hilariteit*) U moet uw vragen misschien aan de volgende sprekers [stellen], ik weet het niet, maar ik kan niet antwoorden op uw vraag.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Misschien de andere vraag beantwoorden, dan.

De heer John Bontinck. Ik kan dat nu niet, ik kan dat echt niet. Wat zijn de regels? Neem mij niet kwalijk dat dat toch niet aan mij is om daarop te antwoorden. Ik bedoel, dat is het bestuur: wie gaat er in de jury, hoe ga je dat bepalen, programma van eisen, wat zijn de desiderata van de buurt, hoe ga je daar...? Dat is een debat op zich, hoor, van "wat moet er allemaal in een wedstrijdformule..." Dat kan ook een... We zijn al met zodanig complexe projecten bezig, met D, B, F, M, O ("operating"). (*blaast*)

Nogmaals, het is niet alleen een architectuurwedstrijd. Er zijn ook meer en meer PPS-projecten, maar laat ons wel wezen. Door het feit dat er misschien wat minder publiek geld is, als ik het zo mag zeggen, zijn er meer en meer PPS-projecten, om privaat kapitaal eigenlijk ook te laten meedoen in projecten.

Die desiderata worden met de dag groter en moeilijker, ook voor die bedrijven, om mee te dingen. Dan moet je bijvoorbeeld 30 jaar onderhoud ook voorzien. Goed, dat gaat ook over veel meer andere zaken dan alleen maar architectuur. Wij zijn daar dan maar een onderdeel van, ik ga het zo zeggen, van grote infrastructurele projecten bijvoorbeeld.

Uw eerste vraag was "gevreesd voor uw project". Ik heb in dit dossier vijf, zes keer gevreesd voor mijn job, ja. Ik heb het verteld. Ik heb vijf, zes verschillende bouwheren gekend. Iedereen heeft zijn specialist, en iedereen heeft zijn... Dus vijf, zes keer zit je daar met die mensen. Ik heb alle contracten...

Denkt u nu echt, als je je best niet doet met de heer Gheysens, dan vlieg je met je klikken en je klakken buiten. Dat zijn mensen... Die kijken niet naar Bontinck, hoor. Dat kan ik u garanderen. Als je je best niet doet, buiten. Als je 160 of 170 dossiers... Dan zijn wij zo, zo'n mensen zijn wij. Niets. Dus je moet luisteren.

Hij heeft dat ook geapprecieerd, dat ik luister, dat ik niet een architect ben die zegt "het is dat, en het moet dat, en het gaat niets anders zijn". Dan zal je zeer rap buiten gelegen hebben bij die mens, dat is een feit. (onverstaanbare repliek) Ondanks inderdaad een bouwvergunning en ondanks...

Dat is iemand... Ja, hij heeft een visie, en hij gaat ervoor. Maar - dat is zijn kracht geweest - hij heeft wel de krachtlijnen van het ontwerp behouden, hij heeft het gewoon naar zijn hand gezet om het te vermarkten, om het te rentabiliseren.

Dat heeft noch Besix noch Optima kunnen doen. Zelfs Besix, dat is ook een cliënt van mij trouwens: wereldexpertise op vlak van bouwen, maar niet een wereldexpertise op vlak van projectontwikkeling, projecten in elkaar boksen. Dat zijn bouwers, dat zijn aannemers, maar dat zijn geen mensen die dossiers in elkaar steken op vlak van functies, het programma van eisen, "hoe gaan we dat vermarkten, hoe gaan we daarmee om?" Ieder zijn stiel, zou ik zeggen. Gelukkig dat er een verschil is in aanpak van het ene en het andere bedrijf.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Van Peteghem, tot slot. Mevrouw Van Peteghem.

Mevrouw Caroline Van Peteghem. Dank u wel, voorzitter.

Goedenavond, mijnheer Bontinck. Ook van ons, dank u wel voor uw toelichting. Het is belangrijk, denk ik, dat u hier verteld heeft over architectuurwedstrijden, hoe vaak u deelneemt, waar u de limiet ziet voor uw kantoor.

Het is niet alleen uw verhaal. Ik hoor het van veel architecten hoe zwaar dat is, dat daar een limiet op zit. Voor het bijstellen van de beeldvorming over het aantal publieke opdrachten dat u binnenhaalt, de jongste jaren. Ik denk dat het wel goed is, dat u dat hier zo helder brengt.

Enkele vragen nog. Kunt u vertellen waarom u het belangrijk vindt om als architect en architectenbureau vertegenwoordigd te zijn in de vzw Flanders Ghent Development Group? Is dat niet eerder iets voor een vastgoedbedrijf of projectontwikkelaars? Wat is uw rol daar dan? In het verlengde daarvan, wat is voor u de meerwaarde om aanwezig te zijn op MIPIM, het veelbesproken... Hoe gaat u daar te werk als architect?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Twee concrete vragen, mijnheer Bontinck.

De heer John Bontinck. Misschien kan ik ze samen beantwoorden. Het zijn twee vragen die bijna over hetzelfde gaan.

De MIPIM, ik ben van twee, maar ik ga zeker ook naar het eerste. Maar de MIPIM, ik was eigenlijk nog niet afgestudeerd, ik spreek van 24 jaar geleden, dat ik de eerste keer naar MIPIM gegaan ben. Ik denk dat ik van de heer Gheysens gehoord heb, dat hij al 20 of 21 jaar... Ik denk dat dat bij mij nu ook al zoiets moet zijn, dat ik 20 of 21 jaar naar de MIPIM ga.

De heer Bracke heeft het ook gezegd op een gegeven moment, van "wat zit je daar in godsnaam te doen, 1200 kilometer van hier, als je maar dossiers of projecten doet... pak nu nog in België?"

Ik kan u garanderen, en ik ben dat nu meer, vroeger misschien meer dan nu. Maar je mag nog op een jaar tijd alle recepties binnen die vastgoedwereld, al die recepties doen, al die seminaries, die vastgoeddagen, in Antwerpen, in Knokke, in Gent, in Kortrijk, noem maar op. Je kan nooit zoveel mensen zien in die sector die u aanbelangt, op drie dagen tijd, want het is ongeveer van de dinsdagmiddag tot de vrijdagmiddag.

Om u een beeld te geven. Nu is dat misschien weer wat meer, of zo, maar pak nu rond de 25.000 bezoekers. Er zijn daar bijna een 3, 4000 Belgen naartoe. Dat is niet om te stoefen, ik denk dat ik daar duizend mensen van ken.

Probeer een keer duizend mensen in uw sector te zien, te spreken, een hand te geven. De ene ken je wat beter dan de andere. Voor mij is dat van goudwaarde. Ik ga nooit niet meer naar de MIPIM gaan, tenzij dat ik hier straks tegen een boom rij, of zo, maar ik ga altijd naar de MIPIM blijven gaan.

Voor mij is dat zo'n beetje oud, zo'n oud nieuwjaarsgevoel van de vastgoedsector. Dat is zo. Het jaar gaat voorbij. Het is misschien een ander jaar, Chinees jaar, je hebt zo'n MIPIM-jaar. Voor mij begint dat dan zo de tweede week van maart. Dan spreek je wat dingen

bij, dan wordt er niet gevoefd en gedaan, maar je spreekt dingen bij, je leert veel zaken ook bij.

Ik ben misschien met geen internationale carrière bezig, maar je leert wel internationale spelers kennen. Ook internationale architecten, maar bijvoorbeeld de wedstrijd meegedaan hebben voor de uitbreiding in Zaventem, met (onverstaanbaar) Met die mensen heb ik daar inderdaad vergaderd op de MIPIM bijvoorbeeld.

Anders, je kan naar Londen gaan en met die mensen vergaderen, maar dat zijn allemaal zo etappes, en je doet dat dan niet, en dan is dat weer gedaan. Daar heb je de mogelijkheid om op drie dagen tijd - geldt ook voor politici, ook ambtenaren, noem maar op -, die agenda is daar, ze zijn er.

We gaan toch niet met oogkleppen, zo van "Daniël Termont loopt daar op de Croisette, we gaan zeker niet met hem spreken". (hilariteit) Dat kan niet. Dat kan gewoon niet. Natuurlijk dat je elkaar regelmatig ziet, en zo. Maar het geldt ook voor de mensen van Gent. Dat wil ik wel zeggen.

Ik ben een beetje verschillende zaken aan het beantwoorden. Ik ga daar persoonlijk niet, maar misschien in het begin wel, zeker als 22-jarige, of zo. Natuurlijk dat je dan meer hangt als een navelstrengske rond je club, rond de mensen die je kent uit het Gentse.

Maar nu, ik vond dat eigenlijk zelfs kritisch voor mezelf, dat ik dat nu zeg: ik ben nu te weinig bezig met Gent als ik op de MIPIM ben. Ik zie de heer Termont nauwelijks, ik zie de mensen van Ruimtelijke Ordening nauwelijks, ambtenaren nauwelijks.

Neen, dat is de ideale gelegenheid, het is nu raar om te zeggen: je moet dus 1200 kilometer... Ik rij trouwens ook altijd met de wagen, dus ik zat niet op dat vliegtuig, omdat je inderdaad gans dat mobiliteitsprobleem daar in Cannes dan zelf in de hand hebt. (onverstaanbare replieken) Ja. Maar ik ben rap weg, als ik zie

dat... Ofwel ga ik rap terug naar mijn hotel, ofwel ben ik laat in mijn hotel, dus ik heb geen probleem van files daar. Maar, neen, de MIPIM...

Ook dat prille lentezonnetje, alhoewel we dit jaar gietende regen... Ik heb nog nooit zoveel regen gezien in mijn leven of in Cannes nu in maart.

Maar ja, je ziet mensen van Antwerpen, je ziet mensen van Brussel. Kristiaan Borret, dat loopt daar allemaal rond. Rudi Vervoort, Magnette... Met alle respect, ik heb al een paar keer geprobeerd om de heer Magnette bij mij in de skybox te krijgen als het Gent-Charleroi is. Die komen niet af, hoor. Zo evident is dat allemaal niet, terwijl daar, je hebt de mogelijkheid. Je kan een keer spreken. Onthoudt hij dat? Dat weet ik niet. Ik heb ook investeerders voor Charleroi, echt waar.

Dat is mijn taak. Ik doe dat altijd, mensen bij elkaar brengen. Daarvoor dient voor mij de MIPIM. Dat is mensen bij elkaar brengen, luisteren naar elkaar en wie weet daar een dossier dat eruit kan voortvloeien. Zeker.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké. Mijnheer Bracke, maar dan tot slot.

De heer John Bontinck. Ik heb eigenlijk nog een andere vraag niet beantwoord. Flanders Development Group Ghent.

De heer Siegfried Bracke. Juist.

De heer John Bontinck. Dat leunt daar dus een stuk tegenaan. Als je jezelf wenst te presenteren als bureau. Je hebt ook een stad. Ook daar weer, misschien een beetje krenterigheid. Ik zeg nogmaals, de heer Gheysens is rijk genoeg om zelf een stand te hebben, enzovoort.

Ik kan u verzekeren, dat kost stukken van mensen. Het is een stuk uit gezond boerenverstand dat we gezegd hebben "we gaan dat met een

aantal mensen doen, dat presenteren van die stand". Wij kunnen dat zelf, of we willen of we kunnen dat zelf niet betalen. Dat is de reden geweest waarom we Gent met Flanders Development Group eigenlijk, ja, laat ons zeggen, op een hoger echelon, als ik dat zo mag zeggen, in een internationaal kader gaan positioneren.

Dan zit je daar soms, sorry dat ik het zeg, als je zo de maquette van Londen ziet, en zo, dan zijn wij maar kleine jongens. Maar dat doet eigenlijk deugd dat je daar toch wel tussen zit, dat je je niet wegsteekt, dat je toch als stad - ik heb hier niets te beslissen, ik zeg gewoon, dat is de reden waarom ik in Flanders Development Group zit, omdat dat een duw vooruit geeft, dat geeft een kracht, dat toont dat je er staat, niet alleen als bedrijf, maar ook Gent.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mevrouw Van Peteghem, dat volstaat? Mijnheer Bracke, u vroeg nog het woord.

De heer Siegfried Bracke. Ja, uitgerekend door die Flanders Ghent Development Group.

Begrijpt u, mijnheer Bontinck, dat mensen zich daar vragen bij stellen, dat Gent vertegenwoordigd wordt door rechtstreeks belanghebbenden zoals u? Begrijpt u dat mensen dat niet...?

Er ligt hier voor mij een artikel uit een onverdachte bron, het gaat namelijk over schepen Watteeuw, toen geen schepen. Maar die klaagt precies hetzelfde aan. Overigens moet er toch wel een en ander veranderd zijn, want die zegt ook letterlijk: "het is onmiskenbaar zo dat het architectenbureau Bontinck enorm veel armslag heeft in Gent".

Met andere woorden, de indruk ontstaat, bij iemand die het volgt, nu schepen Watteeuw, toen gemeenteraadslid, neem ik aan, dat er een groep ontstaat van privéondernemers, die op basis waarvan zijn geselecteerd? Men weet dat niet. Men stelt zich daar ook, ik bespaar u de voorlezing van het artikel, maar men begrijpt dat niet.

En dus, waarom A wel en B niet? Dat zijn effectief rechtstreeks belanghebbenden - en dat raakt de essentie van wat ons bezighoudt, dat is namelijk het contact Stad-ondernemingen - die dan samen, en hij klaagt dat hier ook aan, onder leiding van de stadssecretaris nota bene, vergaderen op het stadhuis. Kan u dat begrijpen, dat men daar vragen bij stelt?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Mijnheer Balthazar, u wenst daarbij aan te sluiten. Dan kan de heer Bontinck antwoorden.

De heer Tom Balthazar, schepen. Ik denk dat het toch belangrijk is van een belangrijke nuance te maken. De Flanders Ghent Development Group vertegenwoordigt daar niet het stadsbestuur of de stad Gent, maar vertegenwoordigt daar een hele regio en een sector die actief is in deze regio, namelijk de vastgoedsector, die bestaat uit ontwikkelaars, aannemers en ook architecten.

Dan is het niet abnormaal dat je de hele sector meeneemt, net zoals, stel dat de sector van de gezondheidszorg in een internationaal forum moet aanwezig zijn, dat je de universiteit, de ziekenhuizen, de eventuele firma's die daarin actief zijn.

Idem met de missie die geweest is naar Silicon Valley, waarbij VOKA aanwezig was samen met een reeks startups en een reeks gevestigde ondernemingen en met de universiteit en onze kennisinstellingen. Je gaat als gehele regio, met heel het weefsel dat daarrond actief is, naar het buitenland, en je verdedigt je daar als zodanig.

Dat denk ik dat het verantwoord is. Het is niet het stadsbestuur dat daar is. Wie er kan bij zijn of niet. Ik denk dat dat aan de mensen van Flanders Ghent Development Group is, om dat mee te delen.

Bij mijn weten is dat in elk geval voor projectontwikkelaars, aannemers mogelijk om daarbij aan te sluiten. Het is niet goedkoop, dat is juist, wat zal betekenen dat kleinere architectenkantoren dat moeilijker zullen kunnen. Maar ik denk dat iedereen zich daarbij kan aansluiten die het wenst en die bereid is de bijdrage te betalen.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Dank u wel. Mijnheer Bontinck, wenst u nog te reageren op dit punt? De vraag van de heer Bracke?

De heer John Bontinck. Het is natuurlijk al beantwoord, maar het is juist... Dat staat open voor vele mensen, voor vele bedrijven. Integendeel, ik mag dat zeggen dat dat nu een successtory is, maar dat heeft jaren toch ook in een dal gezeten, dat we zo met 15, met 20...

Pas op, ondertussen zie je wel, je moet engagementen aangaan, die stand wordt dan getekend. Dat geld moet wel binnenkomen, je moet wel die partners allemaal vinden.

Cru, plat gezegd, als u mij zegt "Wat is eigenlijk" - hoe moet ik zeggen? - "het toegangsexamen om daar binnen te gaan?", dat je het wil betalen, dat je dat wil doen, dat je zo zot bent om daar, ik weet niet, hoeveel is dat? 6000 euro of zo om daaraan mee te doen, per lid. Wat zegt u?

(niet herkende spreekster) Het was een goedkope opmerking.

De heer Siegfried Bracke. Het hangt af van de (onverstaanbaar)

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Microfoon.

De heer John Bontinck. U spreekt nu over een periode van... Ik denk dat we dat drie of vier jaar gedaan hebben. Nu zijn we echt wel met een stand daar aanwezig, niet op een boot, voor alle duidelijkheid.

Die boot vond ik trouwens geen... Die boot was gewoon om... Dat was, hoe moet ik zeggen, een beetje stout van ons. Eigenlijk, de inkomticketten zijn zodanig duur daar, dat we gezegd hebben, de heer Piqueur, ik weet niet wie dat gezegd heeft, dat dat meer een soort feestpaleis was of een soort platform. Zonder motor blijkbaar, ik

wist dat zelfs niet dat dat zonder motor was, soit, waarin we de mensen uitnodigden op die boot, waardoor je niet die inkomticketten moest betalen, en dat je ook niet de huurprijs van die stand moest betalen.

(onverstaanbare repliek) Op het water. Dat was een congrescentrumpje op het water.

Natuurlijk, die mensen van MIPIM, dat dat één maffia is, laat ons daar duidelijk in zijn. Als je daar je hotel neemt, is dat drie keer de prijs tijdens de periode, drie keer de prijs. Palais des Festivals is gigantisch. Ik denk dat je daar 1000 of 1200 euro moet betalen als gewoon inkomticket om daar binnen te gaan.

Het is logisch dat je begint te zoeken naar systemen "hoe kunnen we dat hier allemaal wat draagbaarder maken?" Eigenlijk is de vzw altijd op zoek gegaan naar partners van diverse pluimage, ook concurrenten bijvoorbeeld van mij, maar ook evengoed projectontwikkelaars, makelaars, aannemers, noem maar op. Die waaier is zo breed geworden.

Ik heb gehoord dat de heer De Mulder daar 4 oktober iets misschien over komt zeggen. U zal dat wel horen.

Wij zijn zelfs zodanig succesvol geweest, dat Antwerpen zich nu al bij ons heeft aangesloten, omdat ze gezegd hebben "tiens, hoe doen jullie dat eigenlijk allemaal daar?" We zitten daar nu op een Belgian pavilion met Brussel en met Wallonië. Brussel, Wallonië en Flanders Development Group.

Ik vind dat dat eigenlijk wel een succes geworden is, achter zoveel tijd. Het is inderdaad traag, met een aantal, vier, vijf partners, en zo is dat gestaag... zijn we nu - ik durf het niet zeggen - misschien met 50 partners of zo, vandaag.

Ik denk dat dat heel open is. Als iemand het beu is, gaat hij weg. Wil hij in die vzw komen, met plezier. Ik vraag niet liever. Daar is geen numerus clausus op, of zo.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Oké. Dank u wel.

Collega's, ik denk dat we aan het einde van de werkzaamheden gekomen zijn voor vandaag. Ik dank u voor uw aanwezigheid. Ik dank ook de pers en het publiek, en we zien elkaar terug op 4 oktober, dan is de volgende zitting.

Mevrouw Astrid De Bruycker. De regeling der werkzaamheden?

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Misschien nog heel kort, de regeling der werkzaamheden.

Wat betreft 4 oktober, zijn de volgende mensen uitgenodigd, dan zien we normaal gezien, of horen we: Tom Balthazar, Christophe Peeters, Karin Temmerman, Ruben Piqueur en Frank De Mulder.

Ik heb ook in overleg met de ondervoorzitter en de twee verslaggevers een mail gestuurd naar alle fractieleiders, met de vraag om mij tegen morgen ten laatste eventueel nog een aantal namen door te geven, die men eventueel nog bijkomend wenst te horen. Op basis daarvan zullen wij bekijken hoe de verdere planning zal gebeuren.

Er is ook een schrijven binnengekomen - wil ik u nog graag meegeven - van de heer Cools. Die was uitgenodigd op 6 oktober, maar de man heeft laten weten in het buitenland te zitten tot en met 10 oktober, maar hij heeft in een schrijven wel uitdrukkelijk de vraag gesteld om toch te kunnen worden gehoord in deze commissie.

Dat is dus een brief van de heer Cools. We gaan dus moeten kijken, samen met collega Coddens en de twee verslaggevers, en op basis ook van wat wij eventueel morgen nog binnenkrijgen, hoe wij dan de verdere planningen kunnen opmaken.

De heer Coddens.

De heer Rudy Coddens, schepen. Ik wil er toch ook op wijzen, voorzitter, dat wij een opdracht hebben gekregen om inderdaad in de gemeenteraad van oktober, laat ons zeggen, te landen. Met andere woorden, we mogen nog veel mensen laten komen, maar laat ons zeggen, onze opdracht is om dan te landen, en ik wil daar toch ook nog een keer op wijzen, dat dat de bedoeling moet zijn.

De heer Filip Van Laecke, voorzitter. Het is ook zo, inderdaad, we gaan ernaar streven, zoals het in het reglement staat. Maar bijvoorbeeld alleen de heer Cools vraagt uitdrukkelijk om gehoord te worden, en is pas 10 oktober terug in het land. We kunnen hem moeilijk uit het buitenland naar hier brengen. Als hij vraagt om gehoord te worden, vind ik het wel, uit respect voor hem, dat we dat ook moeten doen.

We gaan dat bekijken ook op basis van hoe we dat precies kunnen inplannen, en welke tijdstippen er nog mogelijk zijn, mevrouw. Oké? Dan sluit ik hierbij de vergadering van 22 september. Prettige nacht.
